

การพัฒนาต้องยอมเพราะว่าชาวบ้านเขาจัดการเอง ชาวบ้านเคี้ยวนี้ทำแผนที่ชุมชนได้เอง ทำอะไรได้เอง รู้ว่าบ่อน้ำตรงไหน ถ้าจะถมต้องถามกันทุกคน หมู่ที่เคี้ยวแบบสปรก ชาวบ้านช่วยกันจัดว่าต้องไป เคี้ยวอย่างอื่นแทน ทั้งๆที่การเคี้ยวหมู่เป็นการทำลายอาชีพของคนเท่าไร แต่พร้อมที่จะทำเพราะชุมชน ช่วยกันได้ งานวิจัยแบบ PAR เป็นเหมือนกับการวิจัยแบบเชิงบรรยายทั่วๆ ไป แต่กระบวนการไม่ เหมือนกับการที่เอามาจากเอกสาร แล้วให้วิพากษ์ ซึ่งเป็นการวิจัยที่ต้องถอด ถ้าเกิดมีข้อสงสัยเรื่อง PAR มีหนังสืออยู่เล่มหนึ่ง ของ ดร.สิทธิชัย ประพุทธินิธิตสาร เป็นหนังสือที่เกี่ยวกับ PAR ที่เป็นวิชาการ ก่อนข้างสมบูรณ์แบบ แต่ถ้าจะดูกระบวนการของการปฏิบัติจริง ๆ นั้นอย่าไปอ่านหนังสือเล่มนี้เลย อ่านงานวิจัยสักเรื่องหนึ่ง เช่น เรื่องการวิจัยการใช้กระบวนการ PAR ในการพัฒนาประชาธิปไตยแบบ รากหญ้าของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคนหนึ่ง แถวระนอง หรือไปดูเล่มอื่นก็ได้ ผมเห็นว่าตำราพวกนี้ให้ ความเป็นตำราที่ศักดิ์สิทธิ์สูง

ดร. จิตราภา กุณฑบุตร

เมื่อพูดถึงเรื่องนี้มีนักศึกษาปริญญาโทที่ทำ PAR เดิมทีเขาเล่าให้ฟังว่าอ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว แรก ๆ ไม่เข้าใจ เขาจึงไปอ่านหนังสือเล่มอื่น ไปดูงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาเอกที่เขียนใหม่ และ ลงไปทำ ตอนนี้อยู่ในขั้นการพัฒนาหัวข้อ คือลงไปด้วยกัน เพราะว่า เป็น advisee หลังจากนั้นกลับมา อ่านใหม่ปรากฏว่ารู้ดีขึ้น มีความเข้าใจมากขึ้น หนังสือของอาจารย์สิทธิชัยก่อนข้างจะเป็นทฤษฎี แต่ อาจารย์เขียนได้ครอบคลุมและชัดเจน และค้นคว้ามาอย่างดี

ดร.ปรีชา อุตระกุล

เวลาทำโครงการวิจัย Review literature ต้องชัดและมากพอ ต้องทำอย่างดีเพราะว่าจะเป็นตัว กำหนดได้ เป็นตัวที่ทำให้มีภูมามาก Review literature โครงการแต่ละโครงการไม่ค่อยมี พอจะมอง ฐานคิด บางทีจะออกมาไม่ว่าจะเป็นกรอบความคิดหรือแม้แต่วิธีขอบเขตหรือวัตถุประสงค์ แต่ถ้ามี Review literature ดี ๆ บางทีอาจจะได้มาจากสิ่งนั้น แล้วปรับเป็นของอาจารย์ ผมอ่านในชุดโครงการ นี้ และอ่านโครงการของมหาสารคาม เหตุที่ต้องทำเรื่องนี้มี 2 ระดับ ระดับที่หนึ่งคือ ระดับข้างบนเป็น ระดับบัณฑิตวิทยาลัย อีกอันหนึ่งคือ ในระดับโครงการวิจัย กล่าวคือ ทั้งสองส่วนหากมองในแง่ของ ภาพข้างบนถ้าหากว่าทำให้เป็น PAR ช่อน PAR คือจะทำจากข้างล่างก็ได้ คือ ในระดับที่เป็นประเด็น ชุดโครงการหรือที่ลงไปในพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น ที่นครศรีธรรมราช หรือที่ไหนต่างๆ อันนั้นเป็น โครงการที่ให้นักศึกษาลงไปทำ Thesis ที่ใช้กระบวนการ PAR ซึ่งใช้เวลาพอสมควรเพราะมีรายละเอียดที่ต้องทำมากกว่างานวิจัยแบบปกติและเป็นเรื่องที่ดีด้วย เพราะว่ามันศึกษาที่เรียนปริญญาโทกับ

เราเป็นนักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ และส่วนใหญ่มีงานทำแล้ว สามารถทำเรื่องนี้ได้จะเกิดประโยชน์มหาศาลกับพื้นที่

ส่วนในระดับบน หมายถึง ระดับบัณฑิตวิทยาลัย จะต้องมีการบวนการอย่างไรที่จะทำให้อาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บริหารโปรแกรมต่าง ๆ นี้ ได้เห็นประเด็นเหล่านี้ และทำอย่างไรให้หน่วยงานที่ส่งนักศึกษามาเรียนได้เข้าร่วมในกระบวนการนี้ด้วย ตรงนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจ หากว่าทำทั้งสองส่วน ทั้งระดับบนและล่างเข้ามาด้วยกัน จะนำไปถึงในเรื่องของการปรับระบบการเรียนการสอน บัณฑิตศึกษาระบบการทำ Thesis ต่าง ๆ ซึ่งมีทิศทางที่จะทำให้การปรับระบบการจัดการของสถาบันเป็นจริงได้ ไม่ว่าจะทำในระดับใดหรือทำทั้งสองระดับก็ตาม ประเด็นที่ต้องทำก่อน อย่างเช่น กรณีของมหาสารคามดูจาก paper ที่เปิดปริญญาโท 2 สาขา มีบริหารการศึกษากับสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ใน 2 สาขา มีคนจบไปแล้วร้อยละ 40 มี Thesis อยู่ร้อยละ 60 ผมคิดว่าสิ่งที่ต้องทำอย่างที่อาจารย์พูดคือ

1) ต้อง Review literature อย่างเช่นในกรณีของบริหารการศึกษา ต้อง Review ว่า Thesis ร้อยกว่า 60 มีเรื่องอะไรบ้าง ให้รู้ว่ามีอะไรอยู่ตรงไหน เรามีจุดแข็งจุดอ่อนอะไร จะได้หาทิศทางในเรื่องที่จะมีการปรับปรุง

2) Review สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาในวิชานั้น อย่างเช่น กรณีของการบริหารการศึกษา คือ ตัวที่มีปัญหามาก จะจัดการศึกษาอย่างไร เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นจริง ให้เข้าถึงตัวนักเรียนว่าปัญหาอยู่ตรงไหน แล้วจะแก้การจัดการอย่างไร แล้วจะนำมาซึ่งเป็นประเด็นที่จะนำมาเป็นชุดโครงการ นำมาซึ่งการเห็น Stakeholder ผู้เกี่ยวข้องกับการงานวิจัยนี้ ถ้าหากทำได้แบบนี้แหล่งทุนจะไม่ใช้เพียงแค่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพียงแหล่งเดียว ซึ่งจะมีการร่วมมือกันและความรู้ที่ได้จากกระบวนการคิดค้นความรู้จะมีหลายคนเข้ามาคิดค้นด้วย นี่คือ PAR และเรานักศึกษาปริญญาโทคือผู้ที่เก็บกระบวนการ ผู้จัดกระบวนการ ผู้บันทึกกระบวนการ โดยมีขั้นตอนของ PAR เต็มรูปแบบ หากว่าชุดนี้มีหลายหัวข้อ มีคนทำหลายคน บางทีอาจจะไม่ให้นักศึกษาสาขาเดียวกันทำ อาจมีสาขาอื่นที่จะเข้ามาทำในประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน จะทำหน้าที่จัดการอย่างไร จึงจะทำให้มีการพบปะ ติดตามกันอย่างต่อเนื่องระหว่างที่ปรึกษากับนักศึกษา นอกเหนือจากนั้นทำอย่างไรจึงจะทำให้มีการสังเคราะห์บทเรียน งานวิจัย Thesis ออกมาเป็นชุด ๆ ซึ่งสิ่งนี้ถ้าทุกแห่งทำได้จะนำไปสู่จุดแข็งของบัณฑิตวิทยาลัยของสถาบันราชภัฏ

ประเด็นโครงการของมหาสารคามคือ โครงการจะกลายเป็นสามโครงการที่แยกจากกัน ถ้าดูแผนใน 3 โครงการที่เขียนขึ้นมา คิดว่าแผนปฏิบัติยังไม่ละเอียดและไม่สามารถชี้ให้เห็นว่าจะตอบคำถาม

วัตถุประสงค์นั้นได้อย่างไร เช่น เรื่องของการไปถามว่าตอบวัตถุประสงค์ของข้อหนึ่งที่วางงานวิจัยถูกนำไปใช้ประโยชน์หรือไม่จากแบบสอบถามต่าง ๆ โดยที่ผมไม่เห็นว่าจะมีกระบวนการที่ไป Review literature ไปดูประเด็น ที่จริงงานวิจัยถูกใช้หรือไม่ถูกใช้มีอยู่ 2 ส่วนที่ตอบคือ หัวข้อที่ทำวิจัยหรือวิธีที่ทำวิจัยเป็นหัวข้อที่เอาไปใช้ได้หรือไม่ หรือทำเพื่อทราบเลข ๆ ว่ากระบวนการในการทำวิจัยเป็นอย่างไร คือจริง ๆ แล้วอาจจะต้องปรับวิธีคิด ต้องมองภาพใหญ่ให้ออกก่อนแล้วจากภาพใหญ่เราจะมองภาพย่อย ออกว่าอยู่ตรงไหน เชื่อมโยงกับภาพใหญ่ยังงี้ คือถ้ามองภาพย่อยโดยอิสระแล้ว เมื่อนึกถึงภาพใหญ่ บางทีเอาไปใช้อะไรไม่ได้ ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่จะต้องกลับมาทบทวนกันใหม่ทำเรื่องวิธีการมองภาพ และการมองปัญหาทำรายละเอียด Action plan ให้ชัดและกิจกรรมต้องตอบให้ได้ว่าที่ทำนั้น จะทำอะไรบ้าง และสิ่งที่ทำจะค้นพบหรือตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างไร

อาจารย์ฉวี ช่างน้ำ

คงเป็นประเด็นเพิ่มเติม ใน TOR จะมีมากกว่าการทำงานพัฒนาในระบบบริหารจัดการงานวิจัย เพราะฉะนั้นอาจต้องไปเพิ่มงานส่วนอื่นให้ครบตาม TOR เพียงแต่ว่าการเริ่มต้นทำในศักยภาพเดิมของ มหาสารคามอยู่ตรงไหน อาจจะมีแผนที่ผ่านการทบทวน การมีศักยภาพของตัวเองที่ชัดเจนขึ้น เช่น ตัวอย่างจำนวนวิทยานิพนธ์ที่สอบผ่านว่าสนใจเรื่องอะไร และโครงการส่วนใหญ่มีงานวิจัยประยุกต์ และมีการใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ แต่ว่าผลงานยังเป็นเพียงจุดเล็กๆ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาอะไรต่าง ๆ 93 เรื่องของสาขาบริหารการศึกษา และอีกใน 156 เรื่องของสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ความจริง แล้วน่าจะมีความต่างในนั้น มีบางโครงการหรือไม่ ที่ประสบผลสำเร็จค่อนข้างดีและมีลักษณะแบบใด ทำไมจึงค่อนข้างดี มีการนำเอาไปใช้หรือว่ามีประเด็นที่สร้างให้เกิดการเรียนรู้ได้ค่อนข้างมาก หรือว่า โครงการที่ไม่ค่อยมีผลในเรื่องของการนำไปใช้ปัญหาอยู่ตรงไหน อาจจะไม่ได้นั้นในเรื่องของจำนวน เพราะจำนวนเป็นเพียงประเด็นหนึ่ง แต่ว่ามีอะไรบ้างที่พอจะแบ่งระดับความสำเร็จในเรื่องของการนำไปใช้หรือในเรื่องของการประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนมากนักน้อยเพียงใด ซึ่งจะทำให้ เห็นปัญหาได้ลึกมากขึ้น จะเห็นเรื่องของกรอบประเด็นที่จะพูดได้ว่าเป็นจุดแข็งของตัวเองที่สามารถเอามาเป็นทุนในการพูดถึง Stakeholder ได้ชัดเจนมากขึ้น หรือบางทีพบว่าประเด็นอ่อนที่เป็น นโยบายสำคัญ นโยบายหลักของจังหวัดในตอนนี้มีความจำเป็นต้องทำเรื่องนั้น แต่เรามีจุดอ่อน เพราะฉะนั้นจะปรับตรงนี้ได้อย่างไร สนใจว่างานเดิมที่เป็นของนักศึกษามีค่อนข้างมากซึ่งน่าจะเป็นทุน ได้อย่างดี โดยเฉพาะสาขาสังคมศาสตร์เพื่อพัฒนานั้นน่าจะมีพื้นที่ที่สามารถต่อยอดได้ และมีภาคีที่เป็น Stakeholder ได้ค่อนข้างมาก ชุมชนคงไม่แปลกหน้ากับมหาสารคาม เพราะตัวเองทำลักษณะนี้มา ค่อนข้างมากเพียงแต่จะทำออกมาให้ชัดขึ้นได้อย่างไร

ตรงนี้คิดว่าหากว่าเราจะต้องประมวลกิจกรรมเพื่อที่จะทำให้ได้ตาม 5 กิจกรรม วัตถุประสงค์ เป้าของ TOR โดยที่ใช้เวลาในเรื่องของการสังเคราะห์ผลงานวิจัยเดิมอยู่บ้าง ตัวนี้อาจจะเป็นการสร้าง ฐานความชัดเจน กิจกรรมนี้น่าจะทำได้ แต่ต้องพยายามบีบให้สั้นลง สังเคราะห์ค่อนข้างรวดเร็ว แล้วนำมาเป็นฐานที่จะประชุมปรึกษา และมีกระบวนการร่วมปรึกษาภายใน ทั้งกับอาจารย์ด้วยกันและ นักศึกษา และเชิญ Stakeholder ที่รวมมาจาก 156 กับ 93 นั้น จัดคุยกัน Review ให้ได้มาเป็นประเด็น ปรึกษา ที่ผ่านมาระทำอย่างนี้ๆ มีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างนี้ๆ และยุทธศาสตร์ของจังหวัดเป็นแบบนี้ ความสนใจของท่านกับความสนใจของเราจะมาเจอกันได้อย่างไร ขอบเขตที่น่าจะเน้นเป็นชุดโครงการ ที่เน้นพื้นที่ควรจะจับได้ว่าอยู่ตรงไหน บทบาทการประสานความร่วมมือควรเป็นอย่างไร ซึ่งประเด็น เหล่านี้เป็นลักษณะของ Pharse แรกในการกำหนดไม่ใช่ทำเรื่องพัฒนาในระบบนี้แล้วไม่จำเป็นต้องมี พื้นที่เลย การที่เราสามารถเปิดพื้นที่ได้เร็ว จะช่วยให้เราทราบว่าระบบที่เรา กำลังพัฒนาขึ้นนั้นเป็นระบบที่ใช้ ได้จริงหรือไม่ เพราะ PAR คิดว่าปรับได้ ทำไปปรับไป เพราะฉะนั้นเมื่อเราเริ่มมีข้อสรุปในเรื่องของ กรอบประเด็น พื้นที่ รูปแบบการประสานความร่วมมือแล้ว รูปแบบของการบริหารจัดการงานวิจัยที่ เป็นตุ๊กตา น่าจะเปิดงานสนามที่นักศึกษาทดลองระบบ จะสามารถปรับร่างของระบบนั้นได้ด้วย เพียง แต่ว่าในเรื่องของงานสนามอาจจะไปได้ไกลมากเพราะเวลาที่เหลือมีไม่มากนัก เพราะฉะนั้นเราต้อง กำหนดให้ดี ว่าการศึกษาของเราเป็นลักษณะการต่อยอดจากงานเดิมหรือว่าเป็นงานใหม่ ถ้าเป็นงานใหม่ เราจะได้แค่เป็นการศึกษาบริบทชุมชน แต่ขึ้นอยู่กับว่าทางอาจารย์ Review งานเดิมไว้มากน้อยเพียงใด จะ เป็นการเริ่มใหม่หรือต่อยอดเป็นการตั้งข้อสังเกต

รศ.ชวน เพชรแก้ว

อธิการคิดอย่างไรกับการวิจัยนี้ สนับสนุนการวิจัยหรือไม่ (สนับสนุนครับเพราะริบอนุมัติและ เวลาออกพื้นที่เร่งให้ไป เพราะฉะนั้นมีอาจารย์แปลกใจว่าทำไมออกพื้นที่บ่อยเหลือเกิน เราตอบท่านว่า ถ้าการทำแบบนี้ง่ายใครๆ คงทำหมดแล้ว เพราะสิ่งนี้ยากเหมือนที่ทางอาจารย์ว่าขอบคุณ) การที่ท่าน อยู่กับท่านหมายถึงเพื่อนๆ อาจารย์กับนักศึกษาที่เรียนกับท่านเขามีวิธีคิดที่เป็นชุดเดียวหรือไม่ เขาคิด ใกล้เคียงกันหรือไม่ ผมพบว่านักศึกษาที่เรียนกับผมที่สถาบันราชภัฏนครที่ผมไปสอนอยู่มีเวลาคิดที่ต่าง ชุดกันมาก อาจจะตรงกันบ้าง ไม่ตรงกันบ้าง ตรงนี้เป็นข้อลำบากมาก นักศึกษาชุดหนึ่งกับอาจารย์ พวกหนึ่งแล้วบางที่อาจมีคนในโครงสร้างบริหารร่วมด้วย เขามีชุดของการคิดเรื่องเงิน คิดแต่เงินเป็น หลัก แต่ในขณะที่อีกชุดหนึ่งเขามองเห็นว่าทุกอย่างที่เกิดขึ้นต้องเป็นคุณค่า ที่เรียนถามหมายความว่า กรณีของอธิการบดีหรือคนในโครงสร้างที่มีการเกี่ยวข้องอยู่กับการพัฒนาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาใน 3 ส่วนใหญ่ คืองานวิจัย โครงสร้างบริหารที่นำไปสู่การเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องเรื่องชาวบ้าน เพราะ

ตอนนี้ผมมองเห็นว่าสถาบันราชภัฏหลายแห่งไม่ได้ทำปริญญาโทเพื่อออก ทำเหมือนปริญญาตรีคือทำเพื่อขาย ตอนนี้เรากำลังทำปริญญาโทเพื่อขาย

อาจารย์จิตรภาไปสอนอยู่อีกที่หนึ่งถามผมเรื่องเวลาสอนวิธีวิจัยเชิงคุณภาพสอนอย่างไร ผมไม่ให้นักศึกษามานั่งสอน ผมไม่สอนแต่ผมไปหาองค์ความรู้มาเสร็จแล้วจะระบุว่านักศึกษาปริญญาโทที่เรียนกับผมต้องกลับไปอ่านวิจัยเชิงคุณภาพ 40 เรื่อง ต้องทำบันทึกย่อทุกเรื่อง และ 40 เรื่อง ต้องทำว่าเป็นขั้นที่เรื่อง ขั้นแก้เรื่อง ในขั้นคั่นนั้นดิเพราะอะไรต้องตอบให้ได้ แล้วมาคุยกันตลอดเทอมนักศึกษาตื่นตัวมาก เอาใจใส่และรับรู้เรื่องการวิจัยโดยไม่ต้องสอนว่าองค์ความรู้คืออะไร เพราะว่าคำตอบว่าดีหรือไม่ดี ต้องไปหาองค์ความรู้มาเป็นเครื่องมือ ผลออกมาคือเมื่ออาจารย์นำมาใช้ อาจารย์อีกคนหนึ่งตั้งคำถามว่าอาจารย์กำลังจะทำให้ตลาดของเราเสีย อาจารย์ระวังถ้าใช้วิธีการแบบนี้ เรามองแต่จะทำให้ดีต้องโฆษณา ก็ผมได้ถามท่านอาจารย์ว่าโดยลึกๆ วิธีคิดชุดของอธิการบดีเขาเกิดอย่างไร อธิการบดีต้องเห็นตัวชุมชนเป็นเรื่องใหญ่ ต้องเห็นปรัชญาที่จะลงไปสู่ชุมชนและจะมีวิธีการ link ส่วนต่าง ๆ ให้เข้ากันได้ได้อย่างไร ที่จะไปทำให้เกิดเพราะผมเชื่อว่าอีกไม่ถึง 10 ปี สถาบันราชภัฏที่เป็นมหาวิทยาลัยอยู่ไม่รอดหรอก เพราะผมเดินกลับมาเดินตลาดจับหัวขึ้นมามองว่านี่จบบริหารที่สุราษฎร์ไม่คิดแล้วหมายถึงกลับมาแล้วไปหยิบแล้วบอกได้แล้วว่านี่จบบริหารจากสุราษฎร์ กล้าเปิดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บริหารการศึกษา M.BA. หลักสูตรและการสอน กำลังจะเปิดสาขารณสุขไปอีกตั้ง 2-3 สาขา ผมคิดว่ามองเห็นแต่สวรรค์ไม่มองเห็นเลยว่ามันรกแถมกอยู่ในนั้น วิธีคิดในชุดของอธิการบดีสำคัญมากกับชุดของนักศึกษา

อาจารย์จากสถาบันราชภัฏมหาสารคาม

ผมมาจากมหาสารคามที่อาจารย์เรียนถามและอยากให้อตอบตรงหลัก คือ

- 1)บัณฑิตวิทยาลัยคิดอย่างไร
- 2)ประธานสาขาคิดอย่างไร

ถ้าถามว่าถ้าประธานอาจารย์จริงอาจารย์ เน้นในเรื่องของชุมชน เน้นในเรื่องของคุณค่าทาง Thesis เรื่องของคุณภาพของงาน จะทำให้งานวิจัยออกมาในรูปแบบนั้น แต่ว่าผมมองว่าเป็นความเห็นส่วนตัว ผมมองว่าขณะนี้ส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นพาณิชย์นิยม ทำอย่างไรจะจบเร็ว Thesis คุณภาพออกมาอายุคน ขึ้นหึ่งอย่างเดียวแอบซ่อนไว้ ไม่กล้านำเสนอต่อสาธารณชนถ้าในกลุ่มบัณฑิตวิทยาลัย ในกลุ่มของประธานสาขาคดกลางกันและเห็นร่วมกันไปในแนวทางไหน ควรจะไปในทางนั้น ฉะนั้นผมไม่ได้ว่าที่นั่นดี ที่นี้ดี แต่ว่าขึ้นอยู่กับตรงนี้น้ำมากกว่า บางสาขาคดกลางกันด้วยซ้ำว่าเวลาเรียน A B+ เท่านั้นไม่มี B อันที่ 2 ถ้าเป็น Thesis อาจจะบอกว่าเอาใครก็ได้เป็นที่ปรึกษา ขอให้จบเร็วๆ แต่คนนี้อ่าเขาคนนี้เห็น

เข้ม จะเป็นที่รู้จักในกลุ่มของผู้ที่เรียนด้วย อาจารย์ด้วย ฉะนั้นผมคิดว่าหลายท่านบอกว่าในสถาบันแต่ละแห่งมีศักยภาพจริง แต่คนที่มีศักยภาพบางแห่งถอนตัวออกแล้ว นี่เป็นการแลกเปลี่ยนกันทางอาจารย์ ผมคิดว่าอยากให้ดูตรงนี้ด้วย

รศ.ชวน เพชรแก้ว

นี่คือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่กำลังมองว่าที่จริงถ้าอธิการบดีจะแก้ปัญหาก็แก้ได้ แต่อธิการบดีกลัวไหมที่จะสั่งให้ทำ Symposium เกี่ยวกับงานพวกนี้ทั้งหมด แล้วเอาคนพวกนั้นมาพูดกัน แล้วกลัวไหมที่จะให้คนภายนอกซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้วิทยานิพนธ์มาวิจารณ์ ผมว่าในภาวะบางอย่างอธิการบดีไม่ทำ เพราะการเลือกอธิการบดีในสมัยต่อไปที่จะใกล้เข้ามานั้น ทำให้ลำบากต่อการที่จะได้เป็นอธิการบดี จริง ๆ ผมคิดอย่างนี้และผมคิดว่าไม่ผิด ซึ่งมีวิธีการที่ไม่ได้หมายความว่าไป guide ให้เขาทำ แต่มีวิธีการที่จะทำให้ถูกเพราะ Symposium เป็นเรื่องของสากลทำได้ทุกระดับ เพราะถ้าทำ Symposium จักรงานวิจัยทั้งหมดมาให้คนอื่นวิจารณ์ทันที ทำได้ผมทราบว่าไม่มีสถาบันใดในประเทศไทยที่เป็นสถาบันราชภัฏที่จะทำ Symposium เรื่องนี้ ไม่กล้าทำเพราะทำแล้วเข้าตัว ในขณะที่มหาวิทยาลัยเขาไม่กลัว ในการทำเรื่องวันนี้ช้ากว่าเราทำ เท่าที่ผมฟังจากอาจารย์ที่เชียงใหม่เขาพูด เขาบอกว่าที่กำลังทำมหาวิทยาลัยคิดแต่ยังไม่ได้ทำ เพราะว่าคนในมหาวิทยาลัย ภาษากันผมบอกว่าใหญ่แล้วพราง หมายความว่าป็นต้นไม้ใหญ่ ๆ แล้วต้นไม้อเล็ก ๆ นั้นขึ้นไม่ได้ เพราะมันใหญ่สำนวน ปิกนัยได้มันอยู่อย่างนั้น สถาบันราชภัฏอาจเข้าสำนวนอย่างนั้น พูดถึงวิธิตักขุดหนึ่งของนักศึกษาถ้าคนที่เป็นนักศึกษาคิดเป็นแบบวิธิตักขุดนั้นไปหมด ก็คงไม่รู้จะทำยังไง ผมก็ต้องไปอยู่ในโลกของผม ผมไม่กล้า attack กับคนทุกคน แต่ผมมีเหตุผลของผมที่จะต้องตอบ แล้วเหตุผลของใครเหมือนคนนครศรีธรรมราช จะก่อให้เกิดปัญหาหรือช่วยเสริมปัญหากันอย่างไร สำหรับโครงการที่ยังไม่ทำ อย่าไปใช้โครงการซื้อวัสดุพวกนี้มากมาย ผมเห็นโครงการในนี้เห็นเกี่ยวข้องกับวัสดุหรือเหมา ค่าวัสดุสิ้นเปลือง 3 แสน 3 หมื่น

วันนั้นไปพิจารณาทุนของคณะครุศาสตร์ของสถาบัน ผมบอกเลยว่าไม่ได้ให้ออก เขาจ้างผู้ช่วยนักวิจัย 3 คน ระดับปริญญาโทปีหนึ่งจ้าง 8 เดือน 3 คน ปริญญาโทเดือนหนึ่ง 7,000 บาท $8 \times 7 = 56$ เอา 3 คูณอีกเกือบสองแสนบาท ผมคิดในส่วนนี้น่าจะคิดในเชิงให้อยู่ด้วยกันได้ งานวิจัยต้องคุ้มทุน ต้องพูดเรื่องทุนกันและอยากเห็นอาจารย์ทำเรื่องนั้น ไม่ว่าผมไปครอบงำหรือเปล่าเรื่องทำนาเกลือ อย่างนี้ว่าแก้ปัญหาได้ในระยะนี้ พอสักวันหนึ่งได้ทุนนิยมที่เข้ามาแรงเหมือนกับพวกอิสลาม ที่ทำศาลาที่ทุ่งสงบน ทำกุ่มแห่งเดิมเรือวิ่งได้ต่อมาปากน้ำดินเรือเข้าไม่ได้ชาวบ้านทำอะไรไม่ได้ พอทำไม่ได้ผลิตกุ่มแห่งในครอบครัวความระบบเดิม อยู่ๆนายเข้ามา ปรากฏว่าพวกนี้ทุกคนเข้าไปเป็นลูกจ้างทั้งหมด

ตอนนี้เมื่อ PAR เข้าไป อาจารย์ดำริเข้าไปก็ไม่รู้ PAR อะไร แต่สิ่งหนึ่งที่ชาวบ้านบอกว่ากรอบวัฒนธรรมของอิสลามเป็นกรอบที่ค่อนข้างพึ่งตนเองไม่ค่อยจะพึ่งใครอยู่แล้ว เป็นสิ่งที่ดีแต่จะต้องเอาระบบสหกรณ์กับระบบทุนนิยมในท้องถิ่นที่จะทำเป็นอันนั้นเข้ามา โครงการของอาจารย์เป็นโครงการที่ Black list ที่ทำสูงบน แต่ไม่เป็นตัวทำให้ชุมชนเคลื่อนไหว แล้วเขาบอกชาวบ้านเลยว่าเขาไม่คิดเลยว่าจะมีปัญหาแต่รอบสามปีห้าปีก็เปลี่ยนไป ระบบทุนนิยมเข้ามา พวกนั้นบางทีก็แปลกเกิดแรงผลักดันมา ตอนนี้อิสลามเริ่มจับกลุ่มเริ่มทำเงินออมเริ่มสร้างเงินออมเริ่มสร้างระบบสหกรณ์ เริ่มปฏิสนธนาทุนที่จะไปทำกุ่มแห้ง ชาวบ้านกลายเป็นคนไม่มีอะไรเหลือ คนอิสลามส่วนก็ไม่ค่อยทำ ต่อแต่นักเป็นประจำ ผมคิดว่าถ้าเป็นไปได้ลองสักพื้นที่หนึ่งเอาพื้นที่ที่น่าสนใจเพราะว่าปัญหาวนนี้ยังไม่เกิดแต่ถ้าเมื่อปัญหาเรื่องทุนนิยมผลักดันเข้าไปมากๆ ในอนาคตน่าจะกลายเป็นนาเกลือ ค่อนข้างจะเป็นอย่างนั้นเพราะนาข้าวมันซ้ำปีหนึ่งไม่รู้เท่าไร

ส่วนนาเกลือผุดขึ้นมา เหนี่ยวไปทำเกลือได้เลย และลักษณะการรับในเชิงบริโภคนิยมค่อนข้างสะดวก มีโอกาสที่จะเป็นอย่างนั้น ไม่ทราบว่ามีใครพูดเมืองว่า มีถนนใหญ่ตัดผ่านที่สมุทรปราการหรือสมุทรสงคราม พวกหนึ่งเป็นนาข้าวพวกหนึ่งเป็นนาเกลือ ผมได้ข้อคิดอย่างหนึ่งว่าบางทีระบบสองระบบอยู่ด้วยกันได้โดยมีอันหนึ่งผ่าเข้ามาโดยที่ไม่มีใครคาดคิด มีระบบหลายระบบที่เข้าไปในขณะที่ระบบทุนนิยมเข้าไปแรงแต่ไม่ได้หมายความว่าต้อง anti พวกโลกาภิวัตน์หรือ anti ความเคลื่อนไหวเหล่านั้นเพราะบางทีก็จำเป็น

ผู้เข้าร่วมประชุม

จากประเด็นที่วิทยากรกำลังพูด ผมขอพูดในฐานะสำนักวิจัย ถ้ารวมดูจากชื่อการวิจัยและพัฒนา ระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ เฉพาะชื่อตัวนี้เราอาจจะสื่อความหมายที่ผิดได้ ซึ่งสื่อความหมายของคนทีบริหารจัดการบัณฑิตศึกษาว่า PAR ที่เกิดขึ้น หรือปฏิบัติการที่มีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นเป็นปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารบัณฑิตศึกษากับอาจารย์ที่อยู่ในสาขาที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ แล้วพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานวิจัย ขอฝากไว้ อาจจะเกิดจากตรงนี้ได้ แต่เข้าใจว่าหลังจากที่ได้พูดคุยกันหลายเวทีแล้วอาจจะมี missing อะไรสักอย่าง ตัวอย่างเช่น รอบแรกเอาอาจารย์ท่านนี้ในบัณฑิตเหมือนกันไป รอบที่สองท่านประธานเองเกิดว่างแล้วไป แล้วกลับมาท่านประธานสั่งให้เลขา เขียนโครงการ ท่านเห็นภาพไหม พอเขียนโครงการออกมาแบบนี้แล้วไปให้คนที่กำหนด TOR Concept ดู คน 4 คนที่เขียนคนละทิศคนละทาง นี่อาจเป็นเหตุผลหนึ่งก็ได้ อย่างครั้งนี้เช่นกัน

รศ. ขวน เพชรแก้ว

เรื่องนี้ ดร.โอภาส ปัญญา พุทธชัญเจนมากเลยทุกครั้งที่มีการประชุมตั้งแต่ที่ธนบุรี อาจารย์โอภาส จะใช้คำอยู่หนึ่งคำบอกว่า “ไม่ทราบว่ารากษัตริย์คิดอย่างไร” ที่ให้คนเกิดเปลี่ยนอย่างนี้ อาจารย์พุทธชัญเจน มากบอกว่ายาก อาจารย์ชวน แต่ตอนนี้อาจารย์คงไม่มีปัญหา อาจารย์พูดเรื่องนี้ขึ้นมาเพื่ออนุมัติที่อื่นว่า ถ้าใครมาแล้วก็ขอให้คนนั้นมาบ่อย ๆ อย่าเปลี่ยนหน้าบ่อยนัก

ผู้เข้าร่วมประชุม

ผมเห็นด้วยกับอาจารย์ที่มาจากทางอุดร ชื่อเรื่องเป็นวิจัยพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพ งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คือน่าจะเป็นการหาหรือการสร้างระบบของเรา อย่างเช่น กระบวนการในการหาหัวข้อในการเรียน กระบวนการสอน หลักสูตรวิทยานิพนธ์ กระบวนการที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะ ติดตามเมื่อเราได้ระบบมาเราทดลองใช้ แล้วเราดูว่าใช้การจัดการกับคุณภาพไหม คือผมเห็นด้วยกับที่ อาจารย์พูด คือทำให้เชื่ออย่างนี้แล้วออกไปความคิดปกติมีระบบอย่างไร ที่มีคุณภาพและอยู่ในความพอดี ที่สถาบันอื่นที่เปิดรอบข้างเราขยายเข้ามาทุกขณะ ๆ

รศ. ขวน เพชรแก้ว

อาจารย์มองว่าโจทย์ตัวนั้นครอบคลุมไปถึงทั้ง 5 ประเด็นเท่านั้น หมายความว่าแยกส่วนออกมาเป็นลักษณะเชิงจุลภาคไม่น่าจะทำให้เกิดประโยชน์น้อย เพราะทุกเรื่องเชื่อมโยงกันหมด อาจจะมอง ในประเด็นไหนก็ได้ในวัตถุประสงค์ 5 ข้อ ซึ่งโยงกันหมด ตอนที่ไปโครงการออกมา ที่จริงผมไม่เห็น แต่ตอนที่รับมาดำเนินการเห็นว่าเป็นอย่างนั้น และเข้าใจว่าเป็นอย่างนั้น

อาจารย์ลิณี ช่วงกล้า

ไม่แน่ใจว่าอยู่ที่ว่าเราจะตัดสินใจกันว่าเราจะเอาแค่ไหน แต่ว่าในส่วนที่ตนเองมองอะไรที่จะเกิด ประโยชน์มากกว่า คือจะได้ระบบและได้ทดลองระบบ การทดลองระบบน่าจะดี หากว่านักศึกษามี โอกาสได้ลงทำจริงในสนาม และสามารถที่จะสรุปบทเรียนในเรื่องของการทดลองการใช้ระบบที่เรา พัฒนาขึ้น ซึ่งค่อนข้างตื่นตาตื่นใจกับการได้มีโอกาสดูแลนักศึกษาของสถาบันราชภัฏอยู่สม่ำเสมอ คือ ผลักดันให้เขาได้ PAR กับตัวดิฉันเองลงทำด้วยกัน เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง ว่าตอนเรียน ค่อนข้างมีบรรยากาศอยู่ในชั้นเรียนค่อนข้างมาก และเมื่อได้มีโอกาสไปลงทำกิจกรรม จะเกิดการ เรียนรู้จากตนเองได้มากขึ้น รู้ความสนใจของตัวเองรู้ว่าอยากได้อะไร ซึ่งเมื่อก่อนสมัยที่เรียนยังไม่ชัด สอบเข้าได้แล้วยังหาตัวเองไม่เจอว่าอยากเป็นอะไร แล้วในกระบวนการเรียนการสอนยังหาไม่ค่อยเจอ

แต่ถ้าเมื่อมีโอกาสพบปะสังสรรค์มากขึ้น จะรู้ความต้องการของตนเองมากขึ้น คิดประสบการณ์ลักษณะนี้ สร้างมากกว่าสร้าง future career ได้มากขึ้น สร้างที่หมอกกระแสนคือ Spirit เรื่อง proceeding spirit ด้วย ถ้าเจอ coach ที่ไม่ดีอาจจะเจอ spirit ที่ไม่ดีด้วย ออกไปเกิดความประทับใจที่ไม่ดีเหมือนกัน แต่หากว่าเจอ coach ดี ก็จะทำให้ตื่นตัวเราจะไปทำวิชาชีพไหนต่าง ๆ จะกระตุกให้เรากลับมาขึ้นอยู่กับจุดที่เรารู้สึกว่ามี spirit อยู่ด้วย ตัวนี้จะทำให้เราลบได้คำว่าพาณิชย์ศึกษาได้มากขึ้น ทำอย่างไรที่เราจะใช้กระบวนการเรียนการสอนวิธีไหน การพูดด้วยวาจาบางทีมันล้าไม่ได้ อาจให้ชาวบ้านช่วยพูดให้ฟังหรือประสบการณ์โดยตรงอะไรสักอย่างในเวทีไปช่วยสร้างความคิดตรงนั้น เพื่อให้ไปสร้างกระบวนการสังเคราะห์จากบทเรียน ถ้าทำได้ยากให้มีเรื่องของการทำงานกันภายใน คือเรื่องของการทำงานบทเรียน เรื่องของการจัดระบบการบริหารงานวิจัยให้มีระบบการตรวจสอบที่ดีมีกระบวนการเรียนรู้กันภายใน ซึ่งเป็นระบบที่เน้นอยู่ แต่ถ้าหากว่าไม่มีฐานจากชุมชนรู้สึกว่าการลำบาก ชุมชนไม่ได้หมายถึงเฉพาะในหมู่บ้าน แต่อาจจะหมายถึงโรงเรียนที่อยู่ในชุมชน กลุ่มประชากรอะไรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็น Stakeholder ในเรื่องนั้น ๆ คิดว่าในส่วนนั้นจะเป็นฐานที่ทำให้การเรียนการสอนที่เป็นเชิงวาทะเชิงนามธรรมสามารถที่สร้างกระจำขึ้นจากชุมชน ยังยืนยันอยู่ว่าโดย TOR ตัวนี้ใช้อยู่ ตอนแรกที่เห็นว่าต้องทำอะไรมาขนาดนี้ ซึ่งพยายามที่จะบอกตัวเองว่าภายในหนึ่งปีจะต้องมา Simplified กัน ว่าในแต่ละแห่งทำได้แค่ไหน แต่ว่าเป็นเป้าที่ดีมาก แล้วน่าจะพลิกกระบวนการศึกษาไทยได้มาก เพียงแต่ว่าภายในหนึ่งปีได้ทั้ง 5 ตัวคงไม่ใช่ แต่ว่าจะเดินยังไงแล้วค่อย ๆ ไปซึ่งเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างยาวอยู่ของราชภัฏอยากสนับสนุน

ผู้เข้าร่วมประชุมจากราชภัฏอุดร

คือผมเองก็ยังคงต้อง clean ประเด็นในปัญหานี้เหตุผลเพราะว่าเวลาเรามอง PAR มองกันเองในการทำงาน ถ้าอาจารย์คุยกับผมในฐานะที่ผมก็จบด้านการพัฒนามากี่งานทีเดียว ถ้ายังเชิญคนที่มุมบัณฑิตศึกษาจบปริญญาเอกคอมพิวเตอร์มา แล้วเขาเห็นชื่อเรื่อง เขาพูดชัดเจนเลยว่าถ้าจะมีคุณภาพต้องนำระบบคอมพิวเตอร์มาจัดการทั้งหมด เพราะฉะนั้น ผมถึงบอกบางทีนโยบายที่ท่านพูดไว้ผมเห็นด้วยแต่ไม่รู้ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่ เพราะว่าศาสตร์ที่มีความแตกต่างกันแล้วในการบริหารในสถาบันราชภัฏ เราใช้คนที่มาคุมบัณฑิตศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเขาเป็นใคร ของใคร ถ้าเกิดท่านไปเจอสถาบันใดเขาผู้จบปริญญาเอกทางเคมีจากสหรัฐอเมริกาเป็นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ท่านอธิบายให้อีกสามารถประชุม ผมยังไม่มั่นใจว่าเขาจะยอมรับประเด็นนี้หรือไม่ แล้วนำกลับไปบริหารงานหรือไม่ สิ่งนี้ผมมองประเด็นเหมือนกับบริหารจัดการที่เกิดขึ้น ทำไมผมพูดอย่างนั้นเพราะตรวจสอบตัวเลขในอีสานแล้วพบว่าเรามีสถาบันราชภัฏอยู่หลายแห่ง แต่น่าสงสัยว่ามีที่นครราชสีมาทีเดียวเท่านั้นที่เข้าใจระบบนี้และได้รับ และนี่เป็นตัวเลขอีกตัวที่ผมอยากชี้ให้เห็นว่าอาจจะเกิด เราอาจจะต้องกลับไปดูว่า

เกิดกระบวนการอะไรข้างใน มากกว่าที่จะมานั่งตั้ง TOR เพราะต้องถอยหลังกลับไปดูว่าเกิดอะไรขึ้น ภายในกระบวนการ อันนี้ผมมอง Beyond จาก PAR แล้วต้องลงไปชุมชนเพราะว่าบางที PAR กับอาจารย์ ในสถาบันหรือ PAR กับหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในเมือง เรื่องบูรณาการก็ทำได้

ผู้เข้าร่วมประชุมจากสถาบันราชภัฏนครราชสีมา

ผมทำวิจัยโคราช 11 ชุด ไม่ใช่เรื่องง่ายและอย่างที่บอกไว้เหมือนกัน ฟังกันไม่รู้เรื่อง เมื่อวันก่อน ผมจัดเวที 11 ชุด ท่านรองวิจัยเป็นประธานพูดกันไม่รู้เรื่อง เชิญ อาจารย์เต็มดวง มาพูดที่เดียวรู้เรื่อง เรื่องเดียวกับที่ผมพูดกรณีนี้เช่นกัน บัณฑิตวิทยาลัยไม่เคยรู้เรื่องกับผมตั้งแต่เริ่มต้น และถูกกดดันตลอด เวลาด้วยวิธีการต่าง ๆ จนบัดนี้ยังให้บัณฑิตวิทยาลัยทำอยู่ ไปแก้ไปปรับ จนวันนี้ รองฯ ปรึกษาบอกว่า คุณขึ้นผมจะสับ เลบบอกว่าอย่าสับเลยเพราะเราละกันหมดแล้ว ให้เกียรติกันบ้างก็ได้ นี่ก็กรณีของผม เรียนให้ทราบว่าเราโดนจัดการกันอยู่ข้างในค่อนข้างมาก clear กันเอง แก่กันเอง ผ่านมาหลายครั้งอาจจะเป็นโชคคี่ก็ได้ แต่พวกเราไม่ได้มองว่าพวกเราจะใช้ได้ขนาดนั้นอย่างคี่ก็ตอบ TOR ได้มากขึ้น มากกว่า ของที่อื่น และอาจจะเป็นโชคร้ายที่ให้สถาบันเดียวด้วย

อาจารย์ธินี ช่วงฉ่ำ

คงต้องคุยกันในเรื่องของกระบวนการการสนับสนุน แต่จริง ๆ แล้วในรายละเอียดแต่ละ โครงการจะมีแผนแต่ละสถาบันที่จะต้องทำ สร้างการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของแนวคิดอะไรต่าง ๆ จะมีแผนตัวนั้นได้ด้วยอาจจะเชิญคนนอกไปพูดคุย ซึ่งระดับของผู้บริหารเป็นในเรื่องของระดับนักวิจัย ระดับนักจัดการโครงการวิจัย ระดับอาจารย์ที่ปรึกษาที่อาจจะต้องรู้รายละเอียดมากกว่านั้น มีทักษะในเรื่องของการทำ PAR อาจจะมีหลักสูตรเชิงกึ่งฝึกอบรมเข้ามาด้วย อันนี้อาจจะเป็นแผนงานในกิจกรรมที่เราสามารถทำปรากฏได้ในแผนงาน แต่ถ้าหากว่ายังไม่พอในเรื่องของกระบวนการติดตามก็จะต้องคุยในเรื่องของการเข้าไปเสริมแรงด้วยเหมือนกันแต่ว่าในแต่ละชุดโครงการ ในแต่ละโครงการน่าจะ สามารถมีแผนที่จะพัฒนาภายในตรงนี้ด้วย

ดร.สุนทรี ศิริอักษร

จริงๆแล้วเป็นความทุกข์ในตอนที่ทำอันนี้ เพราะว่าหนึ่งดิฉันเรียนพลศึกษาปริญญาพลศึกษา ครุศาสตร์ ทำวิจัยเชิงปริมาณมาตลอดงานวิจัย พอมาเจอแบบนี้ไม่เข้าใจ ตอนแรกที่อุปโลกไม่ได้ไปด้วย รองวิชาการไปปรับมา แล้วทำไปก็ตกแบบไม่เข้าใจ แต่ TOR ผ่าน 4 ข้อ ถึงได้รับโอกาสให้พัฒนารอบที่สอง ถ้าตกมากกว่านั้นคงไม่ได้ได้รับ โอกาสนี้มาเข้าใจมากขึ้นที่พระนครและที่สำคัญได้พูดคุยกับคนที่อยู่ในวงว่าทำอะไรสารพัดหลากหลาย บอกตรงๆ ที่นครศรีธรรมราชดิฉันว่าเขาผิคนะคะ ที่แรกทุกคน

บอกว่าเขาคิดหมดเลย เพราะว่าเขาทำไม่เหมือนใคร และคนที่ตกคือคนที่คิดว่าตัวเองทำถูกหมดเลย เพราะความรู้เรื่อง PAR เราไม่มี กลับมาจึงเรียนท่านรองวิจัยว่าดิฉันไม่เข้าใจ ท่านจัดอบรม PAR ให้ อาจารย์อ้อยทิพย์ ช่วยเอาคนมาคุยกัน แต่ยังไม่รู้ดี หลังจากนั้นมาถูกกดดันด้วยระบบให้ทำที่เหลือเรา มาปรับอีก ผลสุดท้ายก่อนที่จะได้รับเงิน คือ TOR ลงแล้ว แต่กิจกรรมยังไม่สอดคล้อง จึงเรียนว่าเขียนไม่เป็นได้แค่นี้ ทางท่านอธิการบดีบอกว่าไม่เป็นไรเงินสถาบันมีทำไปก่อน สิ่งไหนที่พอทำได้ ให้ทำไปก่อน เราคิดว่าค่อยๆทำไป

สิ่งหนึ่งที่ดีคิดว่าเป็นการเรียนรู้ที่จะทำอย่างไร จึงจะเกิดระบบที่ดีได้จริง โดยที่เป็น PAR จริงๆ คิดว่าหลักสูตรที่เปิดเดิมไปปรับ paradism การคิดค่อนข้างลำบาก จึงเลือกหลักสูตรที่เปิดใหม่ คือ ของดร.ธนิศา เปิดสาขารณสุขศาสตร์การพัฒนสุขภาพชุมชนขึ้นกับ กม.(ครุศาสตร์มหาบัณฑิต) สาขาการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งทั้งสองนี้ link กันในการทำงานพื้นที่ในชุมชน จึงเชิญให้มาคิดปรับ กระบวนการเรียนสาขารณสุขจังหวัด นำทีมงานมา นำ course syllabus ที่จะเรียนในเทอมนั้น 4 วิชาเอก มาบูรณาการกันให้ได้ใน course ท่านอาจารย์ปรึกษาสอนการศึกษารณสุข ท่านให้ idea ใน ส่วนของการศึกษารณสุขทางระบาดวิทยา คุณหมอธนพงศ์ได้เรียนรู้เรื่องนี้มาก คุณหมอสำเร็จมาเอง ดิฉันสอนท่านในวิชาบริบทเพื่อสุขภาพ คุยกันว่าเวลาลงไปดูบริบท เราจะดูอะไร อาจารย์ธนิศา ดูเรื่อง พฤติกรรมของการพัฒนารณสุขภาพชุมชนเพราะฉะนั้น ทั้ง 4 วิชา course syllabus จะหลอมกันแล้วเวลา เราลง field จะลง 4 ครั้ง ใน 4 กรอบวิชา แล้วออกมา present ให้เห็นภาพตอนนั้นปรับระบบการเรียน มิฉะนั้นจะปรับไม่ได้ ถ้าทำแบบอื่นๆ เช่น อบรมวิจัยเชิงคุณภาพให้นักเรียน อาจารย์ปรึกษาจะอบรมให้ได้มาเก็บข้อมูลของพระที่เป็นนักศึกษา ตอนแรกท่านไม่เห็นว่าจะเอาไปใช้กันทั้งหลักสูตรและ สาขาการสอน ท่านไม่เข้าใจว่าจะเอาไปใช้ยังไงแต่เราจะกลับมา present ท่านจึงเห็นภาพว่าจะนำไป ใช้อะไรบ้าง เพราะฉะนั้น เราต้องปรับกระบวนการคิดทั้งระบบ พอเลยมาแล้วถึงได้หันกลับไปดู ว่า ต้องเป็นแบบนี้ไม่ใช่คิดเหมือนคนอื่นต้องฉีกไปอีกนิดหนึ่ง มิฉะนั้นจะไปไม่ได้ ตอนนี่ผลงานของ นักศึกษาที่ตอบออกมาคือ บริบทของชุมชนในเชิงสุขภาพ จะมีงานออกมารวมกันเป็นชิ้นทั้ง 4 วิชา ซึ่ง ให้เขาส่งเป็น paper แบบไม่เย็บเล่มจะนำมาทำสำเนาให้ทางสาขารณสุขจังหวัด ให้พื้นที่ที่เขา ลงไปใน 3 หมู่บ้าน ให้ผู้สอนทั้ง 4 วิชาและอาจจะต้องใช้ห้องสมุด ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้การประเมินจะ ทำเห็นเป็นภาพรวมแต่ในส่วนของงาน field

ส่วนของการสอนแต่ละวิชาถ้าไปแบ่งเอง จะมี grade ตามรายวิชา เพราะในเทอม summer นี้ ส่งเสริมสุขภาพเขาจะลงไปพบในพื้นที่ที่ลงไปแล้ว เราพบว่าคนเรามีปัญหาสุขภาพในเรื่องของการไม่ ออกกำลังกาย ใน summer วิชาส่งเสริมสุขภาพจะบูรณาการออกไปเหมือนกัน เป็นการออกแบบ

กิจกรรมและการส่งเสริมสุขภาพต้องให้ได้เนื้องานเกิดขึ้นในพื้นที่ จะเลือกพื้นที่ไหนก็ได้ แต่ให้เป็นพื้นที่ที่มีการศึกษาบริบท เด็กส่งเสริมสุขภาพเป็นปี 2 วิทยานิพนธ์ คิดว่าขณะที่เสนอหัวข้อไปแล้ว มีหัวข้อที่ลงได้คือการพัฒนารูปแบบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพราะฉะนั้นเขาถือว่าเป็นการให้การศึกษาที่ยั่งยืน เด็กพัฒนาสุขภาพชุมชนเขายังไม่ถึง แต่ว่าส่งเสริมเขาถึงที่จะทำวิทยานิพนธ์แล้ว คิดว่าจะได้มา 2 เรื่องภายใต้ชุดนี้ แต่คิดว่าเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญและพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ด้วย ได้เชิญอาจารย์นั่งลักษณ์ อาจารย์สุวิมล ว่องวานิช ไปอบรม ทุกอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คล้าย ๆ กับการพัฒนาร่วมกัน แต่ยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควรเพราะคิดได้เท่านี้ เราไม่มีคนช่วยคิดระบบที่ได้มากกว่านี้ แต่ตอนนี้เราก็คิดว่าเราพัฒนาระบบไปได้ระดับหนึ่ง แต่พอทำไปก็พบปัญหาเราพยายามแก้แล้ว แต่เป็นระบบอีกแบบหนึ่ง เพราะฉะนั้น สิ่งที่สำคัญคือต้องลงไปทำ แล้วจะเห็น เมื่อทำบูรณาการ course syllabus แล้วเกิดอะไรหลายอย่างตามมา ถือว่าเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ไม่ใช่ว่าใครจะมีอะไรมากมาย แต่ว่าเราต้องดูบริบทของเราว่าอะไรเอาได้ อะไรเอาไม่ได้ บางสาขาเราไม่ได้ เราก็ต้องทิ้งไว้ พอมาปรับตัวนี้ให้ดีขึ้นจริงไป force ที่เขาเคยอยู่ เขาต้องปรับ เพราะฉะนั้นคงต้องใช้เวลาอีกสักพักหนึ่ง

ดร.จิตรภา กุณฑบุตร

จริง ๆ แล้วงานนี้ต้องเกิดจากการปฏิบัติจริง บังเอิญใครเขาเองได้ไปก่อนการพัฒนาชุดโครงการ ทั้ง 11 ชุด present ในวันนั้นกับวันที่มาพูดต่างกันมาก แต่ทั้ง 11 ชุด ทำ PAR แบบไหนไม่ทราบ ไม่เคยลงพื้นที่เลย วันนั้นได้ comment ไปหลายข้อ จะเห็นว่าในทั้งหมดจริง ๆ แล้วในแต่ละชุดโครงการ บางชุดได้คุยกัน อาจารย์ชวนได้เกือบทุกโครงการที่ขอ แต่สำหรับชุดบัณฑิตต้องยอมรับว่ามีเกณฑ์ที่อาจารย์ได้แล้วมากำหนด ก่อนข้างที่จะเอาจริงและเงินที่ได้ จะต้องทำได้และกรรมการทั้ง 12 ท่าน ต้องทำได้แต่อาจจะน้อย บางโครงการอาจได้เงินค่อนข้างมาก แต่ขณะเดียวกันจะติดตามแต่ละโครงการ ในส่วนของเราเงินที่เหลือไม่ใช่ติดตามเพียงอย่างเดียว เรามองว่าสถาบันราชภัฏทุกแห่ง แม้แต่สถาบันราชภัฏที่ไม่ส่ง เราเชิญมาเพราะอย่างน้อยเรามีนำร่องอยู่ 8-9 ชุด ที่ได้ แต่ที่ต่อไปคงต้องทำ เพราะฉะนั้น เราพยายามช่วยให้พัฒนาโครงการให้ได้งบการบริหารจัดการ ไม่มีก็พยายามคุยกับอาจารย์พัชรินทร์ ดำรงกิตติกุล บอกว่าอันไหนที่เงินไม่พอ ลองคุยกับทาง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย มีการติดตามและทำการประชุม ครึ่งนี้เราได้ขึ้นผู้บริหารหลายท่านบอกว่าไม่รู้จะทำ PAR ไปทำไม ผู้บริหารเข้าใจว่าคงต้องเกิดจากทีมอาจารย์ ต้องทำเองและทำให้เห็นว่ามี impact ต่อสถาบันราชภัฏต่อชุมชน และสังคม แล้วผู้บริหารจะเห็นภาพเอง เพราะท่านยังไม่ได้ลงมือทำ อาจนึกไม่ออกอย่างที่อาจารย์ว่า ถ้าจะมองแต่ชื่ออาจจะไม่เห็นชัด แต่โครงการจะต่างจาก 10 ชุดโครงการที่เหลือ คือค่อนข้างจะ complicate ให้เป็น PAR สองถึงสามระดับ PAR ทั้งระบบบริหารจัดการเป็น PAR ของระบบ

โครงการย่อย การที่หลายท่านรู้แล้ว ไม่ชัดต้องคุยกัน ประชุมกัน workshop กันบ่อยๆ แต่โครงการอื่น เหมือนกันว่าจะเป็นระดับเดียว คือ เล่นชุมชนเลข คือ เป็น complaint ล้วน ๆ แต่ของเราจะเน้นระบบ ด้วยซึ่งถือว่ายาก

ฉะนั้นทุนเดิมอาจจะไม่มี ย่อมไม่แปลก ถ้าจะได้น้อยแต่ในจำนวนที่ได้น้อยจะทำอย่างไรดี โครงการที่ไม่ได้ปีนี้น่าจะ โชคดีกว่าได้ปีนี้ เพราะไม่รีบร้อนค่อยคิด ค่อยทำตรงนี้ โครงการของอาจารย์ เปรมจิต ชนวงษ์ไม่น่าได้ แต่ทำไมถึงได้รู้สึกว่าเราคัดสินครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนมกราคม ซึ่งเท่าที่ทราบ จะคุยกับทางอาจารย์เปรมจิต ชนวงษ์ และลงพื้นที่ไปกับท่าน และอาจารย์ชวนด้วย ครั้งแรกลงพื้นที่ เดือนกุมภาพันธ์ของปีที่แล้วจนถึงวันพิจารณาโครงการหนึ่งปีพอดี ตอนที่ลงไปที่นครศรีธรรมราชนั้น ได้มีการจัดเวทีมา 10 ครั้งแล้ว ซึ่งถือว่าไม่ธรรมดา เพราะฉะนั้น ในแต่ละโครงการที่ได้ อาจจะมียกระดับ ของการมีส่วนร่วมหรือกระบวนการอาจจะแตกต่างกันบ้าง แต่ยังมีจุดที่ให้ปรับ คือไม่ใช่ร้อยเปอร์เซ็นต์ การปรับตรงนี้เราพยายามที่จะให้ได้มากที่สุด ได้ 9 ชุด ถือว่าเป็นการนำร่องและอาจจะมีผลผลิตออกมา ว่า PAR คงจะไม่สิ้นสุดเหมือนกันเป็นสปริงที่ไม่มีจุดสิ้นสุดตรงนั้น เพราะฉะนั้นหวังว่าชุดที่จะได้เงินใหม่ จากเงินอะไรก็ตาม น่าจะทำให้ได้ดีกว่า 9 ชุดแรก

ผู้เข้าร่วมประชุมจากสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

บุรีรัมย์เป็นเหมือนอย่างที่ทุกคนพูดกันมา คือตั้งแต่หัวข้อเรื่องลงมาเราไม่รู้เรื่องและเป็น นโยบายที่ถูกผลักดันให้ทำแล้วรับงานจากคณะบดี 11โครงการ เขาให้ทุนต้องทำแบบมีศักยภาพ จะ บอกว่าเราไม่ทำได้ไหม เพราะว่าไม่รู้เรื่องเลย มองถึงการจัดการเลยเพราะคิดงานสอนการ management อยู่ ต้องดูว่าปัญหามีอะไร ต้อง list ปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ไม่ดี สาเหตุที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ เพราะที่ คิดงานทำวิทยานิพนธ์จะเป็นการทดลอง เน้นทางด้านวิธีการซึ่งจะเป็นไปทางด้านนั้นสำหรับเป้าหมาย

ข้อแรก คือ กลไกและมีระบบสนับสนุนในการวิจัย

ข้อที่สองคือ การมีกลุ่มเครือข่ายการวิจัยชุมชนในท้องถิ่นตามเอกสารและรูปแบบการบริหาร จัดการที่ดีที่อำนวยความสะดวกต่อชุมชนและท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ วัตถุประสงค์สำหรับข้อแรกที่น่าจะถูก คือ เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง เป็นการสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัย ข้อที่สองเพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการในการพัฒนาการวิจัย

ข้อที่สาม เพื่อสร้างงานวิจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นสำหรับวิธดำเนินการ รู้สึกรู้สีกจะมีส่วนที่ต้องแก้ไขค่อนข้างมาก

ดร.ปรีชา อุตระภูณ

ถ้าวิจารณ์คงจะเป็นเกณฑ์แบบที่พูดซ้ำๆ กันไปแล้ว เรื่องของ TOR ในวัตถุประสงค์และในการวิจัยน่าจะสื่อถึงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการต้องเป็นวิธีการที่สามารถหาคำตอบให้ได้ตามวัตถุประสงค์ โดยสรุปแล้วถ้าจะปรับใหม่คงต้องดู TOR เป็นหลักให้ชัดเจนขึ้น ตามความคิดเห็นของผม ในส่วนของคำถามในการวิจัย คือวัตถุประสงค์ต้องล้อตาม TOR การดำเนินการต้องนำมาจาก TOR ไปแสดงว่าวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อจะใช้วิธีการดำเนินการใดบ้าง เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบและคำถามในเรื่องของการวิจัยมีเป้าหมายใน 2 ระดับ คือระดับเรื่องของการให้เกิดประเด็นของหัวข้อที่จะทำเป็นชุดโครงการของ Thesis ของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งไม่ทราบว่ามีที่นบุรีรัมย์เปิดปริญญาโทที่สาขา ไม่ได้บอกไว้ที่นี่น่าจะเหมือนที่มหาสารคามหรืออุดรธานีอะไรต่างๆ เขาบอกสาขาที่มหาสารคามเราออกต้องมีการประเมิน Review literature ในนี้ไม่มีการ review ผลการทำปริญญาโทที่ทำ Thesis จบกันบ้างหรือไม่ ถ้าทำจบแล้วน่าจะมีการ review ผลการทำ thesis ของนักศึกษาว่าทำได้เพียงใดแล้วนำไปใช้อย่างไร สาขาที่เปิดปริญญาโทในบุรีรัมย์ยังมีสถานการณ์ทางด้านสังคมอะไรที่จะนำไปสู่ที่คิดประเด็นให้นักศึกษาไปทำ thesis ต่อ ทั้งนี้โยงไปเรื่องพื้นที่เรื่องของภาคที่เกี่ยวข้อง คือ หนึ่งจะทำให้เห็นตัวเองชัดเจน สองจะเห็นแนวทางที่จะไปดูเหมือนยังไม่รู้จะทำอะไร เพราะว่างจริงๆ แล้วที่ผ่านมามีเหมือนยังไม่ชัดเจน ไม่มีการสำรวจตนเองและก็ไม่รู้ว่าจะทำอะไร ไม่รู้ว่าสถานการณ์ในพื้นที่มีอะไรบ้างความจริงน่าสนใจ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่น่าสนใจมากเพราะเกี่ยวข้องกับการศึกษาและสังคม ต้องการปฏิรูปการศึกษาอย่างเร่งด่วนและการศึกษาเราไปช้ามาก ในขณะที่งานวิจัยทางการศึกษาด้อยที่สุด ทำมากที่สุด และใช้งบประมาณมากแต่คุณภาพไม่ดี ถ้าเราทำตรงนี้ได้ผมว่าเกิดผลกับคนอื่น และกลับมาเป็นกับราชภัฏในระยะยาวด้วย

ผู้เข้าร่วมประชุม

ผมว่าที่ดร.ปรีชาพูดไปน่าสนใจมากที่จะเสนอชุดต่อๆ ไป ถึงยังไม่ผ่านแล้วจะนำมาเสนอในตอนนี้ขอเสนอให้ทางโคราช แต่ละชุดมาร่วมลงมือพัฒนากันดีกว่า มิฉะนั้นไม่เห็นการดำเนินงาน ผมขอนำเสนอเพื่อพิจารณาถ้าอนุญาตผมว่าน่าจะดำเนินการตามที่ ดร.ปรีชาว่าไว้

สรุปสั้นๆ จุดอ่อนของโครงการของอาจารย์ โจทย์ปัญหาหรือว่าระเบียบวิธีไม่สอดคล้องไม่สัมพันธ์กันหมายความว่าไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับ TOR ใหญ่ อีกประเด็นหนึ่งที่ผมอยากจะเรียนคือ ดูเหมือนว่าอาจารย์ฟังไปสัมผัสกับท้องถิ่น แต่ว่าจริง ๆ ทางอาจารย์ยังไม่พูดถึงเรื่องนี้ ผมอยากให้ข้อคิดเกี่ยวกับการไปสัมผัสกับท้องถิ่น ในท้องถิ่นมีวัฒนธรรมที่เป็นฐานไม่ใช่วิทยาศาสตร์ เพราะฉะนั้นต้องไปปรับเปลี่ยนวิธีคิด วัฒนธรรม จะมองอย่างไรเป็นเรื่องของมนุษยศาสตร์ ซึ่งเป็นอีกแบบหนึ่ง

เพราะฉะนั้นเรื่องของท้องถิ่นเป็นเรื่องที่มีบูรณาการสูง กาย ใจ สิ่งแวดล้อม สังคม ซึ่งบางทีเมื่อนำเอาวิทยาศาสตร์ไปจับ เราจะไม่มองเรื่อง mind แต่อาจารย์ไปมองเหมือนกับหมอลำถ้าป่วยต้องให้ยา อย่างนี้ความจริงไม่ใช่ อย่างที่ผมไปหาหมอมียคนคอหักแล้วก็มีรักษาที่ไหนไม่หายแล้วในประเทศไทยเลยไปหาหมอฟู รักษาอยู่ 2 ปีหาย ผมไปตลอดเวลาทุกเดือนหมอฟู จะรักษาคคนที่ เป็นชากร คือมารักษา แล้วกลับบ้านแต่ที่ไม่กลับบ้านจะสร้างโรงเรือนเล็ก ๆ รอบ ๆ บ้านหมอฟู 30-40 หลังไว้คนที่อยู่ 2 ปี ตอนผมไปเคลื่อนคอได้แล้ว หมอฟูเขาใช้น้ำมันงาแล้วก็บีบ และพูดตลอดเวลาที่ไปบีบว่า นี่ลูกของน้ำ มันหายแล้วว่าหายวันละหนึ่งเม็ดดังๆ ผมงงคือวิธีการอย่างนี้วิทยาศาสตร์ไม่เคยแตะเพราะถ้าจะทำ concept ในพวกนี้ต้องชัดเจน ท้องถิ่นมีฐานวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ แต่มีฐานของจริยธรรม และวัฒนธรรมบางอย่างที่มาสัมพันธ์กัน จนเรามองเป็นรูปธรรมไม่ชัดเรื่องต้องอาศัยการความหรือ interplete กันเรื่องบางเรื่องดูเป็นรูปธรรมแล้ว บางทีก็เชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งมาก มีบางคนไม่เชื่อเรื่องหมอ แต่ผมเชื่อเรื่อง mind ผมเชื่อเรื่องนี้อย่างชัดเจนเพราะว่า การรักษาคนไม่ได้รักษาด้วยยา แต่สามารถรักษาด้วยอย่างอื่นอีกมากเป็นเรื่องที่ตอบในเชิงรูปธรรมไม่ได้

ในส่วนของอาจารย์ ผมคิดว่า ถ้าอาจารย์จะทำเรื่องนี้ต้องเข้าใจเรื่องนี้เป็นพื้นฐานไม่เช่นนั้น โจทย์ปัญหา วัตถุประสงค์ ระเบียบวิธีที่ทำไปแล้วจะไม่สอดคล้องกัน ต้องสร้างกรอบคิด เมื่อพูดถึงระเบียบวิธีแล้ว ต้องโยงรวม สามารถสร้างกรอบคิด สามารถตอบคำถามใหม่ที่ว่าให้ได้ วิธีการไม่ยาก ถ้าเป็นผมจะเอา TOR มาดูและคิดว่าในส่วนของระบบจะทำอะไรโดยให้สัมพันธ์กับเวลา ในส่วนของชุดโครงการจะอย่างไร โดยไม่ไปผูกกับเรื่องของเวลามากนัก สิ่งที่ผมเห็นด้วยอย่างนี้คือ เมื่อมีปัญหาอย่างนี้วิธีการที่จะต้องเข้าใจเรื่อง PAR ต้องเข้าใจจริง สิ่งเหล่านี้ทำยังงี้ให้คนเคลื่อน แต่ยังไม่มั่นใจเวลาว่าจะถาวรขนาดไหน ถ้าบริบท สังคม กระทบเข้าไปเปลี่ยนมาก เช่น ผมว่า อาจจะต้องหยุดถ้าอิสลามเชิดคอกคนทุกวัน เพราะว่าแถวเบตงที่เกิดเหตุร้ายหมู่บ้านไอยาเวง คือที่ที่พวกนี้ไปทำ ไม่รู้ว่ามีแรงกระทบขนาดไหน อาจจะเป็นอย่างนี้ก็ได้ถ้าดูโดยกระบวนการ PAR เป็นกระบวนการที่เคลื่อนไปโดยไม่มีเงื่อนไขของเวลาบางทีเราบอกเราเสร็จแล้ว แต่ที่จริงเมื่อย้อนกลับไปดูอาจจะต้องทำใหม่ แต่สิ่งที่พูดต้องสัมพันธ์กับเรื่องของ PAR จริงๆ อย่างกับเรื่องของท้องถิ่นที่จะไปทำ การที่จะเขียนคนเดียวในระยะเวลาสั้น ๆ จะไม่ชัด แล้วในรายละเอียดพื้นที่จะไม่ชัดเจน

เพราะฉะนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เวลา และคุยกับ อาจารย์ชวนเรื่องการทำให้ PAR ที่ % ในช่วงเดือนนั้นเดือนนี้จะไปกำหนดได้ ถ้าทำ PAR จริง ๆ อาจจะต่างกับการวิจัยที่เป็นเชิงปริมาณ เพราะจะ flexible มาก แม้แต่วัตถุประสงค์กระบวนการกิจกรรมแต่อาจจะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ได้ตลอดเวลา ตรงนี้เห็นชัดว่าจะต้องปรับ อาจารย์สิทธิธิษฐ์ บอกการทำ PAR เริ่มต้นจาก power point แต่

ไม่สามารถจะทำงานได้โดย power point เพราะฉะนั้นเวลาจะพัฒนาโครงการ ในการแบ่งกลุ่มหรือ วิทยาการคงต้องไปทั้งกลุ่มแล้วคุยกันกับทางทีมทั้งจากชุมชน จากนักศึกษา สำหรับ PAR มีอีก 3 ท่าน จากเลข อุบลราชธานี และสกลนคร

ผู้เข้าร่วมประชุมจากอุบล

เงื่อนไขว่าผมเป็นคนเขียน รับงานเองและเข้าใจเองตอนที่ไปพระนคร ก็ไปวาดฝันกับท่านอาจารย์ เป็นนิมิตภาพนักศึกษาว่า นักศึกษาที่จะจบปริญญาโทจะมีหน้าตาเป็นอย่างไร แล้วผมมาปรึกษา ท่าน ผู้อำนวยการสำนักวิจัย ท่าน รศ.ดร.ขุนชัย ได้บอกชื่อเรื่องนี้เราคงจะต้องมาถูระบบใช้ใหม่ ท่าน ตอบใช้ เลย มารับ system approach input process product เราอยากจะทำ ถ้าเราจะพัฒนา ระบบให้งานวิจัยงานวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ เราต้องเริ่มจากตัวบรรณที่ชี้วัดคุณภาพก่อนว่าคุณภาพ ของงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์มีอะไรบ้างที่จะดูได้ คิดว่า ok ต้องดูตรงนี้ก่อน เราก็พบว่าอะไรคือ ผลที่จะก่อให้เกิดคำปรึกษาและติดตาม เพราะนักศึกษาพบว่าไม่จบภายใน 2 ปี แล้วอีกตัวคือการที่จะทำให้คุณภาพบรรณที่อาจารย์ต้องเป็นคนไข้ใจ และหัวข้อที่ทำให้เกิดผลงานคุณภาพงานวิจัยนั้นจะต้อง สามารถนำไปงานได้ เพราะฉะนั้นหัวข้อก็มีส่วนสำคัญด้วย เราวิเคราะห์เชิงระบบ PAR มากเพราะว่า เราไป PAR คนอื่นแล้วเขาไม่ PAR กับเราก็เลยตกลงเอาวิจัยเดียวสาขาเดียวในฐานะผู้เขียนเองเป็น ประธานสาขาจึงต้องรับผิดชอบ มิฉะนั้นสถาบันก็ไม่ยอมจึงเขียนในนามสาขาการวิจัย แล้วทีมที่ร่วม เราคิดว่ามีความเข้าใจในเรื่องของ PAR จึงคิดว่าเราจะต้องทำเลย โดยเริ่มทำจากตัวชี้วัดคุณภาพของ งานก่อน หลังจากนั้นจึงจะมาพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงมาคิดนี้ ถึงแม้ว่าอุบลราชธานี จะไม่ได้งบประมาณสาขาวิจัยก็ทำตามแผนที่คิดที่เขียน โดยใช้เงินสาขาเอง เริ่มตั้งแต่การจะคิดหัวข้อโดย เชิญผู้เกี่ยวข้องกับสาขาไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่นโรงเรียน ผอ.อาจารย์ เขตทั้งหลายมาร่วมกำหนดประเด็น ปัญหาการวิจัยว่าในสาขาวิจัยการประเมินผลและการศึกษาที่นักศึกษาเรียนอยู่ขณะนี้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ครูร้อยละ 90 ปัญหาในโรงเรียน ปัญหาในเขตพื้นที่มีอะไรบ้างที่นักศึกษาสามารถทำให้เกิดประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้แล้วเริ่มทำ summer นี้ ถึงแม้ยังไม่ได้ ก็จะมาต่อไปตามแผนที่ ขอมรับว่า โครงการนี้ไม่ได้อยู่ในฐานของ TOR เพราะว่าตอบเขียนไม่ทราบ TOR อาจจะไม่ได้อยู่บนฐานของ PAR เต็มตัว แต่เราอยู่บนฐานของระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพงานวิจัยที่อยู่ในส่วนที่ดีได้ นักศึกษาก็จะจบ ได้มีฉะนั้นจะหนีไปเรียนที่อื่นหมดครับ

ดร.ปรีชา อุดมระกูล

ผมจะพูดคำเดิม คือ อาจารย์ยอมรับแล้วตอนที่เขียนไม่ได้ดูเรื่องของ TOR จึงเขียนไปตามนั้น แต่ว่า เรื่อง TOR เป็นเรื่องสำคัญ และอีกเรื่องที่ผมเห็นในช่วงคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์นั้นต้อง

ไปด้วยกันต้องล้อตามกัน รวมทั้งเรื่องของแผนในการดำเนินการวิจัยด้วย เรื่องของ PAR จากที่อาจารย์ออกแบบมาผมไม่คิดว่าเป็น PAR แต่เป็นคล้ายกรอบเชิงระบบเท่านั้น ในเรื่องของการศึกษาแต่ไม่เห็นตัว stakeholder ที่จะเข้ามาคุยกันไม่เห็นประเด็นปัญหา ไม่เห็นกระบวนการที่นำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาหรือทางเลือกปัญหา ซึ่งอย่างที่เราพูดมาแล้วว่ามันต้องมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง แต่อันนี้นั้นเป็นเหมือนกรอบวิธีคิดแบบธรรมดาแผนงานและวิธีการมันเป็นกรอบวิธีคิด แต่ไม่มีแผนข้อ 4 แผนงานและวิธีการ กรอบ ขอบเขตที่หนึ่งก็คือพื้นที่การวิจัย จำกัดขอบเขตในสาขาเดียว คือ สาขาการวิจัยและประเมินผล เห็นตัวคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องคือ ผู้บริหารการศึกษา มีนักวิชาการ แต่ถ้าจะดูในเรื่องของการวิจัยและประเมินผล สมมติว่าอาจารย์มีตัวหน่วยในการวิเคราะห์อันเดียว คือ นักศึกษาปริญญาโทในสาขาการวิจัยและประเมินผล ถ้าจะทำ PAR อาจารย์ต้องไปถึงในเรื่องคนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้บริหารการศึกษาศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ในเขตพื้นที่บริการของอุบลราชธานี หน้า 7-10

ผมคิดว่าขาด Stakeholder ที่สำคัญมาก ๆ ตัวหนึ่งคือ นักเรียนกับผู้ปกครอง นี่คือจุดค้อยของงานวิจัยเรื่องการศึกษา ทำให้ มอง stakeholder ไม่ครบ แผนดำเนินการดี คำถามในการวิจัยไม่น่ามีเพราะจะทำให้ดูไม่เป็นระบบ ไม่แน่ใจว่าเวลาเขียนคำถามในการวิจัยนั้นควรจะอยู่ตรงนี้หรือควรจะอยู่ก่อนหรือหลังวัตถุประสงค์ คำถามวิจัยมีหัวข้อใหญ่ของกรอบวิธีดำเนินการต่าง ๆ ทำให้อ่านแล้วกลับไปกลับมา แผนการดำเนินงานมีข้อย่อหยาบทวนเรียนรู้ ระยะที่สองสร้างการเรียนรู้ ระยะที่สามทดลองวิจัย

ประเด็นคือต้อง review สถานการณ์การวิจัยและการประเมินผลการศึกษาที่เป็นในเขตบริการของอุบล ในทรรณะของผู้บริหารรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนักศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองมองอย่างไร มองว่าปัญหาอยู่ตรงไหน ซึ่งการประเมินผลของงานวิจัยแบบนี้มีพื้นฐานมาจากงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ มองปัญหาจะไม่มองเป็น social แต่มองเป็นประเด็นเล็ก ๆ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับประเด็นใหญ่อย่างไรบ้าง คือการมองแบบองค์รวม เพราะฉะนั้นจะช่วยทำให้เห็นภาพใหญ่ ท้ายสุดแล้วเวลาปฏิบัติจริงอาจกลับมาเรื่องของการวิจัยประเมินผลก็ได้ ไม่ใช่การวิจัยประเมินผลในทรรณะเก่าแต่เป็นทรรณะใหม่ที่ไม่ใช่การออกข้อสอบ ซึ่งอาจมาจากปัญหาของนักเรียนและผู้ปกครองที่สะท้อนมาก็ได้ไม่โยงไปถึงปัญหาที่ถกเถียงกันทางการเมืองที่เอา GPA มาเกี่ยวข้อง ปัญหาคือการออกแบบระบบงานวิจัย จะออกแบบอย่างไรให้เป็น PAR มี stakeholder เข้ามามากขึ้นและทำให้มีความสำคัญมาก งานวิจัย PAR หัวใจคือค้นหาหรือสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ต้องมีพลังในการที่จะดึง stakeholder ทั้งหลายเข้ามาร่วม ถ้ามันธรรมดา ๆ คนเข้ามาก็อย่างนั้นแหละ หรือคนที่เข้ามาไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียอะไร ก็ไม่ได้มีข้อมูลในการที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้ภาคี หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอยากทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การแก้ปัญหาดัง ๆ อย่างน้อยต้องทำให้ชีวิตของเขาดีขึ้น แก้ไขปัญหาที่

เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขาเคียดแค้น ถ้าทำเรื่องการศึกษา เรื่องการวัดผลแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเช่น เด็กเครียดน้อยลง เพราะฉะนั้นกระบวนการวัดผลจะมีหลากหลายมากขึ้น ผู้ปกครองหรือนักเรียนมีส่วนร่วม ในการวัดมากขึ้นแทนการที่จะเป็นครูเป็นผู้วัดผล ปัญหาคือ ผมฟังหลายคน พอฟังของอุบล จึงคิดขึ้นมาได้อย่างหนึ่ง และปรึกษากับ อาจารย์นิติ รักษาดีว่า ควรจะต้องเริ่มต้นจากการที่มีทีม ทีมในบัณฑิตวิทยาลัย หรือทีมที่อยากทำตรงจุดนี้มาช่วยระดมความคิด ร่างโครงการแล้วเอามาช่วยกันตรวจสอบ แต่ที่มีปัญหา คือบางคนทำเพราะถูกบังคับทำให้ไม่มีความสุขในการทำงาน ขอขอบคุณครับ

รศ.ชวน เพชรแก้ว

ผมพยายามดูงานของวิจัยของอาจารย์ที่ทำโดยมุ่งทำตามวัตถุประสงค์ พบว่าวัตถุประสงค์ได้ มองทั้งระบบมิได้พัฒนาระบบบริหาร พัฒนาระบบศักยภาพอาจารย์ พัฒนางานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แต่เมื่อดูที่แผนการดำเนินงานไม่น่าที่จะสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ได้ ดูได้จากตั้งแต่บททวน ความรู้จะเป็นเหมือนกับการเกริ่นว่าจะทำสิ่งเหล่านี้ แต่ไม่แสดงให้เห็นว่าจะทำอย่างไร

อีกประเด็นหนึ่ง ผมคิดว่ากระบวนการเหล่านี้ที่คิดจะทำนั้นไม่สามารถตอบวัตถุประสงค์ ได้ทั้ง 3 ประเด็น เพราะการที่จะทำวัตถุประสงค์ทั้ง 3 นั้น ได้จะต้องไม่ inside out แต่เป็น inside out ทั้งหมด คือเป็นจากภายในเกือบทั้งหมด ไม่ได้มาจากภายนอกทุกเรื่องของบัณฑิตศึกษา ปัจจุบันถ้าผม ให้ชี้จะต้องเอา stakeholder บอกตัวเรา และมองให้มากที่สุด เพราะเมื่อทำงานไปแล้วจึงตอบวัตถุประสงค์ ว่าเป็นไปได้หรือไม่ และจากนั้นดูกิจกรรม เช่น ระยะที่สามนั้นสรุปผล ระยะที่หนึ่ง ระยะที่สองและ ระยะที่สามจะไม่สามารถเป็นไปไม่ได้ ผมเข้าใจเจตนาว่าจะทำสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นมา แต่กระบวนการที่ อาจารย์จะนำมาใช้เหมือนที่ อาจารย์ปรีชา กล่าว คือไม่ใช่ PAR เต็มรูป แต่เป็น PAR ชนิด 7 โครงการ คล้ายของผมแล้วเขียนมา 1 โครงการ เป็น PAR นอกจากนั้นเป็นโครงการที่พาไปได้ และที่พาไปได้ผม มีความทุกข์ เพราะอาจารย์คนหนึ่งที่ตั้งสถาบันราชภัฏผม ได้พัฒนาบรรทัดฐานของไข่เค็มกับบรรทัดฐาน ของผีเสื้อใบยาง ทำครบทุกอย่างแต่ไม่มี action เกิดในสังคม ใช้เงินไปสามแสนกว่าบาท ผมจนถึงวันนี้มีความทุกข์อย่างมากผมเขียนบทสังเคราะห์เสร็จแล้ว 30 กว่าหน้า เดียวพิมพ์เสร็จแล้วจะนำมาให้อ่านแต่ จะไม่บอกว่าผมเป็นผู้ทำแต่จะบอกว่าเป็นคณะกรรมการเพราะว่ามันน่าตกใจอาจารย์ พอเราให้เงินไป ท่านนำไปเขียนทำเป็น PAR โดยสมบูรณ์แบบ แต่เมื่อทำจริงท่านกลับกำหนดเองและท่านใช้เฉพาะ บางแหล่ง แล้วนอกจากนั้นท่านไม่เข้ามาเกี่ยวข้อง ในขณะที่ของคุณนนท์รัตน์ กระบวนการขั้นสุดท้าย ที่จะพัฒนาบัญชีกับกระบวนการพัฒนาตลาด คณะกรรมการเกือบทุกคนทดลองลงตลาดและลงหลายที่ แล้วนำมาประมวลผลว่าจะเกิดปัญหาอะไร อย่างไร แล้วกลับไปอีกครั้งหนึ่ง จึงปรากฏว่าเกิดการตอบรับตลาดเป็นอย่างดี ตลาดมีการขยายตัวเพราะฉะนั้นเวลาผิดของเขาจึงกลายเป็นทำได้อย่างดี เขา

สามารถทำงานสนองความต้องการของผู้อื่นได้มาก กรณีกาแฟเมื่อกากทำให้ไม่มีคนดื่ม คนภายนอกกลุ่มจะเลิกดื่ม แต่เมื่อกลุ่มพูดกันใหม่โดยการนำผู้ดื่มกาแฟในท้องถิ่นมาพูดว่ากาแฟเมื่อกากทำให้กาแฟอร่อยแล้วจะทำอย่างไรไม่ให้มีกาแฟ นำไปใส่ถุงแล้วขงทั้งถุง รสเหมือนเดิม จึงทำให้พวกเขาเปลี่ยนไปจริง ๆ เป็นพลวัตรของชุมชนจริง ๆ ผมไม่เห็นด้วยกับงานของอาจารย์ในจุดที่ถ้าใช้วิธีการอย่างนี้จะไม่เกิดพลวัตรในเชิงที่มันเปลี่ยน ทั้ง 3 วัตถุประสงค์ได้ เพราะว่าไม่มีตัวภายนอกเข้ามาเป็นตัวที่จะใช้อ้างอิงได้ว่าถูกหรือผิดได้ ผู้ถามบางก็ไม่สามารถตอบได้

สรุปงานของอาจารย์ว่า ถ้าอาจารย์จะทำ และต้องการเงินทุนตรงนี้อีก ควรยึด TOR และสิ่งที่ต้องทำอันดับแรกคือ อาจารย์มีสาขามาก ตั้งเคราะห์งานวิจัย 3 เดือน และต่อมาเรื่องของโครงสร้าง ซึ่งเรื่องโครงสร้างไปทำชุด 3 เรื่อง ไม่ต้องคิดว่าชุดหนึ่งทำได้เท่าไร และถ้าจะทำ PAR ไม่ควรตั้งวงเงินมากกว่าประมาณ 2-3 แสน เพราะว่าไม่สามารถทำได้ ซึ่งอย่างน้อยต้องใช้ประมาณ 250,000 - 300,000 หากอาจารย์สนใจจะทำ ผมเรียนว่าให้อาจารย์นำโครงนี้ไปทำ ถ้าจะใช้ PAR อาจารย์ต้องปรับกระบวนการในเรื่องของการให้รู้จักตัวเอง และปรับเรื่องโครงสร้างแล้วทำสามชุด

ผู้ร่วมประชุมจากสถาบันราชภัฏเลย

ฟังมาตั้งแต่ตอนบ่าย โมงถึงตอนนี้องค์โครงการของตัวเองคิดหมด เพราะว่าคนที่ทำไม่ได้มาคนที่มาไม่ได้ทำ คิดว่ามีหลายสถาบันที่เป็นเหมือนของผม ที่เป็นเช่นนี้เพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร และพอดีผู้บริหารเป็นผู้เขียน และผมเป็นผู้เข้ามารับงาน และเคยอยู่สำนักวิจัย เคยเห็น 11 ชุดโครงการ แต่โครงการนี้ไม่เคยเห็น แล้วคิดว่าคนทำไม่เข้าใจ ผมเข้าใจ TOR แต่ไม่เข้าใจ PAR จึงเขียนในตอนท้าย ไม่มีกิจกรรมที่เกิดขึ้น คงต้องอาศัยท่านผู้รู้ให้ช่วย จะได้คุณภาพที่มีความพอดีของวิกฤตการณ์ในการศึกษาในปัจจุบัน ผมอยากให้ท่านมองในตรงนั้นด้วย เพื่อให้บัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏอยู่รอดในอนาคต

ดร.จิตรภา ภูณฑลบุตร

อาจารย์บอกว่าคนเขียนไม่ได้มา จึงนำเสนอแบบสั้น ๆ

ผู้ร่วมประชุมจากสถาบันราชภัฏสกลนคร

จากที่ฟังมาทำให้เห็นอะไรมากมาย ประสพการณ์ของผม คือเป็นหัวหน้าโครงการใน 11 ชุดโครงการ มีโครงการหนึ่งที่ชื่อว่า วางผลระบบการติดตามประเมินผลการพัฒนานุเคราะห์และบุคลากรทางด้านการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งโครงการนี้ได้รับทุนไปแล้วและฟังได้ 25% สถาบันราชภัฏ

สกลนครขณะนี้พัฒนาแล้วครับ ปรากฏว่า 11 โครงการเราได้รับงบแล้ว 8 โครงการ โครงการนี้ตนเองเป็นคณะกรรมการคนหนึ่ง แต่ปัญหาอุปสรรคมีมากมาย เช่น ผู้เขียนโครงการนี้คือประธานโครงการซึ่งทำงานโดยลำพัง อาจเป็นเพราะขาดการประสานงานและเราก่อนข้างมีภาระมาก คณะกรรมการยังเป็นหัวหน้าชุดโครงการ เพราะฉะนั้นจึงพัฒนาแต่โครงการของตัวเองและจากประสบการณ์ที่คุ้นเคยทวิศักดิ์ได้มาพัฒนาโครงการและวางระบบคิดตามนั้น ทุกคนไม่เข้าใจ TOR เนื่องจากไม่มีการบรรยายให้ชัดเจนว่า TOR คืออะไร แล้วTOR แต่ละตัวมันคืออะไร จึงได้จัดอบรมเรื่อง PAR ที่กาญจนบุรีเป็นเวลา 5 วัน เมื่อเสร็จเรียบร้อย ทุกโครงการของสถาบันราชภัฏที่ทั้ง 41 แห่ง ขึ้นไป จึงมีประชุมปฏิบัติการ PAR

ปัญหา คือ การเขียนโครงการ ผู้เขียนยังไม่เข้าใจ TOR อย่างชัดเจน จึงไม่สนองตอบผู้ให้ทุน เพราะฉะนั้นต้องไปตีความ TOR ว่ามีกี่ข้อให้ชัดเจน และไม่ทราบว่าการเขียน TOR อยู่ตรงจุดใด แต่ละข้ออยู่ที่วัตถุประสงค์หรือพันธกิจหรือไม่ นี่คือการถาม ต่อไป คือเรื่องการเขียนโครงการ ซึ่งไม่มีการลงพื้นที่ ส่วนใหญ่ปัญหา คือเขียนเองว่าการพัฒนาบัณฑิตของเราเป็นอย่างไร เมื่อไม่มีการลงพื้นที่ย่อมไม่สามารถเห็นประเด็นปัญหาที่แท้จริง จึงไม่สามารถระบุ stakeholder แต่ละคนได้ นอกจากนั้นบทบาทของผู้วิจัยแต่ละคนซึ่งยังไม่ทราบบทบาทที่แน่นอนของตนเอง จากตรงนี้ทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าประสบการณ์ตนเองในเรื่องการทำการพัฒนาระบบ คำว่าระบบเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันมาก ยังมาเข้าใจหน้าตาของระบบว่าคืออะไร เพราะฉะนั้น ภาพของคำว่าระบบคืออะไร เมื่อไปรวมกับคุณภาพของงานวิจัย คุณภาพของงานวิจัย คืออะไร ทุกคนมองภาพหน้าตาของงานวิจัยไม่เหมือนกัน บางคนมองว่าน่าจะมีตัวบ่งชี้อะไรบ้าง input คืออะไร process จะ run ไปอย่างไรจึงจะมีคุณภาพ output และ outcome ออกมาเป็นเช่นไร TOR มุ่งบอกว่ามีคุณภาพแล้วนำไปใช้ จึงจำเป็นต้องลงไปสู่ชุมชน จึงมีการนำกระบวนการ PAR เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่คำว่าคุณภาพนิยามศัพท์เฉพาะนั้นยังไม่ชัดเจนจึงทำให้คนเห็นหน้าตาของผลผลิต ผลกระทบหรือผลพลอยได้ไม่ชัดเจน เราไม่รู้จะใช้ process อะไร run ไป ดังนั้นหากวันนี้เรามีความชัดเจน กลับไปสกลนครคงลงพื้นที่ก่อนเพื่อให้ได้ประเด็นปัญหา จากนั้นจึงเขียนโครงการอีกครั้งหนึ่ง

ดร.ปรีชา อุตระฤด

คุณภาพงานวิจัยอยู่ตรงไหน อย่างที่อาจารย์กล่าวเมื่อเช้า คือการสร้างความรู้ใหม่ และการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ความรู้ใหม่ทุกเรื่องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ แต่สิ่งที่เน้นคือเรื่อง PAR ซึ่งเป็นเรื่องของกระบวนการนำไปใช้ประโยชน์หรือการนำไปแก้ปัญหา ของสกลนครผมคิดว่าไม่มีการตอบสนองต่อ TOR และขาดความชัดเจน เพราะการตีประเด็น ไม่แตก ผมคิดว่าถ้าหากมีความชัดเจนในเรื่องคุณภาพของงานวิจัย และถ้าจะต้องทำควรทำในเรื่องของการยกระดับคุณภาพของงานวิจัยของ

บัณฑิต และการที่จะยกระดับหรือไม่นั้น การยกระดับคุณภาพของงานวิจัยของบัณฑิต ควรเริ่มต้นจากการปรับระบบการบริหารจัดการ เรื่องบัณฑิตศึกษาก่อน ซึ่งมีอยู่ 2-3 ตัวที่เกี่ยวข้องกันคือ มีจัดการระบบบริหารจัดการในบัณฑิตวิทยาลัย จัดการทั้งในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมและสิ่งต่างๆให้มีคุณภาพ รวมไปถึงการจัดการศึกษาวิทยานิพนธ์ มีระบบการติดตาม การ support ต่าง ๆ และ TOR การได้มาซึ่งหัวข้อของการวิจัยเพื่อเป็นการประกันว่างานวิจัยจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ ให้ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเข้ามาเริ่มตั้งแต่ต้น

ที่กล่าวมาทั้งหมด คือสมมติว่ายกตัวอย่าง คือจะต้องทำของไปขาย ต้องถามลูกค้าว่าเขาชอบดื่มกาแฟแบบไหน ไม่ใช่คิดว่าต้องการกาแฟ เพราะว่าการถามลูกค้าไม่ได้อยู่ที่อื่น ลูกค้าอยู่ในพื้นที่และงานของอาจารย์บัณฑิตศึกษา ลูกค้าคือคนที่อยู่ในพื้นที่นี้คือ stakeholder ประเด็นทั้งหมด จะทำอะไรนั้นต้องรู้จักตนเองก่อน ว่าเราคือใคร อยู่ไหน ดังเช่นที่คุณหมอกระแสดกล่าวเมื่อเช้า การที่จะรู้จักตัวเองได้ต้องรู้จักสภาพการณ์ของการจัดการบัณฑิตศึกษาว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไร ทำดีกว่าหรือแย่กว่าคนอื่น เพราะอะไร ด้วยเงื่อนไขอะไร แล้ว Thesis ที่ทำมานั้นเป็นอย่างไร ทำเรื่องอะไรต้องสังเคราะห์ออกมา ข้อค้นพบที่ได้กับ 50 เรื่อง และงบประมาณกับการนำไปใช้ประโยชน์ หรือเป็นเพียงงานวิจัยที่เปลี่ยนกลุ่ม ตัวอย่างเปลี่ยนพื้นที่ธรรมดาๆ แต่ไม่ได้ความรู้เกิดขึ้น ลอกกันมาดู review literature เหมือนกัน

ปัญหา คือ เด็กไม่อ่านหนังสือ อาจารย์ให้งานน้อยไปหรือมากไป ไม่มีหนังสือให้อ่านในห้องสมุด หรือว่าไม่มีกระบวนการที่ทำให้อยากค้นคว้า เพียงแค่ค้นพบตัวเดียว มันจะนำไปปรับมาก แล้วเรื่องเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องของคนใดคนหนึ่ง เป็นเรื่องของกระบวนการภายใน นี่คือ stakeholder นี่คือ PAR เหมือนที่พูดไปแล้ว ของสกลนครยังมองอะไรไม่ชัดเจน

รศ.ชวน เพชรแก้ว

ทั้งสองโครงการเข้าด้วยยอมรับสภาพและมีปัญหาอย่างนั้น ตั้งข้อสังเกตว่าเราพูดเรื่อง PAR เพื่อตอบโจทย์วิจัย แล้วในการวิจัยไม่มีอะไรที่สามารถตอบปัญหาหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ได้ อย่าเผลอนำ PAR ไปใช้ทั้งหมด ไม่มีหลักวิชาที่สร้างและลึกพอที่จะอธิบายปัญหาและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ต่าง ๆ ได้ทุกแง่ทุกมุม เพราะฉะนั้นต้องเลือกงานวิจัย ทุกหัวข้อควรเป็นงานวิจัยที่ต้องเรียนรู้ใหม่ สร้างวิธีการใหม่ หรือต้องสร้างทฤษฎีใหม่เพื่อสร้างระเบียบวิธีการวิจัยใหม่ ไม่เช่นนั้นเราไม่มีทางไล่ทัน พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า การที่ท่านตรัสรู้เป็นเพราะอาศัย พละ 5 หรือ อินทรีย์ 5 ที่มี ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ศรัทธากับปัญญาต้องไปได้พอ ๆ กัน ศรัทธาสูงปัญญาดำย่อมไปไม่รอด

ศรัทธาต่ำปัญญาสูงไปไม่รอดเช่นกัน วิริยะกับปัญญาควรจะเท่า ๆ กัน อย่าให้เหลื่อมกันมากนัก มีความเพียรมาก แต่ว่า ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ไม่มียอมไปไม่รอด พระพุทธองค์ตรัสว่า ตัวคุณเราได้ดีคือสติ นักวิจัยต้องไม่ทำตัวเหมือนเด็กหรือเมื่อหิวอยากกินแล้วร้องไห้ เพราะนั่นคือการติดกับพฤติกรรมเก่า ๆ นักวิจัยต้องทำงานหนัก เพราะเป็นเครื่องชี้ศักยภาพโดยเฉพาะในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปทุกวัน ในส่วนของนครราชสีมา แล้วแต่ท่านผมขอเพียงชุดโครงการจากท่าน

อาจารย์ธินี ช่างนำ

ตอนแรกหาความสอดคล้องของกันไม่เจอ ไม่รู้จะไปสอดคล้องทางใด แต่เมื่อลองไปทำเราพบว่าสอดคล้องกัน แต่อาจยังไม่ถูกใจกรรมการ ส่วนนี้ชุดโครงการต้องขอเวลาอาจารย์อีกเล็กน้อย อาจจะต้องปรึกษาชุมชน

ผู้ร่วมประชุมจากสถาบันราชภัฏสกลนคร

ผมเรียนเพิ่มเติมว่าเวลาทำตัวโครงการจริงๆต้องมี review literature เพราะตัวนี้บอกอะไรได้มาก ถ้าไม่ review literature คงมองเห็นอะไรไม่ได้ชัดเจน

รศ.ดร. สุจินต์ สิมารักษ์

ทำอย่างไร เราถึงจะใช้ภาพใหญ่ทั้งหมดให้ดูดี ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์ทุกจุด ทุกแง่ ทุกมุม เราพูดถึงกรณีที่เราจะต้องเขียนเข้าไปและให้มีการ Review ทบทวนและคุยกัน วิธีที่ดีที่สุดพวกเราต้องเปิดใจ นั่งร่วมกันเชิญคนจากสาขาต่างๆ มา ขอให้เราอ่านและนั่งคุยกันในแง่มุมต่างๆ ขั้นตอนเราใช้หลายหัวข้อดีกว่าหัวข้อเดียว ตรงนี้ จะต้องมีส่วนที่ทรงคุณวุฒิให้อ่านให้มอง เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านและวิจารณ์ส่วนมากเมื่อเราถูกวิจารณ์ ผมก็เป็นเช่นกัน จะรู้สึกขัดข้องใจ ทำไมถึงพูดอย่างนั้นทำให้ ego/igo ของเรามันแบนไป เพราะฉะนั้นต้องทำใจว่าคนที่เขาวิจารณ์เขาคงจะมีความตั้งใจดี แต่วิจารณ์ค่อนข้างมีปัญหาใช้คำพูดอะไรที่ไม่ค่อยนุ่มนวล และไม่ค่อยเป็นสิ่งที่เราชอบ ตรงนี้เป็นส่วนหนึ่งที่เรากำลังต้องพัฒนาในสถาบันของเราเราเรียกว่าพัฒนา mentor คนที่เป็น mentor ต้องเป็นคนที่เก่งในการวิจารณ์ในเชิงของ constructive criticism เวลาพูดไปจะได้ประโยชน์เหมือนกัน พูดไปแล้วทำให้คนที่จะมีกำลังใจที่จะแก้ไข ปรับปรุง และเป็นคนชี้ทาง ให้ทั้งกำลังใจ เพราะฉะนั้น mentor ในการพัฒนาสำคัญจะต้องมีอคติน้อยที่สุด หากเราพัฒนา mentor ขึ้นมาได้จะเป็นที่พึ่งพาของนักวิจัยใหม่ๆ mentor นั้นเรียนรู้จากนักวิจัย ว่าตนเองจะต้องมีพฤติกรรมอย่างไรจึงจะทำให้งานวิจัยชัดเจนขึ้น เพราะฉะนั้นเป็นการเรียนรู้ร่วมกันในระยะหนึ่ง ระบบที่เราจะต้องพูดกันคือระบบของงานวิจัยเราเขียน คือเรื่องของ

การเขียนโครงการ ตัวที่สำคัญสุด คือโจทย์วิจัย หลายๆ คนเขียนไปแล้ว มีวัตถุประสงค์แต่ไม่รู้ว่าจะทำอะไร การวิจัยคืออะไร ก่อนที่ถึงโจทย์วิจัยจะทำเรื่องอะไรก็ตาม เราต้องรู้บริบท บริบทคือภาพกว้างๆ

ตัวอย่างง่ายๆ ผมมีนักศึกษาคนหนึ่งบอกว่าอยากจะทำวิจัยวิธีการแช่แข็งไข่ เพื่อส่งออกต่างประเทศ เขาเขียนวิธีการแช่แข็งไข่มีอยู่ 4 วิธี คือแบบนี้ๆ แต่ผมถามว่าไข่ไก่แช่แข็งแล้ว จะนำไปทำอะไร เอาไปส่งออกหรือไม่ ถ้าทำเพื่อส่งออก ฐานบอกหรือไม่ ว่าตอนนี้เราส่งออกได้มากน้อยเพียงใด ถ้าเพื่อกินในประเทศกินมากน้อยเพียงใด เรามีคนเลี้ยงไก่ที่จะเข้าสู่โรงงานแช่แข็งเท่าไร มีบริษัทเท่าไร บริบทไม่ได้พูดถึง เพราะฉะนั้น ผมจะเห็นความสำคัญของการแช่แข็งไข่อย่างไร ผมบอกได้เพียงว่าเป็นวิธีหนึ่งเท่านั้น ยกตัวอย่าง เรื่องดอกเบญจมาศ ไม่มีการบอกบริบทว่ามีความสำคัญอย่างไร ภาพใหญ่ที่สำคัญเป็นอะไร และจุดที่เราสามารถไปทำอย่างน้อย จะสามารถไปพลิกผันระบบการผลิตใหญ่ๆ ระบบการส่งออกอย่างไร ระบบของฟาร์มอย่างไร เราไม่ได้พูดถึง ไม่เห็นความสำคัญ งานวิจัยย่อมค่อยไปทันที ตัวอย่างแบบนี้ เราจะต้องเข้าไปทางสังคม ตรงนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก ที่เราจะต้องทราบบริบทของเรื่องที่เราจะทำแต่ส่วนมากนิยมนิยามอยากจะทำทางสังคมไม่เท่าไร

อีกเรื่อง คือเมื่อเราได้บริบทแล้ว จะช่วยให้เรานำมาซึ่งโจทย์วิจัยที่ชัดเจน บริบทควรเป็นอย่างไร ควรมีของไข่แช่แข็ง จะเป็นว่าถ้าเกิดไข่แช่แข็งแบบเดิมมีประสิทธิภาพอยู่ที่เท่านี้ เราคิดว่าจะเพิ่มประสิทธิภาพ เป็นวิจัยเพื่อหาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพ โจทย์ชัดเจน เราจะเห็นว่าโจทย์ไม่ชัดเจนเพราะว่าเราไม่เข้าใจบริบท แล้วเราจึงจะชี้แจงว่า เมื่อทำแล้วจะเกิดอะไรในภาพรวมซึ่งรวมไปถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ ถ้าเราไม่รู้จักบริบท เมื่อถามว่าผลประโยชน์ที่ได้จะนำไปทำอะไร ตัวอย่างชัดๆ เช่น ได้ปลูกดอกไม้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ถ้าถามว่าปลูกดอกไม้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจะช่วยอะไรบ้างในชุมชน จะทำให้เขามีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีผลผลิตเพิ่มขึ้น จะทำอะไรสามารถตอบได้ทันที ถ้าเราไม่เข้าใจสิ่งเหล่านี้ ทำให้เราตอบไม่ได้ นอกจากโจทย์วิจัยแล้ว วิธีการเขียน หลักการและเหตุผล เราจะไม่มีระบบในการเขียน ในที่สุดเวลาอ่าน ไม่รู้จะเอาอะไร มีแนวทางที่จะเขียนได้สองถึงสามรูปแบบ

รูปแบบที่หนึ่งเป็นแบบจัดจากกว้างมาแคบ ตามเหลี่ยมมาปลายจากกว้างมาแคบ เช่น สมมติเรื่องของไข่ ต้องเริ่มจากเรื่องที่ใหญ่ก่อน คือ เศรษฐกิจของไข่ในประเทศไทยนี้ มา เรื่องของการส่งออก มา ถึงเรื่องของไข่ส่งออกมีวิธีการอะไร และวิธีการที่สำคัญคืออะไร ตรงจุดนี้เป็นอย่างไร จึงจะชี้ให้เห็นถึงปัญหา เมื่ออ่านแล้วจะเห็นภาพชัดเจน จุดปลายของเราที่เราจะขมวดเพราะฉะนั้นระบบเราจะคุยจากเรื่องไข่แช่แข็งแล้วจึงมาเขียนเรื่องเศรษฐกิจ

รูปแบบที่สอง คือเขียนแบบสามเหลี่ยมปลาย ขึ้นต้นเรื่องไ่แก่แข็งแล้วบอกวิธีการของเรา หากทำได้จะช่วยเสริมธุรกิจของประเทศในเรื่องไ่จะเป็นอย่างไร จากภาพเล็กมาเป็นภาพใหญ่ เพราะฉะนั้น เป็นการที่ทำให้สมองของคนอ่านเขาวิ่งเข้ามาสู่ระบบที่เราตั้งไว้และเข้าใจง่าย ตรงจุดนี้ต้องมีระบบ

รูปแบบที่สาม คือว่าถ้าทำในเรื่องบางเรื่องที่เป็นเหตุการณ์ อาจจะไล่เหตุการณ์จากอดีต ประวัติศาสตร์มาถึงปัจจุบัน เพื่อบอกสาเหตุที่เราวิจัยในจุดนี้ เพราะฉะนั้น คนที่อ่านจะเห็นภาพโล่ๆ มา เรื่อย เราใช้ระบบนี้หรือไม่

วิธีที่ดีที่สุด ทุกคนต้องหัดวิพากษ์วิจารณ์โครงการคนอื่นจากประสบการณ์และคนอื่นไม่ต้องอายที่จะให้เขาวิพากษ์วิจารณ์ เพราะคนอื่นต้องรู้จักวิพากษ์วิจารณ์ให้เราสามารถทำงานโดยไม่ต้องพึ่งพาใคร ช่วยตนเองได้ ถือว่าเป็นระบบที่ดี จากโจทย์วิจัยจะมีสมมติฐานเช่นเดียวกันบางหน่วยงานที่ให้ทุนวิจัย สมมติฐานต้องโยงมาที่โจทย์วิจัย สมมติว่าโจทย์วิจัยต้องการจะแก้ไขไ่แก่แข็งที่ไม่มีประสิทธิภาพ เราส่งออกได้น้อยและเราต้องการที่จะศึกษาให้เห็นว่าไ่แก่แข็งมีทางเลือกอื่น เพราะฉะนั้นสมมติฐานของ ผมคือ ผมต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าวิธีที่ผมจะทำดีกว่าวิธีอื่นหรือไม่ดีกว่าวิธีอื่น การตั้งสมมติฐานทางวิทยาศาสตร์ จะมีหนึ่งหัวข้อ สองหัวข้อ สามหัวข้อ แล้วแต่ท่าน ถามว่าเราจะพิสูจน์อะไรในสมมติฐานของเรา ในทาง สังคมศาสตร์ บางครั้งอาจจะไม่มีสมมติฐานเพราะว่าอาจจะไปศึกษาปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง อาจไม่จำเป็นต้องมีสมมติฐาน เราอยากจะทำว่าปรากฏการณ์นั้นเป็นอย่างไร ตรงนี้จะเห็นภาพว่า ถ้าจะมี สมมติฐานต้องตั้งให้เชื่อมโยงกับโจทย์วิจัยให้ได้ จุดสำคัญอีกจุดหนึ่งที่ขาดไม่ได้ วัตถุประสงค์ของ โครงการเป็นแบบนี้ๆ เมื่อทำเสร็จแล้วโครงการจะไปถึงจุดไหน ได้อะไร เรียกว่า goal แต่ความจริง แล้วใช้คำว่าจุดมุ่งหมาย ไม่ใช่วัตถุประสงค์ ความจริงมีระดับชั้นว่า goal ต้องสูงกว่าวัตถุประสงค์ แต่หลายคนมาไว้ปนกันหมด คำว่า goal ของคุณหมายถึงอะไร adjective ของคุณหมายถึงอะไร ต้อง clear คำว่า goal โดยเฉพาะในเชิงชุมชนต้องมี goal เป็นเชิงพัฒนาหรือว่าจุดมุ่งหมายในเชิงพัฒนา เพราะมีฉะนั้นแล้วเราไม่เห็น สมมติว่าจะเข้าไปเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตดอกเบญจมาศถามว่า วัตถุประสงค์คือเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต แล้วถามว่าเพิ่มประสิทธิภาพแล้วได้อะไร เพราะฉะนั้น goal คือเชิงพัฒนาว่าเมื่อได้ประสิทธิภาพแล้วจะไปพัฒนาอะไร ต้องมี goal เราไม่ค่อยเขียน แต่ว่าถ้า หากเราเขียนไปได้ จะเป็นแต้มต่อ

อีกขั้นหนึ่งเราต้องมานั่งวิเคราะห์ว่าที่เราตั้งวัตถุประสงค์ตรงนี้ เราอยากจะทำตรงนี้ เราจะทำ ขึ้นต่อไปอย่างไร เช่น เรื่องดอกไม้ ถ้าประสิทธิภาพสูงขึ้นแล้วเกษตรกรจะได้อะไร ผู้ผลิตได้รับอะไร เมื่อเราได้ goal แล้วจาก goal จะทำให้เราได้อะไร แต่ถ้าเขาไม่ให้เขียน goal เราต้องมาเขียนผลที่ คาดว่าจะได้รับ ซึ่งจะไ่ง่ายขึ้น แต่จุดที่เน้นคือวัตถุประสงค์เราต้องถามตัวเองว่าชัดเจนหรือไม่

- 1) ถามว่าวัตถุประสงค์ชัดเจนหรือไม่
- 2) ทำได้หรือไม่ เมื่อวิเคราะห์ได้แล้ว
- 4) อะไรคือเป้าหมาย อะไรคือวัตถุประสงค์

เราเขียนเราต้องวิเคราะห์ตรงนี้ให้ได้ เวลาเขียนเราต้องเข้าใจว่าเราทำอะไร เราสื่ออะไร ทำได้เพียงใด หรือพื้นที่ไหน ใช้เวลาเท่าไร นี่เป็นเป้าหมายเชิงเวลา เชิงพื้นที่เชิงกลุ่มคน เชิงวิธีการที่เราจะได้เป็นเป้าหมายคือวิธีการที่เราต้องการจะได้คืออะไร

อีกส่วนหนึ่งที่จะเขียน คือผลที่คาดว่าจะได้รับ ทุกคนเขียนผลที่คาดว่าจะได้รับเกินความเป็นจริง แต่ตรงนี้ก็กลายเป็นเข็มทิศแทงตนเอง เวลาประเมินโครงการผลที่ออกมาไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ ยกตัวอย่าง เช่น มีโครงการทำใหม่ บางโครงการเขียนมาว่า จะทำให้เกษตรกรสามารถเก็บขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อถึงผลที่คาดว่าจะได้ สิ่งแวดล้อมจะดีเกษตรกรจะมีสุขภาพดี สุขภาพคุณวัดได้หรือไม่ ในโครงการ สิ่งแวดล้อมวัดหรือไม่ ไม่สามารถตอบได้ เราจะต้องเขียนผลที่เชื่อมกับเรื่องของ goal developmental goal เขียนให้ชัด ผู้ที่จะทำโครงการที่ดีจะต้องเป็นคนประเมินที่ดี เมื่อเราประเมินมาก ประสิทธิภาพในการประเมินมีมาก แล้วจะทราบว่าเทคนิคของคนเขียนมีมาก ต้องอ่านให้ออกหมายความว่าเวลาประเมินโครงการจะเป็นเชิงบวกไม่ใช่วิชาการแบบเชิงคำถามเพื่อสะกิดให้เขามิขึ้น เพราะฉะนั้นการวิพากษ์วิจารณ์เป็นเรื่องสำคัญ เราต้องถามในเชิงบวก เชิงconstanetive ให้เขาเกิดภาพที่เขาสามารถนำกลับไปคิดและทำ ในเรื่องวิธีการหรือกิจกรรมเวลาอ่านผมจะเอาตัวนี้มาโยงวัตถุประสงค์

คำถามแรกที่ผมจะถามคือวิธีการและกิจกรรมที่ทำ จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ กิจกรรมจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ถ้าไม่สัมพันธ์ ไม่ต่อเนื่อง หรือขาดตอนอย่างไร เพราะฉะนั้นวิธีการเราต้องดูเวลาเราเขียน เราต้องถามตัวเองว่า สิ่งเหล่านี้

- 1) ทำได้หรือไม่ achieve variable หรือไม่
- 2) เชื่อมได้หรือไม่
- 3) เชื่อมโยงกันหรือไม่ อธิบายได้หรือไม่

เพิ่มเติมว่า กิจกรรมเหล่านี้จะไปใช้อะไรบ้าง เขียนที่ action plan ว่ากิจกรรมเหล่านี้จะนำไปใช้อะไร เมื่อได้เช่นนี้ จะไปโยงวัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์จะโยงไปที่โจทย์วิจัยหรือสมมติฐาน และเรื่องของบริบท จะเห็นว่าภาพจะเชื่อมโยงกัน ส่วนนี้จะเห็นภาพว่า กิจกรรมต้องสำคัญและเขียนให้ชัดเจน ในวิธีการเป็นงานวิจัยที่เรา กำลังจะหาวิธีการใหม่ อาจเป็นข้อยกเว้นได้ ควรเขียนให้ชัดต้องการพัฒนาวิธีการใหม่เนื่องจากวิธีการเก่าไม่ใช่อะไร วิธีการใหม่เป็นอย่างไร มีวิธีการพิสูจน์วิธีการใหม่ว่า

ใช้ได้ ซึ่งวิธีการนี้ ใช้ได้ทั้งทางสังคมและวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ส่วนมากผู้ให้ทุนจะให้ทำแผนงาน เขียนแผนงาน แต่ปัจจุบันแนวโน้มที่หน่วยงานจะให้เขียน action plan หรือแผนปฏิบัติการ โดยแผนงาน จะต้องเกิดหลังแผนปฏิบัติการ แต่ที่ผ่านมาทั้งหมด เราใช้แผนงานเป็นแผนงานที่เดากันอาจจะเดาคด้วยเหตุผลอะไรบางอย่างที่พอจะอธิบายได้ คำว่า action plan บางคนเรียกว่า Logical framework ถ้าเรามี action plan แล้วการพิจารณางบประมาณจะง่ายทั้งตัวเราและผู้พิจารณา เพราะ action plan จะมีวัตถุประสงค์ กิจกรรมหรือวิธีการที่อยู่ภายใต้วัตถุประสงค์นั้น เพื่อถามว่าทำกิจกรรมแล้ว ได้อะไรเป็นตัวแทน

ในเรื่อง KPI (Key Performance Indicator) พัฒนามาจากตัวแทน ถ้าจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ได้ตัวแทน และตัวนี้จะวัดได้อย่างไร ระหว่างที่เราเขียนเราจะรู้ว่าเราจะทำเมื่อใด ทำให้เห็นภาพว่าเราต้องใช้อุปกรณ์อะไร ต้องเดินหมากอย่างไร จะบอกได้ทั้งหมด เป็นตารางเป็น logframe ในที่สุดจะรู้ว่าในบางโครงการต้องงบประมาณลงไป บางโครงการไม่จำเป็นจะรู้ว่าความเป็นไปได้ของงบประมาณที่เติมลงไปว่าอยู่ระดับไหน คนที่ประเมินโครงการ จะต้องรอบรู้ เมื่อถึงส่วนสุดท้ายของการพัฒนาจะเป็นเรื่องง่าย หลายโครงการที่เสนอเข้ามาโดยเฉพาะนักวิจัยใหม่ เสนอเข้ามา 30,000 ซึ่งน้อยเกินไปเราบอกคุณทำไม คุณต้องได้มากกว่าคุณจึงจะทำได้เพราะเรารู้กิจกรรม เพราะฉะนั้นพอเราทำตรงนี้นั้นไม่ใช่เฉพาะโครงการจะได้เงินเพิ่มหรือลด แต่ว่าจะได้โครงการที่งบประมาณมีเหตุมีผล ตรงนี้ช่วยในเรื่องการพัฒนากระบวนการกลั่นกรองงบประมาณ แต่ผมเสนอว่าแนวโน้มตอนนี้หลายหน่วยงานบอกว่าต้องเขียน จะทำให้เราสามารถที่จะคุยกันได้ง่ายขึ้น จากนั้นดูเรื่องของอ้างอิงหรือไม่อ้างอิง ถ้าไม่ใช่นักวิจัยใหม่ ผมจะดูทีมวิจัยด้วย บางทีผมจะเลิกเพราะเขาบอกให้ใส่ประวัติด้วย เพราะฉะนั้นประวัติต้องให้ไปเหมาะสมกับโครงการที่จะทำ ประสิทธิภาพทำอะไรมา ชัดความสามารถที่จะนำโครงการได้ใหม่ ถ้าเป็นหัวหน้าโครงการ อีกส่วนหนึ่งจะดูฐานเดิม ฐานเดิม คือเจ้านายให้ทำใหม่ องค์กรให้ทำใหม่ไม่ใช่อนุมัติโครงการไป สองสามเดือนกลับมา บอกว่าเจ้านายไม่ให้ทำ ต้องดูว่าฐานเดิมมีอะไรสนับสนุน นั่นคือภาพที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นทั้งหมดจะเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่เริ่มต้นบริบทจนถึงสุดท้าย นักวิจัยประสิทธิภาพของนักวิจัย จะเชื่อมโยงไปที่ชื่อโครงการด้วย และสุดท้ายเมื่อเขียนโครงการทั้งหมดแล้วตั้งชื่อโครงการทั้งหมด กลับไปดูว่าชื่อโครงการเหมาะสมหรือไม่ และทั้งหมดต้องเชื่อมโยงกับชื่อโครงการ จากประสิทธิภาพ จะชี้ให้เห็นว่าการตั้งสมมติฐานของงานวิจัยมีอยู่ถึงห้ารูปแบบ

รูปแบบที่หนึ่ง คือ

1. ต้องการศึกษาว่าสิ่งนี้มีจริงหรือไม่ เช่น พิสูจน์ว่าผีมีจริงหรือไม่มีจริงหรือไม่

2.เราต้องการรู้ปรากฏการณ์นั้นเป็นอย่างไร มีองค์ประกอบอะไร ถ้าเราไปดูงานทางวิทยาศาสตร์จะบอกว่า Charles Darwin หรือทางสังคมศาสตร์บอกว่าไปดูปรากฏการณ์ของการปฏิบัติอุตสาหกรรม การปฏิบัติเขียว หรือว่าปรากฏการณ์ในชุมชนเรื่องขยะ ส่วนมากปรากฏการณ์จะเน้นในทางด้านเชิงบรรยาย คือ เชิงคุณภาพไม่ใช่เชิงปริมาณ

3.ต้องการรู้ว่าปรากฏการณ์นั้นมันมีส่วนประกอบสำคัญอะไร

4.เรื่องของเปรียบเทียบ ในการเปรียบเทียบก่อนหลัง การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มจะมีการออกแบบอีกมากทาง Statistic คือต้องใช้กระบวนการตั้งโจทย์วิจัย จะมีสมมติฐานที่ Combine ระหว่างหลายๆ เรื่อง ฉะนั้นการตั้งสมมติฐานมีหลักการอยู่สี่ถึงห้าตัวแต่เราไม่ได้แยกแยะตรงนี้ ถ้าตั้งสมมติฐาน ในเชิงเปรียบเทียบมีหลักว่า สิ่งสองสิ่งที่เราจะเปรียบเทียบนั้นไปด้วยกัน คือไปทางเดียวกัน หรือสวนทางกัน เกิดเป็นลูกโซ่ซึ่งกันและกัน หรือเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน มีสมมติฐานที่เคยตั้งมาแล้วหรือไม่ ซึ่งมีหลักการเขียนสมมติฐานไว้ เราสามารถเขียนได้ชัดเจนขึ้น

ผู้ร่วมเข้าร่วมประชุม

เราต้องนำเสนอกรอบแนวคิดด้วยหรือไม่

รศ.ดร.สุจินต์ สิมารักษ์

กรอบแนวคิดเป็นเรื่องสำคัญมาก หลังจากที่เรารู้บริบทเราได้สมมติฐานได้วัตถุประสงค์ต้องมาสร้างกรอบแนวคิด แต่ว่าในหลายหน่วยงานไม่ให้เขียน ไม่จำเป็นต้องเขียนเขาก็ไม่ว่าอะไร ถ้าใครเขียนกรอบแนวคิดมา อ่านกรอบแนวคิดแล้วจะบอกได้เลยว่าโครงการผ่านหรือไม่ เพราะกรอบแนวคิดจะบอกว่าเราจะทำอะไร มีปัจจัยอะไรที่สำคัญ สัมพันธ์กันอย่างไร ก Scope ขอบเขตเป็นอย่างไร และที่สำคัญเมื่อได้กรอบแนวคิด จะทราบว่าเราต้องได้ข้อมูลจากที่ไหน และมีข้อมูลอะไรบ้างสนับสนุน

ดร.จิรภา ภูณฑบุตร

งานวิจัยหลายเรื่องที่เขียนกรอบแนวคิด ข้างขวาคือกรอบตัวแปรต้น ข้างซ้ายคือกรอบตัวแปรตาม

รศ.ดร.สุจินต์ สิมารักษ์

นี่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี หรือ จะเรียก Input Process Output เป็นเชิงทฤษฎี ซึ่งไม่ได้บอกอะไรมาก เราต้องสร้างกรอบแนวคิดใหม่ อย่าลืมว่าการทำวิจัยไม่ใช่เป็นเพียงกล่อง 3 กล่อง Input Process Output แต่ภายในจะต่อเนื่องกันไปเรื่อย ถ้าเขียนสั้นๆ ตรงนั้น เราจะไม่เห็นภาพว่า งานวิจัยตรงนั้นคืออะไร มีอิทธิพลอะไรซึ่งกันและกัน และสัมพันธ์กันอย่างไรต่อไป

อาจารย์ธินี ช่วงกล้า

การเขียนแผนปฏิบัติงานของโครงการวิจัยโดยใช้กระบวนการ PAR จะสะท้อนความเป็น PAR ได้อย่างไร หรือ จะเป็นแผนของ Proposal อื่น ๆ การอนุมัติโครงการ เราต้องการความชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของวิธีการ กิจกรรม ระยะเวลาที่ทำ อย่างเรื่อง Log Frame ตัวชี้วัด ตัวบ่งบอกจะออกมาค่อนข้างมาก ถ้าทำกลุ่มเป้าหมายนี้ จะเป็นวัตถุประสงค์อะไร แล้ววัดได้อย่างไร ในช่วงหลังอาจจะเริ่มมีการเขียนเป็นลักษณะที่พยายามจะทอน อย่างที่บอกว่าวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่คาดว่าจะได้รับ จะออกมาเป็นช่วงที่พอที่จะคาดหวังได้ อย่างเช่นหนึ่งปีของโครงการที่กำลังคุยกันอยู่ เรื่องของระบบการพัฒนาคุณภาพการวิจัย จะเขียนแผนเชิงปฏิบัติการที่ชัดมากๆ และเป็นลักษณะตัวกำหนดด้วยชี้ได้ชัดหรือไม่ สมมติว่า ทอนมาเป็น 6 เดือน สามารถที่จะบอกกระบวนการวิธี กิจกรรม output ค่อนข้างชัดว่าจะได้ร่างระบบร่างชุดโครงการมีระบบการประสานความร่วมมือระหว่าง Stakeholder แต่ละฝ่ายอย่างไร มีรายชื่อของนักศึกษาที่จะเข้าร่วมโครงการที่จะลงในบทปฏิบัติค่อนข้างชัด แต่หลังจากนั้นชื่อชุดโครงการจะเป็นอะไรบ้างตอนนั้นยังไม่ทราบหรือว่าจะพื้นที่ใด อาจยังไม่ชัดเจน ในบาง proposal อาจจะยอมรับในลักษณะที่เป็นเป้าหมายชัด แต่ทอนเป้าหมายระยะสั้นออกมาเป็นเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพที่วัดได้ และสามารถบอกเป้าที่ชัดว่านั้นสามารถระบุหลังจาก 6 เดือน ซึ่งกระบวนการภายใน 6 เดือนก็คือ ระบุได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นและหลังจากนั้นเราจะ Submit แผนที่ชัดกว่านี้ สำหรับ 6 เดือนข้างหลังซึ่งจะมาจากที่เราไปศึกษาวิจัยแล้ว review ผลงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาชัดแล้วมีข้อตกลงกับ Stakeholder ว่าระบบจะนำผลไปวิจัยและทำร่วมกันและนำไปใช้ให้ดีที่สุด เพราะฉะนั้นจึง Submit อีกครั้งหนึ่งเมื่อ 6 เดือน

รศ.ดร.สุจินต์ สิมารักษ์

ตอนนี้ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยนั้นยอมรับเรื่อง pre-proposal ซึ่งไม่ใช่ Proposal จริงๆ Pre-proposal คือลงไปคลุกฝุ่นก่อน จะเป็นโครงการ เขียนลักษณะคล้ายๆกันแต่อาจจะไม่มีความชัดเจนเท่าไร แต่ให้เห็นว่าสุดท้ายจะได้ proposal ส่งมา การที่เราลงไปคลุกฝุ่น นั้นมีส่วนหนึ่งที่เขียนใน action research เนื่องจากว่า Log Frame เป็น Linear แต่ action research ไม่ใช่ Linear จะมีปัญหา แต่ตรงนี้เวลาเขียนต้อง defined ให้ชัดก่อน definedว่านี่เป็น PAR แล้ว PAR ถ้าเกิดกิจกรรมมีการวกไป แต่ expect ตัวนั้นจะสามารถเขียนออกมาได้ ตัวอย่างของ กพ. บอกว่าจะส่งเสริมอาชีพเสริมเป็นการวิจัยเชิง PAR หากเขียนเช่นนี้จะไม่ชัดเจน อาชีพเสริมคืออะไร แต่เราบอกว่าอาชีพเสริมมีความหมายอะไร มีลักษณะอย่างไร เช่นอาชีพเสริมต้องเป็นอาชีพที่ไม่ผิดศีลธรรม ช่วงระยะเวลาสั้นได้เงิน ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเรา defined ไปเมื่อ defined จะทำให้วัตถุประสงค์ของเรา

ชัดเจน เมื่อมาทำแผนปฏิบัติการ อาชีพเสริมของเรามีความหมายแบบนี้จะสามารถทำได้ชัดเจนขึ้น เพราะฉะนั้นเป็นเพียงแต่เราต้องย้อนกลับไปทำความเข้าใจกับสิ่งที่ดูเหมือนว่าไม่ชัดเจน ให้เห็นภาพชัดเจน

ถามว่าในชุมชนจะสร้างกลไกการจัดการกันอย่างไร

เราต้องสร้างระบบความคิด การปฏิบัติชุมชนเหล่านี้ต้องการอะไร ต้องการความรู้และเทคโนโลยี ต้องการหน่วยงานที่จะวิจัย คือเราที่จะไปวิจัยแบบ PAR สถาบันราชภัฏเข้าไป หรือว่าจะเป็นโครงการเมื่อทำงานร่วมกันแล้ว กลไกจะต้องขยายไปที่ผู้รับการเปลี่ยนแปลง คือชุมชนนั้น ชุมชนนั้นสามารถจะไปปรับเปลี่ยนการบริโภคขยะ การผลิตขยะได้ สามารถขยายผู้รับ 1 รุ่น เป็นรุ่นที่ 2 ถ้าเห็นตรงนี้ เราจะเห็นว่าขอบเขตของงานวิจัยอยู่ตรงไหน ใครจะเข้ามาเกี่ยวข้อง เราจะดึงคนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นใคร องค์การบริหารส่วนตำบล เขามาร่วมหรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องระดับ องค์การบริหารส่วนตำบล กลไกตรงนี้เราจะสร้างอย่างไร ข้อมูลอะไรที่ต้องเก็บ เช่น ข้อมูลขยะ ถ้ามีมาก มีน้อย จะเป็นอย่างไร จะเห็นภาพรวมทั้งหมด ถามว่า input process output คือกินอาหาร ทำอาหารกัน แล้วทิ้งขยะ ฉะนั้น input process output จะมีอยู่ในนั้น ตรงนี้คือตัวอย่างของขยะ

ภาพใหญ่ในเรื่องลุ่มน้ำได้มาจาก สถาบันราชภัฏ เลข บอกว่าอยากจะลุ่มน้ำ มีคนทางด้านสิ่งแวดล้อม ทางวิทยาศาสตร์ ทาง microbiology มากันมาก ผมถามว่าคุณจะไปทำ แล้วลุ่มน้ำจะพัฒนาได้อย่างไร จะเห็นภาพว่าในที่สุดแล้วลุ่มน้ำมีเขต หรือโซนต่างๆ ทางด้านสังคม คนกลุ่มต่างๆหรือไม่ และมีการผลิตที่แตกต่างกัน ผลผลิตที่เป็นเกษตรที่แตกต่างกันออกไป เป็นแบบอุตสาหกรรม นั่นคือเขตการผลิต มีเขตนิเวศน์ที่ต่างกัน มีป่าชนิดที่ต่างกัน แล้วถามว่าเราสามารถที่จะกำหนดเขตได้หรือไม่ ควรเริ่มต้นที่การวิเคราะห์พื้นที่ แล้วสามารถที่จะเอาข้อมูลเหล่านี้ขอบเขตตรงนี้ไปประกอบกับเขตหลักเป็นเขตหลักๆ ซึ่งในเขตหลักๆ อาจจะมี 1 เขต 2 เขต จะมีตัวแทนชุมชนอยู่ในเขตเพราะฉะนั้นคิดว่าถ้าเราเข้าไปหาข้อมูลกับเขา จะมีตัวแทนชุมชนที่สามารถจะทำเป็นเครือข่ายได้ จากตัวแทนชุมชนนี้เราสามารถพูดเรื่องประเด็นวิจัยได้ อาจจะเป็นประเด็นวิจัย A B C เราสามารถจะเก็บข้อมูลเหล่านี้ไปกำหนดได้ถึงประเด็นที่จะวิจัยและพัฒนา ถ้าสมมติว่ามีหลายประเด็น แต่ละประเด็นจะใช้วิธีการอะไร จากนั้นแล้วเราก็สามารถสร้างเป็นชุดโครงการได้

ผลที่จะได้เป็นชุดโครงการนี้ คือเป้าหมายที่จะต้องตั้ง goal goal ดังจากชุมชน เมื่อมาถึงเป้าหมายต้นแบบ จะไปขยายผลในที่สุดจะย้อนกลับไปทำเครือข่าย ตรงนี้เป็นภาพกว้างๆ ตรงนี้ เป็น free proposal พอเป็น free proposal เราจะได้รูปแบบหนึ่งที่สามารถขยายผลได้ สิ่งเหล่านี้เป็นวิธีสร้าง

conceptual framework ขึ้นคล้ายเป็นแผนที่ ซึ่งมักจะพูดว่า road map ง่ายๆ conceptual framework คือ สร้าง road map เพื่อเดินกันไป ถ้าเรามี road map เราไปได้ถูก นี่คือความหมายที่คิดว่าจะหมายถึง conceptual framework ไม่ใช่ conceptual framework ในเชิงทฤษฎี conceptual framework ในเชิงที่เรามองน่าจะเป็นเช่นนี้ และทำให้ทุกคนที่เขามาร่วมรู้ว่าเราจะไปที่ไหน เราจะทำอะไร และใครจะทำอะไร นั่นคือภาพที่จะต้องเกิด หลังจากที่เราได้ goal ได้วัตถุประสงค์

ผู้เข้าร่วมประชุมจากราชภัฏอุบล

โครงการวิจัยและพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยของสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี ชุดนี้อยู่ในขอบเขตสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา วัตถุประสงค์ พยายามตอบ TOR ว่า จะพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยและจัดการงานวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักจัดการงานวิจัย ซึ่งตัวอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นตัวตั้งที่สำคัญ และตัวนักศึกษามาร่วมโครงการนี้ เราจะพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวที่เป็นประเด็นที่อยากให้เกิด คืองานวิจัยถูกนำไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องถิ่น ห้องถิ่นในที่นี้ เราไปดูตรงโรงเรียน เพราะฉะนั้นนักศึกษาของเราส่วนใหญ่เป็นครู เราจะไปพัฒนาห้องถิ่นที่เป็นโรงเรียน วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากวิทยานิพนธ์ และเผยแพร่ เชื่อมโยงจากตรงนี้เป็นกิจกรรมที่เราคิดว่าน่าจะทำให้เกิด กิจกรรม ขั้นตอน เป้าหมายของเราคือ เราจะพัฒนาระบบการประกันคุณภาพงานวิจัยบัณฑิต ตรงนี้เริ่มตั้งแต่การพัฒนามาตรฐาน คุณภาพ และตัวชี้วัด ซึ่งตรงนี้ถึงแม้ว่าในระบบสากลที่บอกว่าเป็นคุณภาพงานวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ซึ่งต้องมีคุณภาพ

บัณฑิตวิทยาลัยของสถาบันราชภัฏมียุทธศาสตร์ เรามีคู่มือบัณฑิตวิทยาลัย คู่มือวิทยานิพนธ์ และมีคุณภาพ แต่ประเด็นที่สำคัญ คือการนำไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเราคาดหวังว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของเราคือตัวผู้บริหาร ครู ซึ่งเป็นผู้ใช้ที่เป็นห้องถิ่นของเรา งานวิจัยของเราเรียนเชิญคณะต่างๆ เหล่านี้ เขามาร่วมประชุมสัมมนา เพื่อหาคุณภาพ ตัวชี้วัดตรงนี้ให้ได้ เราต้องมีระบบ กลไกในการควบคุม มีการตรวจสอบคุณภาพงานวิจัย มีการประเมินคุณภาพงานวิจัย แผนกลยุทธ์ที่สำคัญคือการพัฒนาหลักสูตร ตรงนี้ถึงแม้ว่าสาขาวิจัยของเราเองจะเป็นสาขาวิจัยที่พยายามจัดการเรียนการสอนที่เน้น Methodology ทางการวิจัย และการประเมินเป็นตัวตั้ง ซึ่งครอบคลุมหมด มีทั้งพยาบาล ตำรวจ มาเรียนสาขานี้ แต่ละคนต้องเจาะลงไปโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งกำลังเป็นปัญหามากของรัฐบาล ในขณะนี้ แผนพัฒนาหลักสูตรได้จัดการเรียนรู้ใหม่ พยายามฝึกให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่ ในสาขาวิจัยของเรา มีการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ วิจัยเชิงปฏิบัติการ นักศึกษาผ่านทฤษฎีมาและคิดว่าควรจะให้ นักศึกษาลงพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษาด้วย เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ เน้นในเชิงปริมาณ ซึ่งจะต้องปรับความคิดในจุดนี้ การพัฒนาชุดการวิจัยที่

คิดไว้จะครอบคลุมในลักษณะงานของโรงเรียน การพัฒนาระบบมาตรฐานของโรงเรียน การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่ที่เป็นปัญหา หรือแม้กระทั่งการพัฒนากุศลกร กรรมการสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาใหม่ ในส่วนการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดเล็กจะอาศัยกระบวนการวิจัยตรงนี้เข้ามามีส่วนช่วย

ในการดำเนินการจะเริ่มตั้งแต่การพัฒนาระบบการประกัน ได้มีการประชุม การเชิญที่ปรึกษาทางด้านบริหารทั้งหมด นักการศึกษาในท้องถิ่น ผู้อำนวยการเขต ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เราจะทำ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กส่วนหนึ่งได้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก และทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานที่ใช้ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการพัฒนาอาจารย์เราได้จัดทำคู่มือประกันคุณภาพ ขณะนี้มีคู่มือวิทยานิพนธ์ แต่คู่มือวิทยานิพนธ์ของเราเน้นในเรื่องแบบฟอร์มการพิมพ์มากขึ้น และเพิ่มประเด็นของการมีส่วนร่วม ประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพงานวิจัยที่หัวข้อวิทยานิพนธ์ จะต้องได้จากพื้นที่มากขึ้น จัดทำคู่มือให้มีสาระ เพื่อที่จะตอบสนองกลยุทธ์ การพัฒนานุเคราะห์เป็นไปตามวาระ วาระละ 3 ปี การพัฒนาชุดโครงการวิจัยตรงนี้จะมีการประชุมเพื่อเลือกพื้นที่โรงเรียน ปัญหาคือนักศึกษาส่วนหนึ่งซึ่งเป็นครูเพราะฉะนั้นในการเลือกพื้นที่โรงเรียนเป็นพื้นที่ในการทำวิจัยแบบ PAR ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้สำคัญต้องเข้ามามีส่วนร่วมในจุดนี้

สรุป กระบวนการบริหารจัดการคุณภาพนั้น หลังจากนักศึกษาผ่านหัวข้อ แล้วจะต้องกลับมาทบทวนใหม่ถึงสิ่งที่เราทำมีปัญหา อุปสรรคอะไร แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป สุดท้ายนักศึกษาจะได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล อาจารย์ที่ปรึกษาดูตามผลว่ามีปัญหาอะไร ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียบเรียง การนำเสนอข้อมูล หรือการเขียน หลังจากนั้นจะนำเสนอในตอนจบ อาจใช้เวทีชาวบ้าน หรือ public hearing คือจัดให้มีการนำเสนอในที่ประชุม เปิดโอกาสให้กับผู้มีส่วนได้เสียมารับฟัง มีการประเมิน พัฒนาระบบคุณภาพที่เราคิดขึ้น สังเคราะห์ผลงานวิจัยของ นักศึกษา และพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

ดร.ปรีชา อุตระกุล

มีอยู่ 2 ประเด็น

ประเด็นที่หนึ่ง คือ เรื่อง PAR จากวัตถุประสงค์ เป้าหมาย สอดคล้องกับ TOR มีความสัมพันธ์กัน แต่ในแง่ของเป้าหมายนั้นต้องการที่จะพัฒนาระบบประกันคุณภาพ

ผู้เข้าร่วมประชุมจากราชภัฏอุบล

ประกันคุณภาพเฉพาะงานวิทยานิพนธ์ ไม่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอนบัณฑิตศึกษา และผู้มอบหมายเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้เข้าร่วมประชุม

นั่นเป็นชุดโครงการ ที่คิดจะทำ

ดร.ปรีชา อุตระกูล

ในกระบวนการพัฒนาโครงการ PAR เริ่มต้นจากกระบวนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะมีลักษณะเหมือนกันประการหนึ่งคือ เริ่มต้นงานวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการสำรวจสภาพ ปัญหา ทำความเข้าใจตนเอง ทำความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก บริบทในเรื่องการจัดการศึกษา ในสาขาวิชานี้ บริบทเรื่องการทำวิจัยที่ผ่านมาของวิชาเอกนี้ ศึกษามาก็รู้ん จบแล้วไปก็รู้ん และงานวิจัยที่ได้เป็นอย่างไร ประเด็นของหัวข้อควรโยงไปถึงปัญหา ผลที่ได้รวมถึงเรื่องการนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อทราบสภาพ และสิ่งสำคัญคือกรณีที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และสำรวจสถานการณ์ลักษณะที่เป็นอยู่ เช่นเลือกพื้นที่ที่โรงเรียนขนาดเล็ก มีผู้ศึกษาในเรื่องนี้หรือไม่ การประเมินสถานการณ์ว่าโรงเรียนขนาดเล็กเป็นอย่างไร และชุดโครงการวิจัยที่ทำเกี่ยวข้องกับโรงเรียนขนาดเล็กนี้อย่างไร จะเข้าไปเสริมอะไร แล้วประเด็นที่ต้องค้นหาความรู้ควรมาจากเวทีที่ผู้ใช้งานวิจัย เข้ามามีส่วนร่วม ได้เข้ามาร่วมกำหนด ในช่วงของการค้นหาปัญหา หาทางแก้ปัญหาก็หรือการตัดสินใจต่างๆ ต้องมีกระบวนการที่เป็นภาควิชาที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมด้วย

รศ.ดร.สุจินต์ สิมารักษ์

โครงการนี้มีจุดเด่นที่มองเห็นการพัฒนาเป็นภาพชัด สิ่งที่น่ามาสร้าง Conceptual framework ที่จะมองเห็นชัด คือสถาบัน คณะกรรมการ นักวิจัย โรงเรียนขนาดเล็ก ที่ปรึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล เหล่านี้นำมาเชื่อมโยงกันอย่างไร เมื่อเชื่อมโยงกันแล้วนำไปสู่จุดหมายอะไร ซึ่งจะช่วยในการตอบคำถามว่าจะไปพัฒนาอะไร ถ้าเราสร้างกรอบแนวคิด การนำเสนอจะเข้าใจง่าย มองเห็นภาพชัดขึ้น

คุณภาพวิจัยหมายถึงอะไร ต้องทำให้ชัดเจน ในส่วนนักวิจัย โรงเรียนขนาดเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์อย่างไร ซึ่งจะบอกวิธีการที่เรานำมาใช้ เพราะฉะนั้นที่เราเขียนจะเข้าไปอยู่ในนั้นได้ชัดเจน ถึงวิธีการที่ใช้ เช่น ถ้านักเรียนสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ อาจมีลูกศร จากนักศึกษา

เข้าไปสู่กรรมการ นักศึกษาจะลงไปทำอะไรกับโรงเรียนขนาดเล็กต้องอธิบาย ถ้าทำภาพเช่นนี้จะเห็นว่า เราสามารถที่จะมองเห็นผลได้ และอีกส่วนหนึ่งที่ควร define ให้ชัดเจน คือ เรื่องของบทบาทของแต่ละ คณะกรรมการ นักวิจัย โรงเรียนขนาดเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทอย่างไร ซึ่งจะทำให้เห็น ภาพงานวิจัยว่าเราจะทำอะไร สามารถเขียนแผนงานได้ชัดเจนขึ้น แล้วระบบบริหารจัดการเป็นอย่างไร ควรแยกให้เห็นรูปแบบของการประเมินเป็นอย่างไร ประเมินงานวิจัยของนักศึกษา หรือเป็นการ ประเมินกระบวนการที่ทำทั้งหมด เพื่อทราบว่ากระบวนการนี้ดีหรือไม่ดี

จากภาพที่เห็นเป็น PAR ตรงส่วนใด นั่นคือปัญหาในเรื่องบริบท ซึ่งไม่ได้บอกกว่าบริบท หรือ ปัญหาคืออะไร เพราะฉะนั้น ถามว่าเราจะไปทำอะไร จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไร หากสรุปตรงนี้ให้ เห็นภาพชัด จะทำให้โครงการนี้มองภาพชัด

โดยลักษณะงานแบ่งเป็น 2 เฟส คือการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัย เป็นเรื่องการพัฒนา คุณภาพงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งจะออกมาในระบบประกันคุณภาพและคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา คู่มือ ประกันคุณภาพและเรื่องการทำชุดโครงการเป็นตัวพิสูจน์ว่าระบบคุณภาพที่ดำเนินการไปนี้ ในที่สุด แล้วถ้าหากให้นักศึกษาดำเนินการวิจัยแบบ PAR มี 2 ระยะ นักศึกษาลงไปทำการวิจัยในพื้นที่โดยมีการ วิเคราะห์ปัญหาความต้องการของพื้นที่แล้ว ซึ่งในพื้นที่ของปัญหาอาจมีหลายส่วน ปัญหาบางเรื่องเป็น เรื่องของการบริหารจัดการ ซึ่งในเชิงของนักศึกษาที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนมีความสนใจที่จะพัฒนาเพื่อ ให้คณะกรรมการบริหารการศึกษาดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีครู 2 คน ผู้บริหาร และตนเอง จะดำเนินการในเรื่องของการพัฒนาเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างไร ซึ่งเป็น โครงการที่แยกกันออกไป

โดยลักษณะของการทำงาน เราทำเฟสแรก คือการทำระบบประกันคุณภาพและการพัฒนา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาโดยอาศัยคู่มือต่างๆ และนำสิ่งที่ได้จากการพัฒนา มาดำเนินการเพื่อที่จะทำให้ชุดโครงการวิจัย หรืองานวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษามีคุณภาพ สามารถ ตรวจสอบ ทบทวนระบบว่าเป็นอย่างไร สิ่งที่พิสูจน์ระบบคือ วิทยานิพนธ์ ของนักศึกษา ซึ่งนำเสนอ หลังจากที่ทำเสร็จ มีการสอบและนำเสนอโดยเวทีสาธารณะ เพื่อให้บอกว่าคุณภาพเป็นอย่างไร ตรง หรือไม่ อย่างไร ผู้วิจารณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิจารณ์คู่มือที่เราทำขึ้นว่าเป็นอย่างไร เพื่อปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม และระบบที่เราคิดไว้เป็นอย่างไร ซึ่งชุดโครงการนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่เป็น วิทยานิพนธ์ สาขานี้ ถ้ารูปแบบกระบวนการนี้ได้ผล ย่อมเป็นตัวอย่างสำหรับสาขาอื่นที่สนใจ เพื่อให้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตรงนี้

ในเชิงของสาขามีจุดเด่น จุดอ่อนของระบบที่พัฒนาแล้ว ได้มีการนำไปใช้หรือไม่ อย่างไร หากไม่ได้นำไปใช้ควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร PAR ในรอบแรกควรเป็น PAR ที่ผู้เข้าร่วมกระบวนการอย่างใกล้ชิดจะเป็นเรื่องของกรรมการสาขา อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีที่ศึกษาที่จะพัฒนาระบบขึ้นมา ในระดับที่สอง คือนักศึกษาที่จะไปทำงานวิจัยกับโรงเรียน ถือได้ว่าโรงเรียนเป็นหลัก เป็นลักษณะของการพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาทั้งระบบโรงเรียน

ดร.ปรีชา อุตระกุล

บางปัจจัยอาจสรุปไม่ได้ เพราะนักศึกษาที่ไปทำวิจัยออกมาได้ดี อาจไม่ใช่เพราะระบบ แต่เรามี Assumption ว่าเป็นระบบ เพราะเราใช้ระบบเป็นตัววัดอาจผิดพลาดไป ผู้อ่านโครงการวิจัยบางท่านถามว่าเหตุใดจึงทำเรื่องนี้ เพราะไม่เห็นความสำคัญของปัญหาที่มา ที่ชัดเจน มีปัจจัยหลายระดับที่เกี่ยวข้อง ควรระวังให้ดี ถึงแม้เราจะทำเรื่องคุณภาพ แต่ว่าคุณภาพจะต้องอธิบายความเป็นมาได้ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน

อาจารย์สินี ช่วงฉ่ำ

ข้อเสนอของโครงการมีเพิ่มเติมทั้งในเรื่อง TOR บางตัวจะหลุด เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และเรื่องของการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ นั้นชัดเจน ในส่วนของสถาบันราชภัฏอุบลราชธานีได้เปิด 5 สาขา ข้อเสนอของโครงการชุดนี้นั้นนำมาสาขาเดียว ในด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา บริบทของอุบลราชธานีได้บอกถึงสาเหตุของการนำร่องขึ้นมาหรือไม่ จะเปิดโอกาสให้สาขาอื่นเข้ามาร่วมเรียนรู้ในกระบวนการดีกว่าจบแล้วให้มารับฟังผลอาจไม่เข้าใจ หากมีโอกาสตั้งแต่ช่วงสร้างความชัดเจนในองค์กรว่าเป็นโครงการนำร่องอย่างไร ถ้าไม่สามารถร่วมกับสาขาอื่นได้ ควรจะมีกลไกในการที่จะให้เขาได้มาร่วมเรียนรู้ แนวคิด วิธีการ ของโครงการเราตั้งแต่ต้น และในระหว่างดำเนินการอาจจัดเวทีเชิญตัวแทนสาขาอื่นๆ เข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ท้ายที่สุดจะบูรณาการกันข้ามสาขา ตรงนี้ถามว่า

- 1) กระบวนการที่จะบูรณาการข้ามสาขามีไหม
- 2) เรื่องของชุดโครงการและพื้นที่เป้าหมายจะเป็นพื้นที่ที่ในรับผิดชอบเดิมของนักศึกษา ที่จะเข้าไปทำงาน หรือจะสลับอย่างไร

ดร.ปรีชา อุตระกุล

การบูรณาการระหว่างสาขา คือในแนวทางของการคุมวิทยานิพนธ์ มีหลัก คือนักศึกษา 1 คน ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา 2 คน ซึ่งคนหนึ่งจะต้องอยู่ในพื้นที่ของการวิจัย คือกรรมการสาขา อาจารย์ที่ปรึกษาจะช่วยเหลือด้านเนื้อหาที่นักศึกษาทำ เพราะฉะนั้นจะมีทั้งบริหาร หรือ ท่านอื่นๆ มาเป็นที่ปรึกษาร่วมเชิญอาจารย์จากสาขาที่เกี่ยวข้องมาร่วม ซึ่งจะมีเครือข่าย คือ ที่ปรึกษา 2 ท่านจะเน้นคนละด้านหรือมีความเชี่ยวชาญที่จะช่วยนักศึกษา ซึ่งเราจะประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาทุกปีเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนหนึ่ง

ส่วนประเด็นพื้นที่ นักศึกษา ที่เรียนรุ่นนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ทำชุดโครงการ มี 39 คน ส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีเพียง 2-3 คนที่อยู่โรงเรียนขนาดเล็ก เพราะฉะนั้นเป้าหมายอาจมีทั้งส่วนที่อยู่ในพื้นที่โรงเรียนของตนเอง และนักศึกษบางคนที่สนใจอาจอยู่ในพื้นที่ใกล้โรงเรียนที่นักศึกษายู่

รศ.ดร.สุจินต์ สิมารักษ์

วิธีการเขียนมีวัตถุประสงค์หนึ่งกล่าวว่าวิเคราะห์องค์ความรู้ หากวิเคราะห์องค์ความรู้ แล้วเขียนเป็นวิธีการ ถามว่าเราวิเคราะห์องค์ความรู้เพื่อให้ได้อะไร ถ้าเพื่อสร้างองค์ความรู้ เขียนไปตรงๆว่าเพื่อสร้างองค์ความรู้ เพราะฉะนั้น วิธีนำเสนอจะต้องทำให้ชัดเจน จะช่วยให้โครงการดีขึ้น

ผู้เข้าร่วมประชุมจากราชภัฏบุรีรัมย์

ในเรื่องการปรับตัววัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับ TOR รวมถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และเรื่องกระบวนการ จากการที่ได้พูดคุยกับสถาบันที่ผ่านการพิจารณา 1 แห่ง และได้ปรับปรุงแก้ไข ไม่รู้บัณฑิตวิทยาลัยของบุรีรัมย์ได้เปิดหลักสูตรคือ ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา สาขาหลักสูตรการสอน 2 สาขา นี้ ไม่ได้ใช้กระบวนการ PAR สาขาที่ทำมาก คือสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สาขาที่จะเปิดใหม่ คือวิจัยและการพัฒนาท้องถิ่น บริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งคาดว่าจะในอนาคต 3 สาขานี้จะทำ PAR ได้ดี ในเรื่องของรัฐประศาสนศาสตร์ วิจัยและพัฒนาท้องถิ่น ส่วนบริหารและธุรกิจนั้น เชื่อว่าสามารถที่จะทำได้เช่นเดียวกัน ในหลักสูตรทั้งหมดเน้นในเรื่องของการทำวิจัย วัตถุประสงค์ได้ปรับปรุงตาม TOR คือ

ประเด็นที่ 1 พัฒนาระบบการจัดการพัฒนางานวิจัยของบัณฑิตศึกษา โดยเน้นความต้องการของสังคม

ประเด็นที่ 2 พัฒนาศักยภาพของนักศึกษา รวมไปถึงอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ประเด็นที่ 3 สร้างงานวิจัยโดยเน้นเรื่อง PAR แล้วจากนั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัยของนักศึกษา และนำไปใช้ในเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่นโดยตรง

ประเด็นที่ 4 นำงานวิจัยที่ได้ไปพัฒนาและเผยแพร่ในสื่อต่างๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เขียนโดยการล่อวัตถุประสงค์ คือพัฒนาการบริหารศึกษาของบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์เกิดชุดโครงการขึ้น โดยดำเนินการวิจัยภายใต้ชุดโครงการมีการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา และนำความรู้ที่ได้รับจากชุดโครงการไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่อย่างจริงจัง กรอบความคิดในการวิจัยจะมีกลุ่มต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ตั้งแต่ นักศึกษา อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้สอน ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจะมีการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ 3 ระยะ

ในส่วนกรอบแนวคิด ท่านอาจารย์ศุจินต์กล่าวว่า อย่างมองเพียง input process output ให้มองภาพกว้าง ๆ ซึ่งในขณะนั้นมองได้เพียงเท่านี้ เพราะไม่มีบริบท ไม่ได้ลงพื้นที่ ไม่มีชุดโครงการ หลังจากที่เรามีชุดโครงการ เชื่อว่ากรอบความคิดจะเปลี่ยนไป ในปัจจุบันปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการทำชุดโครงการ คือนักศึกษา ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานโปรแกรม บัณฑิต ชุมชนท้องถิ่น การศึกษาริบท ส่วนตัวบริบทจะเป็นตัวปัจจัยที่ก่อให้เกิดโครงการขึ้นในภายหลัง

เรื่องของกระบวนการในการเรียนการสอน กระบวนการพัฒนาผู้เรียน ผู้คุมวิทยานิพนธ์ กระบวนการศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การศึกษาเรื่องของการทำวิจัย PAR จะเน้นไปที่นักศึกษาเพื่อให้ความเข้าใจในกระบวนการมากขึ้น สิ่งที่ได้ออกมาจะเป็น input process output คือผลงานวิจัยของนักศึกษา ในสาขาต่างๆที่เปิดอยู่ ซึ่งมุ่งเน้นท้องถิ่น ฉะนั้นผลที่ออกมาอีกตัวหนึ่งคือเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน หรือการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มีความยั่งยืนในกระบวนการทั้งหมด แบ่งทำเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ทบทวนสถานการณ์ ปัญหา ในประเด็นงานวิจัยของนักศึกษา เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น จุดเด่น จุดด้อย สังเคราะห์งานของนักศึกษา และจัดประชุมเกี่ยวกับงานวิจัยของนักศึกษา โดยอาจารย์ผู้สอน ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อน

ส่วนในระยะที่ 2 เป็นระยะดำเนินการ อาศัยผลของระยะที่ 1 แล้วศึกษาปัญหา

ดร.ปรีชา อุตระกุล

งานวิจัยของสถาบันราชภัฏมีน้อย ไม่รวมถึงเรื่องของคุณภาพของงานวิจัย ที่สำคัญงานวิจัยที่ทำไม่ได้นำไปใช้โดยการจัดการของสถาบัน การทำ PAR อาจเป็นเรื่องยาก หากอาจารย์เป็นผู้ทำอาจง่ายขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 2 ชั้น

ชั้นที่ 1 คือชั้นในสถาบันราชภัฏในเรื่องของโปรแกรมคุณภาพของบัณฑิตในโปรแกรมใดโปรแกรมหนึ่ง

ชั้นที่ 2 คือระดับชุมชน

หากจะทำในสองระดับต้องมีความชัดเจนในเรื่อง stakeholder ที่เกี่ยวข้องในแง่ของ PAR ในการค้นหาโจทย์ที่จะใช้ในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาในเรื่องนั้น ๆ ต้องหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และดึงเข้ามาร่วม ตัวอย่างระดับบัณฑิตศึกษาเรื่องการวิจัยมีผู้เกี่ยวข้องหลายคน ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา มาช่วยสะท้อน หากเป็นโรงเรียน ชุมชน หรือเครือข่ายต่าง ๆ ต้องค้นหาโจทย์หรือประเด็นปัญหาที่แท้จริง และคนที่เกี่ยวข้องมีใครบ้าง ทั้งสองชั้นสามารถทำควบคู่กันไป และท้ายสุดไม่แยกจากกัน ผลของการศึกษาจะกลับไปถึงคนทำวิจัย ประเด็นปัญหา ในระดับบนเป็นเรื่องการบริหารจัดการ เรื่อง Thesis ของนักศึกษาปริญญาโท และในระดับชุมชนจะนำมาซึ่งการแก้ปัญหาในระดับชุมชนและผลของการแก้ปัญหาในระดับชุมชนจะกลับมาในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา จะเชื่อมโยงกัน

อาจารย์ธินี ช่างฉำ

การทำ PAR ใน 2 ระดับ องค์กรจะต้องมีกระบวนการที่สามารถนำ stakeholder มาร่วม ซึ่งกระบวนการในการทำวิจัยให้เป็นเรื่อง PAR เพราะฉะนั้นจะ coach จะ design ทำ conceptual ขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง หลังจากที่ได้พื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย และประเด็นวิจัยร่วมที่เป็นประเด็นสนใจร่วมกับชุมชนแล้ว ต้องเขียน conceptual และกระบวนการในการทำร่วมกับชุมชนที่เป็น PAR จริง ๆ ขึ้นมาด้วย นักศึกษาควรมีโอกาสที่ใช้ PAR จริง ๆ และในการทำวิจัยโดยใช้ PAR จะไปได้ลึกเพียงใด ขึ้นอยู่กับกระบวนการให้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด หรือเข้าร่วมจนกระทั่งเป็นทีมเดียวกัน ในบางส่วนบางชิ้นงาน ซึ่งเป็นรายละเอียดที่ต้องมีความชัดเจน และเขาจะต้องเป็นผู้ร่วมในเรื่องของการประเมินผล ประโยชน์จากการทำงานด้วย เพราะฉะนั้นการ design PAR ในระดับโรงเรียนเป้าหมาย ชุมชนเป้าหมาย ควรเป็น set หนึ่งที่ต้องชัดเจน เพราะฉะนั้นการสอนเค้าโครงควรมี PAR มาเกี่ยวข้องด้วย ทั้ง 2 ระดับ ทั้ง PAR ในระดับองค์กรและ PAR ในระดับชุมชน

รศ.ดร.สุจินต์ โสณกุล

โครงการที่หนึ่งฟังแล้วไม่เข้าใจ มาถึงโครงการที่สองเริ่มเข้าใจเป็นภาพซ้อน 2 ภาพ เมื่อเกิดทั้งสองระดับ ยุทธศาสตร์ในจุดนี้ คือเป็นเรื่องที่ทำหาย ถ้าเกิดว่าเราช่วยทำเรื่องทำหายนี้สำเร็จจะเป็นการทำให้เห็นว่า งานวิจัยของสถาบันราชภัฏทำงานได้ผลในชุมชนและทำให้เกิดการปรับตัวขององค์กร ใช้งานวิจัยที่มีคุณภาพ หมายความว่าสามารถตอบปัญหาว่าสถาบันจะอย่างไร วางตัวอย่างไร ให้นักวิจัยสามารถทำงานให้เกิดคุณภาพได้ นักวิจัยที่อยากจะลงไปทำงานกับชุมชนจะต้องทำอย่างไร จึงจะให้ผลงานวิจัยนี้ออกมามีคุณภาพได้ ยุทธศาสตร์อยู่จุดนี้

ผู้เข้าร่วมประชุม

จากที่ฟังสองโครงการแล้ว ความเชื่อเรื่องระบบยังไม่เกิดขึ้น เราต้องการพัฒนาระบบคุณภาพการบริหารจัดการงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ในความคิดของผม เราควรพัฒนาตัวระบบขึ้นมาก่อน เมื่อได้ระบบโดยกระบวนการ PAR เกิดโครงการวิจัยขึ้นมาในแต่ละสาขานักวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษาระบบนี้ไปดูกระบวนการทำการวิจัยของนักศึกษา จะใช้ PAR หรือไม่ยอมได้ ในแต่ละชุดโครงการที่มีอยู่ เมื่อทำไประยะหนึ่งแล้วจัดเวทีวิพากษ์วิจารณ์ระบบว่ามีปัญหาอะไร ปรับปรุง แล้วจึงดำเนินการวิจัยต่อไป อาจารย์ นักศึกษาอื่น ๆ จะลงไปดูว่าระบบนี้จัดการได้หรือไม่ นักศึกษาทำต่อไปจนได้งานวิจัยออกมาเสร็จแล้วกลับมาที่เวที แล้วร่วมกันสรุประบบนี้ว่าใช้ได้หรือไม่ งานวิจัยจะได้คุณภาพออกมา ส่วนเรื่องอื่น ๆ เช่น วิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ความรู้เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เป้าหมายของเราคือ การพัฒนาระบบ อาจเป็นระบบของแต่ละสถาบันที่เหมาะสมแก่การทำงานวิจัย

ผู้เข้าร่วมประชุม

การประกันคุณภาพงานวิจัยสำหรับบัณฑิตศึกษา มองในเชิงการพัฒนาคุณภาพนั้นควรจะมีมองทั้งหมดในกระบวนการการทำงานนิพนธ์ของนักศึกษา ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ และทุกกิจกรรมจะต้องกำหนดมาตรฐานคุณภาพ ตัวชี้วัดคุณภาพ เช่น ในแง่ของการหาหัวข้อหรือการได้หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการเป็นอย่างไร ในส่วนนี้จากประสบการณ์จะใช้ลักษณะการดูตัวคุณภาพ ผมให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่า เวลาการพัฒนา มากกว่าจะไปเน้นที่ Output เพราะความจริงแล้ว output มีเงื่อนไขและเกณฑ์มาตรฐานมาก แต่วิธีการได้ output มานั้น ทำอย่างไร เพราะฉะนั้นในส่วนของคุณภาพพยายาม set ตัวมาตรฐานของกระบวนการเพื่อนำไปสู่ output ที่ต้องการ เกณฑ์มาตรฐานงานวิจัยต่างๆ ที่เขียนกันมาก เป็นเรื่องของ output เรามีเกณฑ์ output แต่ทำไม่ได้ เนื่องจากเราไม่ได้ทำมาตรฐานเกี่ยวกับกระบวนการ จึงควรเสริมมาตรฐานของกระบวนการทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ในกระบวนการ

นักศึกษาต้องมีสภาพอย่างไร อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นอย่างไร ตลอดจนถึงขั้นตอนการทำงาน วิธีการสอน
เค้าโครงเพื่อ Defense เราจะมองอะไรทั้งหมด แล้วกำหนดมาตรฐานการชี้วัดคุณภาพ เพื่อที่จะใช้เป็น
ตัวนำทาง ในบางครั้งอาจไม่ใช่ตัวตรวจสอบที่ดี แต่สามารถบอกได้ว่าทำอะไรจึงได้ output นั้น

ผู้เข้าร่วมประชุมราชภัฏสุรินทร์

จาก TOR จะเห็นปัญหาร่วมในประเด็นปัญหาที่ไม่ได้นำงานวิจัยไปใช้จับประเด็นนี้ โดยบริบท
ได้มีการใช้เทคโนโลยีในการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนในฝัน ระบบป้องกันคุณภาพของเขตพื้นที่ต่างๆ
หลังจากประชุมครั้งนี้คาดว่าเราจะได้ปัญหาและประเด็นการวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่ง
ต้อง Review ทบทวนร่วมกัน เรายังไม่กำหนดพื้นที่แต่ละโรงเรียนในฝัน 17 โรงเรียน ซึ่งมีแบบศึกษา
ตนเองของแต่ละโรงเรียน เราเริ่มตั้งแต่จุดนั้น นักศึกษาจะเข้าไปร่วมจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
แล้วนำเสนอการแก้ปัญหาโดยการวิจัยของนักศึกษา ประเด็นปัญหาต่าง ๆ เรากำหนดในขั้นนี้ อาจเป็น
เรื่องของนักเรียน ชุมชนต่าง ๆ เราจะแก้ไขการเรียนรู้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างไร ในสภาพท้องถิ่น
แล้วครูในระดับประถม มัธยม การใช้เทคโนโลยีในการบริหารสามารถแนะนำหัวข้อของนักศึกษา ซึ่ง
ได้เรื่องการผลิตสื่อมีคุณภาพหรือไม่ ครูของโรงเรียนต้องการอบรมใหม่ การถ่ายทอด การอบรม
การจัดประชุม เราต้องเปลี่ยนห้องเรียนไปสู่ชีวิตจริง โดย PAR พัฒนาชุดฝึกอบรม ในส่วน
องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะมีศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน ปัญหาการเรียนรู้ของครูในด้านต่างๆ
เช่น computer เป็นปัญหาที่สามารถมองเห็น และนักศึกษาจะได้พื้นที่และทำวิจัยเชิง PAR เมื่อนำไป
ใช้สามารถแก้ไขปัญหาของครูในโรงเรียนหรือกลุ่มผู้ใช้งานวิจัยในการพัฒนา

รศ.ดร.สุจินต์ สิมารักษ์

จากการฟัง วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน วิธีการใช้ PAR ในส่วนนี้ คือ PAR หรือไม่ ปัญหาของครู
ในเรื่อง ICT เราทราบแล้วว่ามีปัญหานี้ แต่สภาพจะเป็นอย่างไรที่ถ่วงน้ำหนักหรือไม่ กระบวนการควรจะพุด
คุยกับ stakeholder เพื่อได้ปัญหาที่แท้จริง แล้วนำปัญหามาออกแบบวิธีการแก้ปัญหา แล้วจึงนำไปใช้
สังเกตว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และวิธีการนั้นสามารถทำได้จริงหรือไม่ อย่างไร ส่วนปัญหา คือ
เรื่องอะไร ประเด็นอะไร stakeholder จะเป็นผู้กำหนดมา

ผู้เข้าร่วมประชุม จากสุรินทร์

ลงไปพื้นที่แล้ว ปัญหาที่พบของแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน

อาจารย์ณีนี ช่วงน้า

สรุปจากพื้นฐานการทำงาน สะท้อนภาพของปัญหาในชุมชน แต่โครงการนี้มี 2 ส่วน ในเรื่อง การพัฒนาระบบ ปัญหาในองค์กร คือศักยภาพขององค์กรที่ต้องวิเคราะห์ สรุปออกมาเป็นบริบทจะเป็น หลักการและเหตุผลทั้งหมด การสรุปปัญหาในชุมชนอาจมาจากการวิจัยของบัณฑิต ผลงานวิจัยเดิมที่ ร่วมทำกับชุมชนทำให้การจัดระบบข้อมูลชัดเจน การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ควรเน้นปัญหา รวมถึง เรื่องศักยภาพ เพราะเราเริ่มจากสิ่งที่มีอยู่เดิม ดังเช่นท่านหมอกระแสดกล่าว สิ่งที่เราจะมีอาจมีศักยภาพรวม อยู่ด้วยไม่ใช่มีเพียงแค่ปัญหา และศักยภาพแสดง appositive approach ที่ดี ถามว่าอาจารย์เน้นเรื่อง e - learning หรือไม่ จากชุดโครงการนั้นอยู่ในขั้นตอนการสรุป และออกมาในลักษณะของ e - learning ก่อนข้างมาก

ผู้เข้าร่วมประชุมจากสุรินทร์

เราทำในลักษณะ e - learning จริง สำหรับครูนั้นใช้ Chula online จัดการกับการเรียนรู้แก่ ครูในเขตพื้นที่ แต่ในโรงเรียนได้พยายามนำโครงการมาศึกษา อาจไม่แตกต่างกันมากนัก ในส่วนของ ผลการจัดเวทีวิจัยจะแยกแต่ละโปรแกรม ศาสตร์วิชา ที่สุรินทร์เปิด 5 สาขาที่จบไปแล้ว ประกอบด้วย สาขาบริหาร สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา และสาขาวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ส่วนสาขาเทคโนโลยี การศึกษา ยังไม่นับนักศึกษาจบ เราไม่ได้สังเคราะห์งานวิจัยกับคณะอื่น สถานการณ์สาขาจะอย่างไร เราจะศึกษา 3 เขตพื้นที่เป็นหลัก อาศัยบริบท ความต้องการของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ จัดเวทีปัญหา การเรียนรู้ เพื่อหาปัญหาและให้เด็กเราไปทำงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหา ผลที่ได้รับจะไปสู่กับชุมชน แต่การวิจัย อาจเป็นเชิงทดลอง สำรวจ ส่วนการวิจัยเชิง PAR คงต้อง ศึกษาต่อไป

รศ.ดร.สุจินต์ สิมารักษ์

เราหาปัญหากันและออกไปทำปัญหา ซึ่งอาจจะผลิตได้ปัญหาของโรงเรียนที่แท้จริงอยู่ที่ไหน ถ้า เราจะทำงานกับชุมชน เวลาลงชุมชนนั้นเราควรตีปัญหาให้แตกเพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจน จึงจะสามารถแก้ ปัญหาได้ถูกต้อง

ผู้เข้าร่วมประชุมจากสุรินทร์

สาเหตุที่ยกเรื่องโรงเรียนในฝัน ดังที่อาจารย์บอกโรงเรียนอาจไม่ต้องการในเรื่อง ICT

ดร.ปรีชา อุตระกุล

หากจะให้นักศึกษาปริญญาโทไปทำงานวิจัยแบบ PAR ในพื้นที่ หน่วยต้องเล็กกว่านี้ พื้นที่หน่วยต้องชัดเจนว่าจะใช้เขตพื้นที่หรือโรงเรียน โรงเรียนหรือเขตพื้นที่อาจมีหลายประเด็น นักศึกษาหลายคนควรมีหัวข้อของตนเองไปทำ การจัดเขตที่อาจจะคุยกันได้หลาย ๆ เรื่อง เพื่อให้การจัดเขตพื้นที่ทำได้ง่ายขึ้น

ผู้เข้าร่วมประชุมจากสถาบันราชภัฏอุดรธานี

บริบทของสถาบันราชภัฏอุดรธานีนั้นบัณฑิตศึกษาอยู่ในรูปของโครงการ อธิการบดีเป็นประธานโครงการ เปิด 3 สาขา คือ บริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สาขาบริหารการศึกษามีนักศึกษา 114 คน สำเร็จการศึกษา 12 คน หลักสูตรและการสอนมีนักศึกษา 85 คน สำเร็จการศึกษา 22 คน ในการปรับครั้งนี้ นอกเหนือจากเล่มที่ comment ไปแล้ว เป็นเรื่องการบริหารจัดการศึกษาภายใน ในช่วงแรกจะดึงการจัดการทั้งหมดให้ลงไปสู่ชุมชน ขยายวัตถุประสงค์เพิ่มเติม ส่วนรายละเอียดในด้านการจัดการ อันดับแรก การพัฒนาคุณภาพระบบบริหารจัดการระดับบัณฑิตศึกษา นอกเหนือจากนักศึกษาแล้ว อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นอีกเป้าหมายหนึ่งที่เราคงจะศึกษาข้อสุดท้ายเราจะไปถึงระดับสากล การตรวจสอบยาก ในการดำเนินงานนั้นเราจะพัฒนาบุคลากรและระบบข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและ computer เพื่องานวิจัยของระดับบัณฑิตศึกษา ในเรื่องนี้เป็นเชิงระบบการบริหารไม่ได้ใช้งบประมาณจากสถาบัน การจัดประชุมเชิงวิชาการเพื่อการขยายความรู้และความเข้าใจ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้งอาจารย์และนักศึกษา ประชาชนที่เข้าร่วมให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ทำการสำรวจวิเคราะห์วิทยานิพนธ์และงานวิจัยโดยกระบวนการแบบมีส่วนร่วม สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาสาขาสังคมศาสตร์ หลักสูตรและการสอนร่วมกับชุมชน ข้อมูลที่ได้รับจาก ดร.จิตรภา ภูณฑลบุตร เกี่ยวกับของ ดร.มานพที่เขียนรายชื่อท่านนำนักศึกษา อาจารย์ลงไปชุมชน แล้วตั้งกระดานว่ามีปัญหาอะไร แยกคนในชุมชนตามปัญหาต่าง ๆ และแยกอาจารย์ นักศึกษาที่สนใจในระดับของปัญหานั้น เราจะทำในลักษณะนี้เลือกพื้นที่ดี ๆ แล้วลงไปรวบรวมมีกิจกรรมการสนับสนุนการดำเนินการวิจัยภาคสนาม จัดการติดตาม นิเทศน์ ประเมินผลทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและตัวนักศึกษามี 2 step

step แรกคือบัณฑิตศึกษาต้องตรวจสอบอาจารย์ที่ปรึกษาว่าได้โยงใยงานนี้มากน้อยเพียงใด อาจารย์ที่ปรึกษาจะดูแลนักศึกษาต่อ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสาขา สถาบันกับชุมชน เพื่อจัดการฐานข้อมูลและเผยแพร่โดยทาง website จากการประเมินสาขาสังคมศาสตร์และการพัฒนาควรเจาะลึกและมี social lab ที่ชัดเจน จากการศึกษาพบว่าบริบทส่วนมาก ได้จัดทำแผนชุมชนในเรื่อง

การจัดการท่องเที่ยวหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยจัดตั้งสหกรณ์ชุมชน ปัญหาที่พบในการจัดตั้งสหกรณ์ชุมชน คือนักศึกษาลงไป participate ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการพึ่งตนเองได้ของคนยากจนในอำเภอหนองแสง มีการปรับ area base สนใจศึกษาคนยากจน การจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมที่น้ำตกธารงาม พบปัญหาเรื่องขยะสิ่งแวดล้อม อยู่ในสถานการณ์ที่ค่อนข้างแย่มาก เกิดข้อพิพาทระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับพ่อค้าแม่ค้า ความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผูกยอมอยู่ในชุดของโครงการ PAR หรือไม่ ขึ้นอยู่ที่ความสนใจของนักศึกษาปริญญาโทว่าจะนำมาพัฒนาอย่างไร

ชุดโครงการที่ 2 ชุดวิจัยนาเกลือบ้านดุงทำไมไม่สำเร็จ เพราะเวลาเรามองชุดวิจัยบ้านดุง ผมได้คุยกับนักศึกษาที่อยู่บ้านดุงแบบ research พบว่าการวิจัยในเชิงประวัติศาสตร์ว่าทำไมเกลือและหมักปลาเค็มในบริเวณนั้นทำอย่างไร เชื่อมโยงถึงเรื่องของ buffer น้ำเค็มกับน้ำจืด ถามว่า buffer แนวกันชนจะอย่างไร หรือธุรกิจการค้าอุตสาหกรรมการทำนาเกลือ หรือองค์กรชุมชนและการอยู่ร่วมกันของนาข้าวกับนาเกลือ ซึ่งแตกต่างจากที่อื่นคือมีการแบ่งเงินกำไรระหว่างนาข้าวและนาเกลือ ปีนี้นาเกลือกำไรดี แบ่งให้นาข้าวเป็น % ที่นาข้าวเสียหรือล้มไป ซึ่งเราได้จัดเวทีในเรื่องการอนุรักษ์เชิงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าสามารถ participate เป็นกรอบของนักวิจัยที่คิดขึ้นมา หากลงพื้นที่จะพบว่ามีความหลายประเด็นที่สามารถโยงได้ หลังปีการศึกษา 2548 ควรจะขยายกรอบเขตของการศึกษาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ้าเริ่มที่สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเรียนรู้ที่เริ่มต้นจะขยายไปที่หลักสูตรและการสอบ ถ้าขยายฐานทางตั้งได้แล้ว การขยายฐานทางขวางในสาขาการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือการขยายฐานองค์ความรู้กับชุมชน สถาบัน นักศึกษา อาจารย์ และที่ปรึกษา จะทำให้กระบวนการวิจัยขยายขอบและวิธีคิดมากขึ้น ซึ่งเขียนไว้ในวัตถุประสงค์ นี่เป็นกรอบความคิดเบื้องต้น

อาจารย์ฉวี ช่วงน้ำ

ประเด็นการเผยแพร่ PAR นั้น เน้นเรื่องการเผยแพร่ในกลุ่มเป้าหมายกับฐานข้างล่าง คือท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชนเป้าหมายหลักค่อนข้างมาก งานเผยแพร่นี้มี 2 ระดับ คือในระดับของอุดรธานี ในระดับของชุมชนที่เป็นเครือข่ายของชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเรียนชุดนี้ของสถาบันราชภัฏที่ทำร่วมกับนักศึกษา ชุมชน ซึ่งรูปแบบมีการนำเสนอผลงานวิจัยจากการประชุมอาจมีนิทรรศการ ใบปลิว แผ่นพับ รูปแบบอื่นๆ ที่สามารถทำได้โดยเฉพาะในเรื่องของข้อมูลที่ทำในชุมชน เช่น ข้อมูลแผนที่ บริบทชุมชน สามารถเก็บไว้กับชุมชน โรงเรียนเพื่อเป็นการคืนข้อมูลกลับสู่ชุมชนและเป็นการเผยแพร่แบบฐานล่าง เป็นรูปแบบของกิจกรรมที่ทำให้คลื่นกระทบออกไปสู่สากล

ดร.ปรีชา อุตระภูณ

ชุมชนควรค้นหาประเด็นให้หลากหลาย เรื่องที่เป็นประเด็นใหญ่ของอุดรธานีในขณะนี้คือเรื่องโปรแตส ไม่ทราบว่าเป็นที่ไปทำเรื่องเกลือเป็นอย่างไร เรื่องของโปรแตสในอุดรธานีมีความคิดเห็นที่หลากหลาย สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งเดียวที่อยู่ในอุดรธานี และเปิดสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาการพัฒนา ทำอย่างไรจึงจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการหาข้อมูล ข้อตกลงหาความรู้ร่วมกัน แสวงหาทางเลือก ข้อมูลได้จากหลายทาง จากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เวทีต่าง ๆ เป็นงานวิจัยได้ไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในกระบวนการสุดท้าย นี่คือการบวนการที่เกิดขึ้นในขณะที่เกิดข้อขัดแย้ง งานวิจัยสามารถเข้าไปทำได้โดยใช้กระบวนการ PAR และทำอย่างไร stakeholder จะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพราะคือหัวใจของ PAR

รศ.ดร.สุจินต์ ติมารักษ์

ในฐานะที่อยู่ HDI มีเรื่อง social impact assessment เกี่ยวกับเรื่องของโปรแตส ถ้ามีผู้สนใจ ผมสามารถติดต่อได้เพื่อลงมาทำ SIA ในจุดนี้

ผู้เข้าร่วมประชุมจากสถาบันราชภัฏอุดรธานี

ปัญหาคือ หลังจากทำเสร็จแล้วจะเป็นเครื่องมือในการอ้างหรือไม่ เพราะครั้งแรกผมช่วยเซ็นต์ช่วยดูที่บริษัททำ SIA มาแล้ว ให้ผม guarantee ข้อมูลตรงนั้น ผมไม่รับและ comment ฝากให้มหาวิทยาลัย ปรากฏว่าทำล้มในรอบแรกต้องทำใหม่

รศ.ดร.สุจินต์ ติมารักษ์

ส่วนนี้ไม่เกี่ยวกับบริษัท แต่เป็นเครือข่ายที่เราทำทั้งประเทศ และอาจารย์หลายคนที่ทำในลักษณะที่เป็นกลางไม่ใช่เป็นบริษัท ในส่วนโครงการ 3 โครงการที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน คือ เรื่องงานวิจัยของสถาบันทั้ง 2 ระดับ ใน 3 สถาบันไม่จำเป็นต้องทำเหมือนกัน แต่มีกรอบเหมือนกัน กรอบที่จะพัฒนาการวิจัยในสถาบันของตัวเอง แล้ววิจัยข้างล่างและใช้ตัวนี้ให้เกิดการเชื่อมโยงใช้ลักษณะไม่เหมือนกันได้ เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าแนวทางของทั้งสามสถาบันจะไม่เหมือนกัน เป็นบทเรียนที่ดีมากหากมี 3 วิธีการ แล้วสังคายนาาร่วมกันหลังจากทำแล้ว จะเป็นเป็นภาพที่น่าสนใจ

ผู้เข้าร่วมประชุมจากมหาสารคาม

ในส่วนของหลักการและเหตุผลจากเดิม บัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏมหาสารคามที่สำเร็จการศึกษามี 2 สาขา คือ สาขาบริหารการศึกษาและสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาปี 41-44 มี 298 คน สอบผ่านวิทยานิพนธ์ 156 คน จากการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ทุกฉบับ พบว่า เป็นงานวิจัยประยุกต์ทั้งสิ้น และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้บริบทของหน่วยงานและพื้นที่ของนักศึกษาในการทำวิจัย และหน่วยงานและชุมชนไม่มีส่วนร่วมและความคิดเห็นในการทำวิจัย ผลงานเป็นเพียงเพื่อการรับรู้ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของท้องถิ่นหรือองค์กรอย่างแท้จริง ความเชื่อมโยงระหว่างภาคที่เกี่ยวข้องและระดับการประสานงานต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ

เมื่อตรวจสอบเอกสารในการช่วยเหลือนักศึกษابัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พบว่า มีเพียงคู่มือวิทยานิพนธ์ และคำสั่งแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เท่านั้น ทำให้อาจารย์กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตแต่ละท่านเสนอหัวข้อในการวิจัยเท่านั้น ไม่เอื้อต่อการทำวิจัยในเชิงลึกและเชิงกว้าง เพราะฉะนั้นเพื่อให้วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการสร้างสรรค์และพัฒนาตามพระบรมราโชวาทของความเพียงพอต้องประมาณและเวลา ตลอดจนยุทธศาสตร์ของรัฐบาล และเพื่อสนองผลประเทศต่อการนำไปใช้ ซึ่งจะทำให้มหาบัณฑิตคุชฎบัณฑิตของราชภัฏมิตศึกษภาพระดับสากล สามารถที่จะร่วมกับคณาจารย์และบุคลากรในท้องถิ่น พัฒนาองค์ความรู้ของประเทศ จากฐานข้อมูลจริงของบริบทในสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ของประเทศจึงสมควรดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาระบบการจัดการอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เป็นผู้จัดการงานวิจัยที่มีคุณภาพได้อย่างไร จะพัฒนานักวิจัยทั้งอาจารย์ และนักศึกษาของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และบุคคลในท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการวิจัยแบบมีส่วนร่วมได้อย่างไร จะเผยแพร่เชื่อมโยงชุดโครงการเพื่อการวิจัยและพัฒนาทุนท้องถิ่นและการสร้างองค์ความรู้ในจังหวัดมหาสารคามโดยใช้ภูมิปัญญาไทยได้อย่างไร

หากสำเร็จแล้วจะเชื่อมโยงองค์ความรู้กับเครือข่ายได้อย่างไร คำถามการวิจัย กระบวนการศึกษาวิทยานิพนธ์และวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตของมหาสารคามควรเป็นอย่างไร สามารถพัฒนากระบวนการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เป็นผู้จัดการงานวิจัยที่มีคุณภาพได้อย่างไร จะพัฒนานักวิจัยทั้งอาจารย์ นักศึกษาของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และบุคคลในท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการวิจัยแบบมีส่วนร่วมได้อย่างไร เผยแพร่เชื่อมโยงชุดโครงการเพื่อการวิจัยและพัฒนาทุนมนุษย์ในมหาสารคามกับเครือข่ายได้อย่างไร วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการให้คำปรึกษาของวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ เพื่อหารูปแบบกระบวนการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เป็นผู้จัดการงานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาการศึกษา

อาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อเผยแพร่เชื่อมโยงเครือข่ายภายใต้ชุดโครงการการวิจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นชื่อชุดโครงการวิจัยที่เป็นโครงการหลัก

ขั้นตอนกระบวนการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์
2. สังเคราะห์ วิเคราะห์วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน
3. พัฒนารูปแบบกับใช้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ในแบบที่มีคุณภาพ
4. จัดเสวนาอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในมหาสารคาม เพื่อสร้างโครงการวิจัย การพัฒนาการสร้างทุนมนุษย์ในจังหวัดมหาสารคาม
5. ดำเนินการวิจัยในชุดย่อยของชุดโครงการวิจัย การพัฒนาทุนมนุษย์ในมหาสารคาม
6. จัดเวทีเสนอผลงานชุดโครงการวิจัย คือ ชุดวิจัยโครงการย่อย ๆ ที่ทำเสร็จ จัดสร้างเครือข่ายความร่วมมือกรอบแนวคิดโดยใช้กระบวนการ PDCA ดังนี้

P ศึกษากระบวนการศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยพัฒนาการมีส่วนร่วม พัฒนาการทำการวิจัยนี้ คือ พัฒนาการวางแผนจะได้กระบวนการการศึกษา การสังเคราะห์กระบวนการวิจัยและชุดโครงการวิจัยย่อย

D ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการทำการวิจัย จัดประชุมมาเสนอจะได้รูปแบบการวิจัย ผลการวิจัย โครงการวิจัยย่อย

C ตรวจสอบ วางระบบตรวจสอบประกันคุณภาพ จัดเวทีเสนอผลการวิจัย จะได้ระบบตรวจสอบและรายงานการวิจัย

A การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงนำไปใช้สร้างเครือข่าย จะได้รายงานวิจัยที่สมบูรณ์มีเครือข่าย โดยสรุปจากเป้าหมายหลักที่ทางส่วนกลางกำหนดให้และราชภัฏมหาสารคามสมควรที่จะดำเนินการ การดำเนินการมี 3 ส่วน คือ หนึ่งระบบบริหารจัดการการศึกษาเอกสาร สังเคราะห์งานวิจัยประชุมเสวนา ผู้เกี่ยวข้องจะได้ระบบต้นราก อันนี้เป็นระบบการบริหารจัดการต้นรากเสร็จแล้ว ในส่วนผลิตจะได้ชุดโครงการคือ จัดเสวนาผู้เกี่ยวข้องทั้งอาจารย์ผู้สอน เป็นลักษณะผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ บัณฑิต นักศึกษา และชุมชนที่เราต้องการเข้าไปพัฒนา กำหนดชุดโครงการใหญ่หรือย่อย นั่นคือ การพัฒนาคนหรือพัฒนามนุษย์ เป็นโครงการหลักของมหาสารคาม กำหนดผู้รับผิดชอบ คือ ท้องถิ่นที่ไม่ได้เป็นส่วนของจังหวัด เราจะพัฒนาจุดใดจุดหนึ่ง

เพราะฉะนั้นจุดไคที่นักศึกษาสนใจ องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนไคที่จะเข้าบุคคลส่วนนี้จะเข้าร่วมเป็นคณะทำการวิจัย เมื่อได้คณะนักวิจัยแล้วจัดอบรมและพัฒนาผู้รับผิดชอบ เชิญวิทยากรที่ปรึกษาบางท่านไปทั้งในส่วนของสถาบันและภายนอกสถาบัน เมื่อจัดอบรมแล้วจะมีการจัดเวทีเสวนาให้ประชาชนได้คุยกันได้แลกเปลี่ยนความรู้ในการดำเนินการวิจัย โดยบัณฑิต นักศึกษา และประชาชนเป็นผู้วิจัย เมื่อได้ผลจะดำเนินการสรุปผลให้ความรู้การวิจัย ในการสรุปงานวิจัยต้องสอดคล้องกับผู้รับผิดชอบ เมื่อเขียนรายงานแล้วจัดเสวนา ส่วนหนึ่งคือการปรับระบบด้านล่าง เราจะได้ระบบบริหารจัดการที่เป็นด้านล่าง เมื่อโครงการวิจัยเสร็จจะได้รูปแบบด้านล่างที่เราปรับ ไม่ได้หมายความว่า จะปรับเพียงอย่างเดียว แต่จะปรับผลการวิจัยให้เป็นที่ยอมรับของท้องถิ่น เมื่อได้ทั้งด้านล่างทั้งกระบวนการบริหารจัดการ และได้ปรับโครงการวิจัยย่อยในโครงการวิจัยใหญ่ จึงนำมาเผยแพร่สร้างเครือข่าย จัดเวทีนำเสนอผลการวิจัยจัดนิทรรศการ สร้างเครือข่ายสร้างชุมชนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการสร้างฐานข้อมูลเผยแพร่และนำไปใช้ ซึ่งจะครบกระบวนการ

เกณฑ์ในการประเมินชุดโครงการวิจัยคือ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักและขั้นตอนครอบคลุมวัตถุประสงค์หลัก 5 ประการ มีความสอดคล้องของโครงการ ประเด็นปัญหาเสนอโดยกลุ่มท้องถิ่นหรือกลุ่มพื้นที่หลัก ให้ระบบความคิดมากกว่าเพราะถ้าทำตามเกณฑ์ตามตำรา จะทำให้ไม่เกิดระบบความคิดและไม่เกิดการเรียนรู้ เกณฑ์เป็นสิ่งที่อาจต้องปฏิบัติตาม แต่ว่าถ้าปฏิบัติตามอย่างนั้นแล้วไม่ได้คิดต่อ ซึ่งเป็นguideline แนวทางที่ควรยึด แต่มีหลายๆเรื่องที่จะต้องคิดกัน แต่ละสถาบันมีบัณฑิตวิทยาลัย จะปรับปรุงระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ อาจต้องมีคู่มือออกมา ส่วนเรื่องของผลงานวิจัยกล่าวถึงเรื่องอาจารย์ที่ปรึกษา จะทำการสังเคราะห์เรื่องนักศึกษา ที่มา และระบบ conceptual framework ซึ่งเป็นระบบเล็กที่เป็น key สมมุติว่ายุทธศาสตร์คือ ผลงานวิจัยที่ดี ผลงานวิจัยที่ดีคืออะไร คือคงต้องไป defined กันเองว่าคืออะไร ต้องใช้ประโยชน์ได้ ดีพิมพ์ได้ ซึ่งแต่ละสถาบันคงไม่เหมือนกัน แต่ถ้าจะใช้ยุทธศาสตร์ตัวนี้เข้าไป ทั้งหมดจะเป็นระดับที่ทั้งสองอันคือBottom up และ ก็ Top – down เรื่องผลงานวิจัยก็จะย้อนกลับมาสู่ผลงานวิจัยที่ดี ย้อนกลับมาสู่ยุทธศาสตร์นี้ แล้วก็จะย้อนกลับไปว่าที่ระบบของงานนี้เป็นอย่างไร นโยบายต้องเปลี่ยนไหม สถาบันและบัณฑิตต้องปรับปรุงอะไรบ้าง เป็นการเริ่มต้นว่าผลงานที่ดีจะต้องปรับตัวอย่างไร เมื่อได้ผลงานที่ดีแล้วต้องปรับตัวอีกไหม

เพราะฉะนั้นต้องมี feed back กลับมาด้วย ซึ่งใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ หากมีผู้ใช่มากจะเกิดความก้าวหน้าของระบบการวิจัยทั้งสถาบันออกไป จะมีแหล่งทุนกลับเข้ามา หน่วยงานที่จะ support เป็นอย่างไร ตรงนี้เป็นconceptual framework อาจจะแตกย่อยว่าจะทำอย่างไร ซึ่งจะเห็น Input

Output Processต่างๆ ออกมาชัดเจน ในที่สุดเมื่อทำไประยะหนึ่งจะได้ระบบของงานวิจัยที่จะเดินไปข้างหน้าใน 3 – 4 ปี ประเมินผลว่าก้าวหน้าไประดับไหน ผลงานวิจัยที่ดีที่ตั้งไว้เคลื่อนตัวไประดับใด และระบบตรงนี้เปลี่ยนแปลงรองรับดีเพียงใด อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาที่เข้ามาได้เปลี่ยนแปลงงานวิจัยระดับไหนเพื่อที่จะป้อน นกรอบความคิดตอนที่นำไปทำรายละเอียดใน action plan จะเห็นกระบวนการ PAR ทั้งในระดับบนและในระดับล่าง กระบวนการที่จะให้เกิด stake holder ทั้งในระดับภายในสถาบันและท้องถิ่นที่จะมาเกี่ยวข้องร่วมในระบบการวิจัย การหาความรู้การหาปัญหา การร่วมในกระบวนการแก้ปัญหาใคร ทำอย่างไร แต่ละคนมีบทบาทอย่างไร รายละเอียดในโครงการถ้าชัดเจนและมี action plan ออกมาให้เห็นว่าในแต่ละประเด็นมีกิจกรรมย่อยอะไรบ้างและจะมีใครเข้ามาร่วม นี่เป็นกรอบความคิด วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาจะนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่ ซึ่งในส่วนนั้นค่อนข้างจะทำหาย

ในส่วนที่อยากจะฝาก คือเรื่องนี้มีตัวละครหลายตัว ตัวแรกคือนักศึกษา วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นการดูว่าเราสามารถนำเครื่องมือที่ได้เรียนมาเอาไปใช้ได้ถูกต้องหรือไม่ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยกำกับแนะนำอยู่ เป็นกระบวนการปกติ โจทย์ในพื้นที่ที่นำมาเป็นหัวข้อให้นักศึกษาได้ทำ และผลที่ได้ คือวิทยานิพนธ์ได้ใช้เครื่องมือที่ถูกต้อง และในขณะเดียวกันผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ประเด็น คือจะนำประเด็นวิจัยมาจากส่วนใด หากมองในลักษณะปัจจุบัน เช่น การพัฒนาจังหวัดในเชิงบูรณาการ จะมีโจทย์ค่อนข้างมาก เพียงแต่ว่าวิทยานิพนธ์ไม่ใช่คำตอบสุดท้ายที่จะแก้ไขทุกเรื่องคงต้องทำให้สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนของแต่ละสาขาวิชา ซึ่งจะได้ประโยชน์ค่อนข้างมาก หากมองว่าเรื่องใด ประเด็นใด สามารถแตกรายละเอียดได้ที่เรื่อง และดูในลักษณะของการบริหารจัดการ เพราะว่าอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะเข้าไป consult จะสามารถมองเห็นภาพ macro ของงาน และที่ปรึกษานอกสถาบันที่ชำนาญการเรื่องนั้นหรือตัวของหน่วยงานที่นำผลงานเราไปใช้ ร่วมกันคิดตั้งแต่แรกและก็จะทำให้ผลงานได้ประโยชน์ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ย้อนไปที่วัตถุประสงค์ เป็นสหกรณ์ของการได้มาซึ่งการพัฒนาบุคลากรพัฒนาระบบ หมายถึง อาจารย์ที่ปรึกษา เรื่องของความร่วมมือกับอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีศักยภาพในการวิจัยแบบมีส่วนร่วมแล้วเผยแพร่

ในภาคปฏิบัติคือ พัฒนาและสร้างความร่วมมือระหว่างนักศึกษาและบุคลากรท้องถิ่น นักศึกษาให้มีการร่วมมือการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม เป็นการพัฒนาเชิงศักยภาพ การพูดคุยกันในเรื่องของแนวคิด ทักษะและความร่วมมือ ระบบการประสานงาน การได้มาซึ่งความคิดเห็นร่วม การได้มาซึ่งทรัพยากร ข้อมูลและงบประมาณ แต่ในเรื่องของการลงไปปฏิบัติจะรวมอยู่ในจุดนี้ ดูเหมือนจะเป็นความตั้งใจใน

การสร้างความเป็นระบบก่อน และใน phase ต่อไปจึงดำเนินการในภาคสนาม หรือจะทำทั้ง 2 ส่วน เพราะเน้นในเรื่องการศึกษาและระบบภายในค่อนข้างมาก ถ้าต้องการทำทั้ง 2 ส่วน ทั้ง PAR ในองค์กร และ PAR ในสนามจะเพิ่มน้ำหนักในส่วนของการวิจัยในภาคสนามให้ชัดเจน ส่วนสุดท้ายเป็นเหมือน TOR ในเรื่องการเผยแพร่ไม่มีปัญหาอะไร ในอีกประเด็นหนึ่งเป็นลักษณะของการ flow ของการสร้าง กรอบแนวคิดดูตามความสัมพันธ์เชื่อมโยงของกลุ่มคน เงื่อนไขปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานนี้ ซึ่งแล้วแต่สถาบันแต่ละแห่งว่า จะเริ่มงานจากข้างล่างหรือเริ่มจากข้างบนก่อน จะสร้างความชัดเจนในเรื่อง ของระบบก่อนหรือจะเอาข้างบนมาทำข้างล่างก่อน อาจโอกาสเหลื่อมกันได้เพราะว่าในหนึ่งปี ในเรื่อง ของการศึกษากับการทำร่างระบบขึ้นจะเป็นไปได้ในช่วงเดือนแรก ๆ ของปี เริ่มกำหนดกรอบเริ่มเปิด พื้นที่ได้ การ phasing งาน การทำช่วงงานระยะที่ 1 , 2 อาจเหลื่อมกันมากขึ้น อาจจะไม่ต้องเกิด พร้อมกัน เรื่องของประเด็นปัญหา บริบทในระดับล่างจะมีใหญ่ๆ อยู่ 2 ระดับ คือ ระดับหนึ่งเป็นปัญหา ที่ค่อนข้างจะเกิดขึ้นทั่ว ๆ ไป หรือเป็นปัญหาเฉพาะท้องถิ่น แต่ทั้ง 2 กรณี ก่อนที่จะดำเนินงานนั้น ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อนว่าเป็นปัญหาทั่วไป เขาอยากเข้าร่วมหรือไม่ เป็นความสำคัญ ของเขาหรือไม่ แล้วแต่ละสถาบันจะเริ่มต้น หรือจะพร้อมกันทั้ง 2 ส่วน ทั้งหมดเชื่อมโยงกันได้อย่างไร ให้ feed back กันได้ เพื่อจะมีการเคลื่อนที่ทุกส่วน เพื่อการปรับปรุง ให้เป็นไปตามเงื่อนไข

ประเด็นที่หนึ่งเราเข้าไป ต้องตีบทบาทให้ชัด เราวิจัย บทบาทของเราคืออะไรต้องชัด อันที่สอง คือเครื่องมือ ปัญหาของชุมชนมีมากแต่ปัญหาไม่ได้ყოโยค ๆ แต่มีความสัมพันธ์กัน หากวิเคราะห์แล้ว ญุณแจของปัญหาคืออะไร อีกส่วนหนึ่งคือวิธีการที่สามารถทำให้เห็นว่าประเด็นปัญหาตรงไหนสำคัญ และเขาอยากจะทำอะไร เป็นเรื่องของ วิธีการ รายละเอียดขึ้นอยู่กับสถาบัน หากดูตามหน้าที่หลัก ๆ ของ มหาวิทยาลัย หน้าที่ในเรื่องของบริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งในกระบวนการตรงนั้นแต่ละแห่งอาจจะได้ มาซึ่งโจทย์วิจัย แต่ถ้าในภาพ macro view เช่น มหาสารคาม มีเรื่องอะไร แล้วสอดคล้องกับความถนัด ของสถาบันของศาสตร์วิชา แล้วเอาความรู้ของนักศึกษาที่เรียนภาคทฤษฎี เมื่อทำวิทยานิพนธ์นำตรงนั้น มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะตัววิทยานิพนธ์ไม่ใช่ผลงานวิจัยที่จะให้เลือะไรมากนัก เพราะถูกกำหนดด้วยกรอบเวลา เพียงแต่ว่านักศึกษาได้เข้ามามีส่วน ส่วนหนึ่งที่ช่วยให้พื้นที่หรือท้องถิ่น ให้ไปตามที่ควรจะเป็นตามทฤษฎีหรือตามแนวเหตุผลที่เกิดขึ้น แล้วเป็นการเชื่อมสถาบันการศึกษา กับ จังหวัดให้เห็นว่าบทบาทของสถาบันการศึกษาในด้าน back up ในเรื่องของการพัฒนาทางจังหวัดใน เรื่องใดบ้าง และเป็นองค์ความรู้ของสถาบันการศึกษาว่าโจทย์ในมหาสารคามมีเรื่องอะไร และสถาบัน การศึกษาที่อยู่ในภาควิชาได้เข้าไปช่วยในเรื่องใด บางทีอาจจะมีเรื่องอื่นตามมาอีก ตรงนั้นอาจจะไป เชื่อมกับหน่วยงานอื่น สถาบันอื่นหรือเราอาจเป็นคนตั้งโจทย์วิจัยให้สถาบันอื่น สามารถใช้ในการเปิด สาขาวิชาใหม่ที่จะเกิดขึ้นในท้องถิ่นซึ่งนับได้ทั้ง Demand และ Supply ไปพร้อม ๆ กัน

ผู้เข้าร่วมประชุมจากราชภัฏเลย

หากทำวิจัยโดยใช้ปัญหาจากท้องถิ่นขึ้นมาทำเราจะทำอย่างไร นักศึกษาในสถาบันนั้นแตกต่างจากที่อื่น เพราะติดชายแดนและมีมหาวิทยาลัยจัดการศึกษาปริญญาโทค่อนข้างมาก ในสถาบันราชภัฏเลย สาขาสังคมศาสตร์ ในช่วงเริ่มแรกมีค่อนข้างมาก ปัจจุบันมีนักศึกษาภาคพิเศษ เสาร์-อาทิตย์ มี 4 ท่านเท่านั้น บริหารการศึกษาเหลือที่ศูนย์เลย 15 คน ขอนแก่น 20 คน และปีนี้เราคาดว่าจะเปิดไม่ได้ เพราะมหาวิทยาลัยขยายตัว แผน ข สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาตอนนี้เหลือ 10 ท่าน และสาขาที่จะเปิดใหม่คือ ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ยังไม่มั่นใจ การจัดการศึกษาที่มีการวิจัย มีประโยชน์ต่อนักศึกษาอย่างไร

ในเรื่องของปัญหาระบบการบริหารจัดการ เราจะจัดการบริหารงานวิจัยอย่างไรจึงจะให้นักศึกษาเข้ามาเรียนกับเราและจบภายในระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อเกิดระบบการจัดการบริหารที่ไม่ดีไปกระทบนักศึกษา ทำให้หนีไปตอนนี้ ซึ่งเป็นปัญหาหลักของสถาบัน การทำวิจัยที่ไป serve ท้องถิ่นได้ประโยชน์มหาศาล โดยโยงไปถึงรูปแบบการบริหารจัดการ ซึ่ง comment ว่าระบบการบริหารจัดการจะต้องตรงก่อนแล้วจึงสามารถทำตัวอื่น ของนครศรีธรรมราชไม่มีตัวนี้มาก่อนแต่มี process อยู่ข้างใน หมายถึงว่ามีชุดโครงการเสร็จแล้วจึงดึงตัวนั้นออกมา ถอดบทเรียนออกมาเรื่อย ๆ เพื่อที่จะได้ product การบริหารจัดการออกมา ทางอุบลบอกจะไปเอาประกันคุณภาพออกมาดึงเอาตัวนั้นออกมา เมื่อคิดว่าจะนำระบบบริหารจัดการไปพัฒนาชุดโครงการวิจัยขึ้นมาให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์คงไม่ปัญหาใหญ่ แต่ปัญหาของเด็กที่จะลงไปในพื้นที่แล้ว เมื่อได้ชุดโครงการวิจัยแล้วเราจะให้เด็กลงไปทำการวิจัย โดยนำระบบ PAR ไปติดตาม และดึงกลับขึ้นมาคุยกัน เมื่อได้ระบบจึงลงไปอีก อาจจะทำแบบนี้ 2 - 3 ครั้ง โดยใช้วิธีการ PAR สุดท้ายจะวิจัยได้ระบบที่เหมาะสมกับทุก ๆ สาขา นั่นคือแผนการในเรื่องการวิเคราะห์ สังเคราะห์วิทยานิพนธ์ให้ได้องค์ความรู้ เรื่องของการเผยแพร่คิดว่าเป็นส่วนปลีกย่อยในประเด็นหลักของการวิจัยที่ในเรื่องของระบบงานบริหารจัดการระบบงานวิจัย

รศ.ดร.สุจินต์ ลิมาภิรักษ์

แล้วแต่สถาบันจะ approach อย่างไรต้องโยงให้ได้ ตัวอย่างที่ดี คือของอุดรธานีมีประเด็นวิจัยมาก เมื่อถึงเวลาขอมต้องจบ เสนอว่าเมื่อนักศึกษาลงไปทำแล้วทำไม่ได้มากเท่าที่ต้องการเมื่อถึงเวลาถามว่าสิ่งเหล่านั้น เมื่อทำเป็นทีมแล้วนำเสนอสังเคราะห์จะเป็นเรื่องเป็นราวอย่างไร เป็นเรื่องที่ต้องวางแผนต่อไปถึงแม้จะเป็นเรื่องเล็ก แต่การนำวิทยานิพนธ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งมาสังเคราะห์องค์ความรู้และจะเป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนสัมพันธ์สถาบัน ควรคิดว่าจะมีระบบการบริหารจัดการอย่างไร อาจเป็นเรื่องทำ Thesis แล้วนำมาเชื่อมกันทีหลัง

ดร.ปรีชา อุตระกูล

หากการจัดระบบดี จะช่วยนักศึกษาได้และช่วยข้างล่างหรือระดับท้องถิ่นไปได้ดี งานที่จะเริ่มแต่ข้างล่างไม่มองข้างบนจะมีปัญหาหรือไม่ เพราะว่าถ้าทำโดยข้างบนจัดการได้ดี ข้างล่างย่อมจะแย เช่นเดียวกัน เหมือนกองพันกำลังรบอยู่ในสนาม ไม่มีการ support ในเรื่องของเสบียง กำลัง ย่อมมีปัญหาเพราะฉะนั้นต้องจัดการให้ดีจากข้างบนแล้วจะช่วยข้างล่างไปรบ ผลเป็นอย่างไรจะสะท้อนไปสู่การปรับระบบการจัดการใหม่อีกที

อาจารย์สินี ช่วงคำ

จะทำอย่างไรให้นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่เหมาะสม กระบวนการ PAR นักศึกษาทุกคนจะต้องทำหรือไม่ ถ้าเขาไม่สนใจ ไม่พร้อมจะทำ ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาที่ทำ PAR จะแพงกว่าหรือไม่ เป็นรายละเอียดที่ชอบอยู่ นักศึกษาไม่จำเป็นทุกคนที่ต้องเข้ากระบวนการนี้ หากบังคับให้เกิดความคิดว่าไม่เป็นประโยชน์เท่าไร เขาอาจไม่อยู่ในเงื่อนไขนั้นได้ ระเบียบวิธีวิจัยมีหลายรูปแบบ แต่ละแบบมีความงดงามอยู่ในตัวเพียงแต่ PAR เป็นเครื่องมือที่ทำให้สถาบันเข้าไปร่วมกับหน่วยงานหรือชุมชนได้มากขึ้น ไม่ใช่ fight บังคับของทุกคน ควรเริ่มจากคนนำและคนที่สนใจจริง หากได้ผลแล้วจึงขยายวงขึ้นไปในโอกาสต่อไป ซึ่งจะเพิ่มทักษะในการบริหารจัดการมากขึ้น เพราะภาระไม่ได้อยู่ที่นักศึกษาแต่เพียงผู้เดียว แต่ปอยู่อาจารย์ด้วย อาจารย์ที่ทำเรื่อง PAR ก่อนข้างจะหนัก นี่เป็นรายละเอียดขององค์กร ในเรื่องความเหมาะสมว่านักศึกษาที่พร้อมจะเข้าโครงการนี้ต้องคุยกันในเรื่องความคาดหวังร่วมกันในการกำหนดโจทย์ให้ชัด พื้นที่และเวลาที่เหมาะสม แต่โครงการในภาพใหญ่ต้องชัด แม้ว่าจะแตกให้นักศึกษา 4-5 คนทำ ต้องเชื่อมโยงกันเพื่อให้ภาพใหญ่ชัดขึ้น

รศ.ดร.สุจินต์ ลิมารักษ์

ในภาพรวมของสถาบันและบัณฑิต หากมีการทำ PAR ระหว่างที่ทำ PAR อาจมีการวิจัยเฉพาะเรื่องเฉพาะทาง ทำให้เป็นการเชื่อมประสานกัน ทุกหน่วยงานหรือศาสตร์วิชาจำเป็น แต่ที่ผ่านมาต้องทำเพราะคนที่ไม่ทำจะ inside in โดยไม่มี Outside in ประเด็นนี้ควรนำไปเชื่อม design กัน

อาจารย์วีระ ภาคอุทัย

ขณะนี้เราใช้ PAR เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งแก่บัณฑิตศึกษา และแต่ละสาขามีความชำนาญเฉพาะทางในแต่ละด้านและต่อ PAR ซึ่งเป็นตัวช่วยตัวหนึ่ง เช่น ทางส่วนกลางมองงาน macro อย่างไร สนับสนุนอย่างไร ภาพที่ต้องการเห็นคือสถาบันมีความชำนาญแตกต่างกัน ข้อดีของราชภัฏนั้นมีมาก

สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ได้มาก เพียงแต่ทำอะไรให้โจทย์ที่ตั้งนั้นออกมา เช่น เราสรุปออกมา
งบประมาณมีเท่าไร ต่อ Thesis ต่อเรื่อง ดังเช่นที่มหาวิทยาลัยมีให้ เพื่อที่จะช่วยแบ่งเบาภาระ โจทย์
บางโจทย์ใหญ่เกินไป สถาบันมีส่วนช่วยด้านใด ในค่าใช้จ่ายอื่นๆ การบริหารจัดการแต่ละหลักสูตร
ใช้จะเปิดสอนได้หมด break event อยู่ที่ไหนถึงจะคุ้ม บางครั้งการแยกกันทำแต่ละคนนั้นต้องใช้
ค่าใช้จ่ายสูง ถ้ารวมกันทำค่าใช้จ่ายต่ำ อาจใช้ตัวนี้เข้าช่วยในเรื่องหลักสูตร จะทำให้เรื่องที่เราอยากเห็น
เกิดขึ้นได้ง่าย

ตัวอย่าง นักศึกษาญี่ปุ่นมาอยู่กับผมเมื่อหลายปีที่แล้ว แต่สิ่งที่เหมาะสมเป็น comparative
study โดย Advisor คนเดียวกัน assign แบบสอบถามเดียวกัน เครื่องมือเหมือนกัน ต้องเข้าไปอยู่
ในหมู่บ้าน PAR ทำที่สุดเขาได้ข้อมูลออกมาแต่ละประเทศจะอยู่ในกรอบเดียวกัน ถ้าถามคืออาจารย์
ได้เห็นอะไร ได้เห็นภาพกว้างทั้งหมด ตรงนี้มีผลทางการค้าแรงงานวิจัยออกมาในเชิงธุรกิจ ถ้ามอง
งาน macro ให้ชัดแล้ว design จะออกมา แล้วจะเป็นไปแบบที่ให้เกิด

อาจารย์จิตรภา

อย่างที่ท่านอาจารย์ สนิทกล่าว PAR จำเป็นหรือไม่ โครงการนี้เป็นโครงการนำร่องเพื่อที่จะให้รู้
ว่าเป็นอย่างไร ในอดีตเราไม่เน้นการเอางานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ยอมรับว่านักศึกษาจะทำวิทยานิพนธ์
ในเรื่องของ PAR ค่าใช้จ่ายมีมาก จุดสำคัญ คือ นักศึกษามีการคิดร่วมกันมีการวางกรอบร่วมกันใน TOR
และใช้ประโยชน์ในส่วนของงาน ตอนนี้ร้อยเอ็ดเป็นแห่งเดียวที่เปิดปริญญาโท

ผู้เข้าร่วมประชุมจากร้อยเอ็ด

การนำเสนอโครงการวิจัยและพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยเป็นสาขาการบริหาร
การศึกษา เริ่มตั้งแต่หลักการและเหตุผลในการขับเคลื่อน การวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการวิจัยและแก้ไข
ปัญหา สถาบันวิจัยและพัฒนาท้องถิ่นและโครงการบัณฑิตศึกษาในท้องถิ่นสนับสนุนการวิจัย ใน
ส่วนของสถาบัน ปัญหาที่พบเริ่มจากบุคลากรที่จบ ขาดประสบการณ์เนื่องจากค่าเฉลี่ยของอาจารย์ไม่ถึง
30 ปี จำนวนนักศึกษาที่เปิดสอน 30 คน จำนวนที่ปรึกษางานวิจัยมีน้อย นักศึกษาและอาจารย์ขาด
ประสบการณ์การวิจัยแบบมีส่วนร่วม ขาดการเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่ตอบ
สนองจึงควรดำเนินการวิจัยที่พัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาของร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาบริบทการบริหารจัดการการวิจัยของร้อยเอ็ด

- 2) เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการระบบการวิจัยของระดับบัณฑิตศึกษา
- 3) เราไม่มีอาจารย์ยังไม่มีวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาทั่วไป
- 4) จัดการงานวิจัยการเสก้าในราชภัฏร้อยเอ็ด โดยเฉพาะคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 5) เพื่อพัฒนางานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพและถูกนำไปใช้ประโยชน์จริง

ส่วนกรอบแนวความคิดนั้นต้องการผลงานที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีนักศึกษา นักวิจัย ผู้บริหารร่วมกับชุมชน ช่วยกันวางแผนกลยุทธ์ออกมาในรูปของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา และการบริหารแบบครบวงจร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและงานวิจัยที่มีคุณภาพ ขอบเขตอยู่ที่การศึกษา งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาใช้เวลา 18 เดือน ส่วนระเบียบวิธีวิจัยเริ่มจากการสร้างความเข้าใจของผู้วิจัย สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและชุมชน สร้างแผนงานในการวิจัย สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับชุมชน

แผนปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม

- 1) การสร้างความเข้าใจระหว่างคณะผู้วิจัยโดยการประชุมกำหนดกรอบการบริหารงานวิจัย
- 2) การสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้วิจัย และชุมชน อบรบเรื่อง PAR จัดเวที สร้างความคุ้นเคยระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาผู้วิจัยและชุมชน
- 3) การสร้างแผนงานกิจกรรมการศึกษาการวิจัยโดยระดมความคิดเห็นโดยการสร้างระบบ การบริหารจัดการ
- 4) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับชุมชน โดยการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดชุด โครงการแก้ไขกับชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือระบบการบริหารจัดการระบบการวิจัยที่มีคุณภาพประสิทธิภาพและได้ผู้จัดการ งานวิจัยที่มีคุณภาพ ได้ผลงานวิจัยที่ตอบสนองใช้ได้จริงในชุมชน เกิดความสัมพันธ์ที่ดี สถาบันราชภัฏ ร้อยเอ็ดมี 2 คณะเป็นคณะวิทยาการวิชาชีพ และคณะการศึกษาทั่วไป เป็นส่วนของโครงการความร่วมมือ ในการเปิดสอนเชื่อมโยงกับสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เพราะสถาบันราชภัฏร้อยเอ็ดจัดตั้งโดย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ คณาจารย์ส่วนหนึ่งเชิญจากข้างนอกเช่น ดร.พรศักดิ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร.ปราโมทย์ อดีตอธิการของสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ อาจารย์จาก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และจาก สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์เปิดสอนสาขาเดียวคือบริหารการศึกษามี 10 คน เเทมหน้านักศึกษาในโครงการ จะเพิ่มเป็น 20 คน ทั้งหมดเป็น 30 คน

รศ.ดร.สุจินต์ สิมารักษ์

ในเรื่อง Conceptual framework พวกเราเริ่มเข้าใจความหมายของ conceptual framework การวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้ล่อยๆ จะช่วยอะไร สามารถเชื่อมการปรับแผน การเพิ่มประสิทธิภาพได้ใหม่ หรือจะล่อยเฉยๆ เรื่องการพัฒนาความรู้ที่ล่อย แต่โดยภาพรวมเห็นด้วยที่กล่าวถึง PAR ไม่ได้หมายถึง PAR เป็นสิ่งที่จะทำอย่างเดียว ในกระบวนการอาจใช้ร่วมกับอย่างอื่นได้หรือใช้ PAR ไประดับหนึ่ง อาจเก็บข้อมูล Questionnaire หรือเก็บข้อมูลดวงวัด ทุกอย่างต้องวัดว่ามีคุณภาพเท่าไร อาจสัมภาษณ์แบบเจาะลึก PAR นั้นสามารถใช้หลายๆ วิธีมาช่วยได้ภายใต้ PAR แต่ใช้ PAR เป็นตัวหลักเพราะบางครั้งเราเข้าไปตอบคำถามไม่ได้ ต้องฝึกนักศึกษาออกไปทำ PAR

ดร.ปรีชา อุตระกุล

จากกรอบแนวคิดเรื่องการวิจัยและจากสภาพปัญหา ปัญหาอยู่ที่ข้างบน จากตรงนี้ ร้อยเอ็ดเข้าใจและพยายามเน้นการจัดการภายในสถาบัน ปัญหาคือผลของ PAR จากข้างบนต้องทำอะไร และความคาดหวังจากชุมชนที่อยู่ตรงนั้นคาดหวังไว้สูงนั่นก็เพราะกล้าทำ แต่ต้องเน้นข้างบน เน้นการจัดการตนเองให้ได้

อาจารย์วีระ ภาคอุทัย

นักศึกษาที่มาเรียนเป็นเสาร์-อาทิตย์ นั้นไม่หนักเท่าไร แต่คุณภาพชีวิตของอาจารย์เปลี่ยนไป ในส่วนการใช้ PAR เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการให้คำตอบเชิงปริมาณชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพราะเชิงปริมาณหากตัวเลขออกมาไม่ดี PAR ไปช่วยตรงนี้ คำตอบมีน้ำหนักน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นไปเชื่อมโยงกับเรื่องอื่นๆ ก่อนข้างชัด ร้อยเอ็ดนั้นพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ 60 % อยู่ในเขตพื้นที่ร้อยเอ็ด หากสถาบันราชภัฏกับเรื่ององค์ความรู้เรื่องทุ่งกุลาร้องไห้ในมิติของหลักสูตรการบริหารการศึกษาเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดร้อยเอ็ด เพราะมีมิติทางด้านความเชื่อมิติการบริหารจัดการ ช่วงหลังนั้นมีเรื่องกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง พื้นที่ร้อยเอ็ด เขตพื้นที่ที่ถูกลบวงหมู่บ้านเป็นดินเค็ม การบริหารจัดการหากอาศัยแต่ทรัพยากรข้างในคงทำไม่ได้ แต่ถ้านำทรัพยากรที่อยู่ข้างในออกไปข้างนอก เช่น การย้ายถิ่นมีมาก เพราะร้อยเอ็ดมีเรื่องมาก เป็นจังหวัดแรกๆ ในภาคอีสานรองจากอุบลราชธานี เพราะการขยายตัวของจังหวัดเริ่มตั้งแต่ปากแม่น้ำมูลมาถึงคันน้ำ เพราะฉะนั้นในมิติการเคลื่อนย้ายบอกถึงคุณภาพชีวิตเปลี่ยนไป ถ้ามีจำนวนนักศึกษาที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น ในวันปกติต้องทำงานเต็มที ส่วนนี้จังหวัดคาดหวังที่จะให้สถาบันการศึกษาช่วยพัฒนาตัวจังหวัด และนักศึกษาโปรแกรมเสาร์-อาทิตย์ ส่วนใหญ่ทำงานแล้วจะมีข้อจำกัดเรื่อง assign งานมากขอมไม่ไหว เมื่อคาดหวังอะไรหลายๆ ขอมลำบาก ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพเท่านี้ และ

ภาระงานขนาดนี้อาจใช้ได้ แต่ตัวช่วยที่จะเกิดขึ้นเราวางแผนไว้อย่างไร ทีม consult ทีมที่ปรึกษาจะช่วยให้อะไรต่าง ๆ เพราะนักศึกษาเสาร์-อาทิตย์ ส่วนใหญ่จะตั้งใจเรียนอย่างเดียวและรีบกลับ บางครั้งอาจารย์ไม่มีเวลาคุยด้วย เพราะฉะนั้นการบริหารโปรแกรมเป็นเรื่องที่สำคัญ

กรณีที่ภาควิชาเปิดเสาร์-อาทิตย์คุณภาพชีวิตจะเปลี่ยนไป แต่ว่าเราวางในเรื่องนี้ ช่วงนี้ consult ภาพรวมได้หรือไม่ progress เป็นอย่างไร สามารถลดภาระได้มาก หากไปหวังพึ่งอาจารย์เพียงอย่างเดียวบางทีอาจหลุด เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาจะชำนาญที่ตนเองรู้เรื่อง หากวางเป็นทีมที่ปรึกษาหลักที่ปรึกษารองมีองค์ประกอบที่จะช่วยกันได้หรือไม่ และเพิ่มความถี่ในการพบกัน

อาจารย์ฉวี ช่วงฉ่ำ

ร้อยเอ็ดไม่มีโครงสร้างมากอาจเป็นข้อง่าย เพราะไม่มีปัญหาทรัพยากรคนเก่าที่เปลี่ยนหรือทุกคนใหม่ทั้งหมดสร้างระบบขึ้นมา อาจเป็นข้อเอื้อของสถาบันแต่ภาระที่จะสร้างมีมาก และถ้าบุคลากรน้อยถือว่าหนักพอสมควร ในส่วนของอาจารย์ประจำที่พูดถึงในช่วงนี้ ถ้าดูในจำนวนนักศึกษาและเทอมการเรียนของเขายังไม่ได้ลงในภาคสนาม อาจเป็นโอกาสดีเพราะมีเวลาในการสร้างระบบให้ชัด สร้างความร่วมมือกับภาคี และเตรียมการสำหรับเปิดงานกับนักศึกษาที่จะทำในภายหน้า เพราะฉะนั้นร้อยเอ็ดตรงนี้ชัด คือเน้นการทำงานในองค์กรและการประสานงานกับภาคีในเรื่องของระเบียบวิธีวิจัย คงต้องมีการปรับ เพราะหากเปรียบเทียบกับแผนปฏิบัติการ คือแผนปฏิบัติการในการทำกิจกรรมนั้นจะใช้กระบวนการวิธีการทำงาน PAR เป็นกระบวนการใหญ่ที่ครอบคลุมหลายๆวิธีการ

เพราะฉะนั้นในเรื่องหน้าที่เขียนวิธีวิจัย เป็นการสร้างความเข้าใจสร้างแผนงานต่างๆ เป็นกิจกรรม ความจริงแล้วการใช้กระบวนการ PAR แต่ใน PAR มีเทคนิควิธีการอะไรที่ใช้ ซึ่งจะมีการวิเคราะห์ส่วนได้ส่วนเสียเรื่องของการทำการสัมภาษณ์เจาะลึกกับอาจารย์บางท่าน หรือจัดเวทีเพื่อการประชุมระดมความคิดเห็นมีหลายเครื่องมือที่นำมาใช้ เพราะฉะนั้นเรื่องระเบียบวิธีวิจัยต้องปรับเพราะอาจไม่ใช่เรื่องข้อจำกัดของบุคลากร อาจต้องการความร่วมมือจากภายนอกมากขึ้น ทั้งที่ปรึกษา วิทยากรเฉพาะเรื่องได้ ถ้าเป็นที่ปรึกษาที่มาเสริมอาจารย์ในการทำเรื่องนี้เพื่อให้สามารถมีความชัดเจนในเรื่อง PAR ดูแลให้คำแนะนำบางเรื่อง ไม่ควรจะอยู่ในทีมที่ปรึกษา แต่ดึงมาเป็นครั้งคราว ซึ่งวิทยากรเฉพาะเรื่องอาจจะช่วยได้ทั้งที่เป็นชาวบ้านและองค์กรภาครัฐที่มาให้ข้อมูลหรืออะไรต่างๆ ซึ่งมีข้อจำกัดภายในเรื่องประสบการณ์และจำนวนบุคลากร ควรจะเปิดเรื่องของการขยายความร่วมมือกับภาคีภายนอกมากขึ้น

ดร.ปรีชา อุตระภูณ

บางหัวข้อและความรู้กระบวนการในการสร้างความรู้ไม่ได้อยู่ที่คนใดคนหนึ่ง ความรู้อย่างสร้างขึ้นมาโดยเวทีโดยกลุ่มคน อันเป็นเทคโนโลยีอย่างหนึ่ง ต้องคิดกันไม่ต้องทำเป็นสิ่งที่คนอื่นทำ และไม่ใช่ Routine เพราะฉะนั้นเรื่องการ Integrate การบูรณาการรายวิชาขึ้นมาใหม่ แทนที่จะสอนเป็นรายวิชา แต่ต้องสอนที่ละรายวิชา มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการยอมรับ รายวิชาในเวลาที่เรียนหรือสอนต้องบูรณาการกันในห้องนั้น แทนที่จะตารางเป็นรายวิชาอาจต้องจัดเป็นหัวข้อที่บูรณาการแล้ว

ในการจัดการเรียนการสอนต้องมีช่วงเวลาของการลงสนาม เพราะฉะนั้นห้องเรียนต้องอยู่ในสนาม ชุมชน พื้นที่ จะทำอะไรให้กระบวนการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท – ตรี สามารถใช้ได้ ในปริญญาตรี พวกเสาร์ – อาทิตย์ เพราะผู้ที่มาเรียนมีงานทำ คนรู้มากกว่าอาจารย์ ทั้งเรื่องเชิงธุรกิจเชิงการจัดการ ทั้งผู้ที่ทำงาน นักการเมือง การปกครองในท้องถิ่นหรือครูอาจารย์ เพียงแต่สิ่งที่เขารู้เป็นประสบการณ์ไม่ถูกสังเคราะห์ขึ้นมาเป็นความรู้ เป็นปัญญา

เพราะฉะนั้นในฐานะที่เราเป็นอาจารย์ในระดับสถาบันอุดมศึกษา มีวิธีการ กระบวนการ เทคโนโลยีอย่างไรที่จะช่วยยกระดับประสบการณ์ของแต่ละคนให้เป็นทฤษฎีให้ได้ ที่สอนกันอยู่ในปัจจุบันเป็นการอ่านหนังสือสอน เรื่องที่อาจารย์จัดภานามาคุยกันนั้นกระตุ้นกันแต่ท้ายสุดจะนำไปสู่การปรับตัวได้ปัญญา ความรู้มาปรับตนเอง ไม่ต้องถึงขั้น ไปสร้าง PAR ทำ PAR ให้ชาวบ้านเกิดปัญญาไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะฉะนั้น PAR ต้องเริ่มจากระบบจัดการระบบภายในสถาบันก่อน ภายในบัณฑิตวิทยาลัย ไม่ใช่ทำงานแบบ Routine จะทำอะไรให้โครงการวิจัยนี้รวมถึงโครงการวิจัยอื่นๆ ใน 11 จุดโครงการ เป็นจุดคานงัดในการเปลี่ยนแปลงสถาบัน หากเปลี่ยนแปลงสถาบันไม่ได้ การเปลี่ยนแปลงชุมชนหรือสังคมย่อมไม่ได้ ท้ายที่สุดเราต้องปรับทัศนะ การมอง ปรับความคิด ปรับอัตราของตนเอง เราต้องสร้างข้างในตัวเราก่อน การวิจัยเป็นการสร้างความรู้และความรู้ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด คือการรู้ตัวเอง เข้าใจตัวเอง

อาจารย์ฉวี ช่วงฉ่ำ

ประเด็นแรก คือทำข้อเสนอโครงการ ซึ่งมาจากเงื่อนไขข้อจำกัดของเวลา บางครั้งข้อมูลอาจไม่ชัด ผู้ที่ทำไม่ใช่ผู้ที่มาประชุม นี่เป็นปัญหาที่ได้โครงการแก้หลายรอบจนหลายคนรู้สึกท้อใจ ปัญหาเรื่องการส่งต่อข้อมูลมีมากพอสมควร แต่เงื่อนไขนั้นอาจจะไม่ใช่ประเด็นหรือข้อจำกัดอะไร เพราะกระบวนการในการนำเสนอกิจกรรม เป็นกระบวนการในการสร้างความเข้าใจในทีมวิจัยได้เป็นอย่างดี ข้อเสนอโครงการจะเกิดจากกระบวนการคิดร่วม ระดมความคิดในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แบ่งงานกันทำ

เวลาในการแก้ไขมีน้อย จะทำให้สำเร็จดูจะไม่ได้นะ เพราะฉะนั้นเวลาไม่ใช่เงื่อนไข กระบวนการสร้างความชัดเจนในการนำเสนอโครงการระหว่างทีมวิจัยจะทำให้เข้าใจเป้าหมายและคิดแผนร่วมกันทำให้ทำงานง่ายขึ้น สามารถแบ่งบทบาทหน้าที่สร้างความประสานงานในทีมได้ โดยเฉพาะทีมที่เป็นแกนในการทำงานประสานงานกับคนอื่น เป็นโอกาสที่จะปรับแนวความคิดกันภายในงานวิจัยและมีส่วนร่วมในการพัฒนาข้อเสนอโครงการ

ประเด็นที่สองเรื่อง PAR มีใช่เป็นกระบวนการหรือวิธีการที่มีสิทธิว่าเป็นของสายสังคมศาสตร์เท่านั้น ทุกศาสตร์ใช้ตรงนี้ได้ แต่ที่ผ่านมามีอะไรเลยในเรื่องการพยายามทำความเข้าใจกับชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการทำงานด้วย อาจไม่ให้ความสำคัญกับจุดนั้นมาก มองในเรื่องที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี การเรียนรู้เทคโนโลยีทำในเชิง TOP down ก่อนข้างมาก ทำให้มองว่า PAR เป็นสายสังคมความจริงแล้ว PAR มีใช่เพียงกระบวนการให้ สามารถเอื้อให้ทุกสาขาเข้ามาร่วมกันทำงาน เพียงนำความเชี่ยวชาญความชำนาญแต่ละสาขามาเชื่อมต่อกันอย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้นในเรื่องที่เราต้องการอยากจะศึกษาด้วยกัน ในส่วนนี้ถือเป็นโอกาสบูรณาการข้ามสาขาในสถาบัน อีกส่วนหนึ่งเรื่องการทำงานกับชุมชน มีหลายโครงการที่พูดในเรื่องของเครือข่าย ทั้งเครือข่ายของนักวิชาการหน่วยงาน เครือข่ายกับผู้นำท้องถิ่น ซึ่งมีความหมายที่กว้างออกไป

เมื่อกล่าวถึง PAR เวลาทำกับชุมชนเราจะไม่มองเรื่องของสภาพที่เป็นปัญหาเพียงอย่างเดียว แต่มองสภาพของศักยภาพในเรื่องของตัวบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่น ถูกสะสมใช้อย่างหักโหมแทบจะไม่ได้ทำกิจกรรมอะไร เพราะไปเป็นวิทยากร ปรากฏเริ่มมีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน เพราะฉะนั้นสิ่งที่ปรากฏจะเป็นอดีตไป จากประสบการณ์ทำงานในหลายเครือข่ายจึงมีโอกาสได้เถียงว่า การเรียนรู้ในบางเครือข่าย ได้เน้นในเรื่องของการจะต้องเรียดหู เพราะชุมชนจากร้อยเอ็ดไปเรียนรู้ชุมชนจากหนองคายหรือจากสกลนครไปเรียนรู้ที่โกลา จะมีข้ออ้างอยู่อย่างเสมอว่าที่ทำได้เพราะอย่างนั้น แต่เราไม่สามารถทำได้เพราะเราเงื่อนไขสภาพแวดล้อม สภาพทางด้านธรรมชาติ สังคมไม่เหมือนกัน แต่ถ้าเราพบปัญหาหรือผู้รู้ในท้องถิ่นใกล้เคียงกัน สมมุติว่าเจอปัญหาเรื่องนี้ แต่ถ้าในบริเวณใกล้เคียงกันไม่เจอ ถึงแม้ว่าความสำเร็จอาจยังไม่ถึงขีดสุดแต่อยู่ในช่วงของการพัฒนาการที่ให้เห็นถึงความก้าวหน้าได้ การแก้ปัญหาได้บ้าง เรียกว่าการแก้ปัญหาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ตรงนี้มีโอกาสต่อยอดกับผู้ที่เป็นผู้รู้กับการพัฒนาขึ้นมาได้ สามารถสนับสนุนคนนั้นเป็นครูขึ้นมาอีก แล้วเงื่อนไขจะถูกลง จะง่ายขึ้นเพราะอยู่ในเงื่อนไขที่ใกล้เคียง

เพราะฉะนั้นการมองเรื่องเครือข่ายไม่จำเป็นต้องมองในระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ยิ่งไปใกล้ระดับชาติ ระดับภูมิภาค การพึ่งพาทักษะในด้านทรัพยากรจะมากขึ้น ความมั่นคงของตนเอง ของ

ชาวบ้านจะไม่มี เพราะฉะนั้นการสร้างข่ายที่ใกล้อุตรธานี – ร้อยเอ็ด และเริ่มจากสิ่งที่มีออกไปให้เข้มแข็ง ชุมชนจะสามารถประสานงานได้ง่ายขึ้น และสามารถทำได้จากคนที่มีโอกาสสร้างข่ายต่างๆได้มากขึ้น ถ้ามองในเรื่องข่ายควรคิดถึงความยั่งยืน การขยายผลที่เป็นอะไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นปราชญ์เท่าไร แต่เรามองในเรื่องการเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาไปด้วยกัน จะเป็นอีกรูปหนึ่งและความรู้ที่สร้างขึ้นมาจาก พัฒนาการจะเป็นเงื่อนไขอีกส่วนหนึ่ง

อาจารย์วาระ ภาคอุทัย

เรื่องแรกชื่นชมทางสถาบันราชภัฏที่มองเร็ว คิดเร็ว คือทำอะไรที่จะทำให้โอกาสในการเปลี่ยนแปลง การบริหารบ้านเมือง ตอนนี้เป็นโอกาสที่ทางสถาบันราชภัฏจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ เรื่องที่สอง คือ เรื่องของการบริหารจัดการงานวิจัย ในเรื่องของ PAR ในทาง macro field แต่ละสถาบัน ในเรื่องของ หลักสูตรสาขาวิชาใดที่จะนำวิธีคิดของ PAR ที่เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง เข้าไปใช้ในกระบวนการจัด หลักสูตรให้มีความเข้มแข็งโดยอาศัยจุดเด่นของตนเอง แล้ว boundary ขอบเขต ตำแหน่งที่ตั้ง อาจ จะยึดจังหวัดเราเป็นหลักที่สถาบันศึกษาเราต้องอยู่ เรื่องที่สามคือการบริหารงานวิจัยโดยใช้กระบวนการ PAR ที่เข้าไปช่วย การเรียนการสอนในวิชาใดที่ใช้เครื่องมือนี้ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ และความเข้มแข็งของงานวิจัยหรืองานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษามากยิ่งขึ้น ประเด็นเรื่อง ภาคพิเศษที่ท่านอาจารย์ปรีชาพูด ภาคพิเศษ เสาร์ – อาทิตย์ จะมีประสบการณ์เพราะฉะนั้นเนื้อหาและ หน่วยกิตที่จะเรียนอาจจะมามาก แต่ในเรื่องของ Thesis ลดลง เปลี่ยนไปเป็นลักษณะของสารนิพนธ์ ซึ่งเอาจุดเด่นที่ดี และเอาเนื้อหาวิชาเป็นเครื่องมือที่ทางสถาบันพัฒนาจัดขึ้น ซึ่งอาจได้จากหลายทาง เสริมให้ผู้เรียนคิดเชิงระบบมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่อง PAR ที่จะต้องอาศัยรหัสวิชาเข้ามาเป็นตัวในข้อมูล เป็นเรื่องของการบริหารจัดการ

เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าในการเก็บข้อมูลในระดับสนาม จึงเอาเรื่องของPARมาเป็นเครื่องมือ ทั้ง ทางด้านสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จะทำให้การมองตัวแปรต่างๆครอบคลุมและสามารถที่จะตอบ โจทย์ หรือวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีน้ำหนักทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และงานการศึกษาจะ โยงในเรื่องของท้องถิ่น หากว่าตัวแกนกลางมองสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมีความแกร่งในเรื่องอะไร แล้วเสริมให้แกร่งมากยิ่งขึ้น ท้ายที่สุดจะได้ภาพ macro ที่ออกมา การเชื่อมต่อดองค์ความรู้ต่างๆจะง่าย แล้วกลับประเมินว่าที่เข้าไปแล้วได้ความรู้ใหม่อะไรขึ้นมา อาจารย์เสนอ จามฤทธิ์ กล่าวว่า การเรียน การสอนของประเทศเราส่วนใหญ่นำตำราต่างประเทศมาสอน ขาดการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เราได้อยู มาเขียนในรูปเชิงทฤษฎี หากว่าตรงนี้เราทำได้จะสามารถพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศได้มาก ปราชญ์ชาวบ้านหลายคนเล่าว่ายังเรียนเด็กยังหนีชนบท ถามว่าในชนบทมีอะไรให้อยู่ แต่ถ้าหากว่า

กระบวนการเรียนการสอนดี เชื่อมโยงและสามารถตอบปัญหาของท้องถิ่นได้ คนที่จะกลับไปอยู่ท้องถิ่น เขาย่อมอยู่ได้ซึ่งทำให้ยั่งยืน คงไม่มีอะไรที่ยั่งยืนจริง เพียงแต่จะยั่งยืนนานหรือไม่ ขึ้นอยู่กับตัวเอง

อาจารย์สินี ช่วงฉ่ำ

จากวิจารณ์กระบวนการทั้งสามขั้นจะได้ประโยชน์หรือไม่ หรือสิ่งที่เราทำต่อไปควรจะเป็นรูปแบบใด อยากให้ Feed back

ผู้เข้าร่วมประชุม

การเรียนเชิงปริมาณเทคโนโลยีการศึกษาเราจะนำท้องถิ่นสู่สากล นำสากลสู่ท้องถิ่นอย่างไร การบริหารจัดการระบบของเราต้องอดทนอีกนานที่กว่าจะมี PAR ผมได้รับการเรียนรู้ ปรับแนวคิด ปรับวิสัยทัศน์ paradigm เรียนรู้และ ได้ประโยชน์

ผู้เข้าร่วมประชุม

จากการฟัง หากสถาบันราชภัฏทั้งหมดทำได้แบบนี้ยอดเยี่ยมแต่คิดฉันมองว่าการที่เราในวันนี้ เราได้อะไรมาก จากการที่เราทำไปด้วยความรู้และไม่รู้ร่วมกัน ผลออกมาเป็นอย่างไรนำมาปรับตนเอง และเห็นด้วยกับท่านอาจารย์ปรีชาว่าถ้าเราไม่ปรับข้างบน ข้างล่างจะไม่เป็นกระบวนการ อาจารย์สินีให้ข้อคิดเห็นว่าจะอะไรหลายๆ อย่างจะตามมา ถ้านักศึกษาทำ PAR ค่าใช้จ่ายสูง ระยะเวลาในการจบ อย่างที่ท่านอาจารย์วีระบอกยังเป็นปัญหา กลุ่มเป้าหมายของนักศึกษาของเราใครจะเข้ามาเรียน ตรงนี้เป็นปัญหาทุกสถาบันเหมือนกัน เพราะตอนหลังเราค่อยๆ หลุดไป และมหาวิทยาลัยเอกชนยินดีรับต่อ ยอดจากเราโดยเฉพาะที่ขอนแก่น เมื่อนักศึกษาเรามาเรียนมากเกิดปัญหาอีกเช่นเดียวกัน เราปรับวิทยุยุทธ์จากที่เราได้ทุนไป ปรับแนวคิด

ผู้เข้าร่วมประชุมจากราชภัฏอุดร

จากที่ฟังที่อุดรธานี น่าจะมีวัตถุประสงค์อะไรที่เราเข้าใจ แต่เมื่อมากลายเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง และทราบว่าเรื่องนี้ได้มีการดำเนินการแล้วมาระยะหนึ่งจนกระทั่งมาถึงวันนี้ เป็นการติดตามผลคงจะไม่ผิด ความจริงแล้วถ้าจะให้ได้ผลมากกว่านี้ ต้องวางพื้นฐานในวันแรก เพราะหลายคนไม่เข้าใจ PAR คืออะไร เพราะฉะนั้นถ้าอยากให้ผลดียิ่งขึ้น ในวันแรกมีการวางพื้นให้เข้าใจที่มา และผู้ดำเนินการควรเป็นคนเดิมเข้ามาสานต่อ เป็นการประเมิณผล feed back จากผู้ร่วมเข้าประชุมสัมมนา

ผู้ร่วมเข้าร่วมประชุม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประชุมครั้งนี้ดีมาก โดยเฉพาะนักศึกษา เปิดสอนปริญญาโทมานานๆ ทำมาทุกกระบวนการ ถามว่าปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อุปบลไม่ได้เขียนเข้าไป เราจะใช้รูปแบบวิธีการใด ตอนนี้ส่วนมากใช้วิธีการใด เมื่อทำไปนานๆ เริ่มต้นเวลาเสนอหัวข้อ คิดไม่ออกว่าจะให้ทำอะไร สาขาวิจัยเราเปิดสอนเป็นรุ่นที่ 4 รุ่นแรกเป็นเรื่องของการสร้างแบบทดสอบทั้งหมด เหตุผลเพราะวิทยานิพนธ์ที่อยู่ในห้องสมุดของเรามีเพียงวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรรุ่นที่ผ่านมา และอาจารย์ที่สอบส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของแม่บททดสอบ จึงออกมาเป็นแบบทดสอบเกือบ 100% ช่วงหลังไม่ใช่แบบทดสอบ รุ่นที่สองออกไปในเรื่องของการประเมิน ถ้าหากว่าเราได้ใช้กระบวนการพัฒนาระบบ กระบวนการ PAR เพื่อจะลงพื้นที่จริงๆ จะได้ประโยชน์ในแง่ที่นักศึกษาจะหาหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์ได้ง่ายขึ้นและสามารถบอกได้ชัดเจน ถ้าประเมินระดับสถาบันอุดมศึกษาเรื่องของการงานวิจัยว่ามากน้อยเพียงใด จะชัดเจนเมื่อลงไปทำกับพื้นที่ เพราะองค์ความรู้ทั้งหลายอยู่กับพื้นที่

มีหลักฐานชัดเจนว่างานวิจัยของสถาบันนั้น ได้มีการใช้ประโยชน์ สามารถอ้างอิงได้ในระดับหนึ่ง จุดนี้เป็นการเปิดช่องให้นักศึกษา ถ้าเราจะมองในภาพขององค์กร สถาบันราชภัฏซึ่งอ้างตัวว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ความจริงมีผู้เคราะห์ร้าย 2-3 คนที่อยู่ในสำนักบริการและอ้างอิงว่าไปบริการวิชาการกับชุมชน แต่คนอื่นๆ ไม่ทราบว่ายูบลราชธานี มีกี่อำเภอ อะไรบ้าง เพราะฉะนั้นเราจะมีสภาพว่าคนของเราบางส่วนไม่รู้จักท้องถิ่น ถ้าหากว่าเรามีการวิจัยคงไม่สามารถจะใช้เวลาปีสองปีทำให้ที่ชุมชนทำเรื่องนี้เป็น หรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมด ต้อง Start ในส่วนที่เราดูแลได้ ที่มาคือโปรแกรมประเมินผลการวิจัยและการศึกษา วิธีการวิจัย ทั้งเชิงคุณภาพ PAR , Survey หรือการทดลองต่างๆ นักศึกษามีส่วนหนึ่งใช้ตรงนี้ไปเพื่อทำวิทยานิพนธ์ หากว่าเรามีจุดเริ่มต้นที่ว่าเราสามารถที่จะพัฒนาอาจารย์จำนวนหนึ่ง นักศึกษาจำนวนหนึ่งสามารถพัฒนากระบวนการนี้ไป ย่อมเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายวงกว้าง เราใช้วิธีการที่ขยายจากจุดเล็ก ๆ และทำต่อไปซึ่งอาจไม่ใช่กระบวนการที่ถูกต้อง แต่เป็นวิธีการที่เราจัดการได้ในส่วนที่เป็นศักยภาพของเรา ถ้าหากสถาบันใดสามารถเริ่มได้จากกลุ่มใหญ่ลงไปอาจจะเป็นเรื่องดี ของอุบลราชธานีจะเริ่มจากจุดเล็กๆ ให้ขยายตัวออกไป แต่ไม่ถึงขนาดป่าล้อมเมือง แต่เป็นจุดเริ่มต้น เพราะเราไม่แน่ใจว่าจุดที่เราจะทำความรู้หรือไม่ใช่ผู้ชำนาญ อาศัยปฏิบัติและเรียนรู้ควบคู่กัน

นายพิริตพงศ์ โคตรทอง จากสถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด (นักศึกษา)

จากการฟังแนวคิดของอาจารย์จากสถาบันราชภัฏ ควรจะปรับแนวคิดในเรื่องการพัฒนาบริการในชุมชน ทำอย่างไรจากสถาบันราชภัฏร้อยเอ็ดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงจะลงไปสู่ชุมชนได้ ควรจะไปอยู่ที่โรงเรียนก่อน เพราะท่านใช้โรงเรียนซึ่งเป็นลูกศิษย์ของท่าน จากโรงเรียนไปสู่ชุมชน PAR ระหว่างโรงเรียนไปสู่ชุมชนนั้นจะเกิดประโยชน์มากเพราะครูอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน ขณะที่เปิดในฐานะที่จะลงไปสู่ชุมชนนั้น ควรเป็นเรื่องของการเมืองการปกครอง ผมเคยทำวิจัยในเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบล มาสู่ในเรื่องพัฒนาในท้องถิ่น ในช่วงปี 40 พบว่าอันตรายในการปกครองบริหารท้องถิ่นคือความรู้ความสามารถของคนที่ไม่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นปัญหาจริงๆ เพราะฉะนั้นปัญหาที่จะเกิดความรู้ให้ชุมชนนั้นน่าจะเป็นเรื่องของรู้ประวัติศาสตร์ การพัฒนาท้องถิ่น

ผู้เข้าร่วมประชุม

อันดับแรกก่อนจะเข้ามาต้องสืบฐานความเป็นมาของสถาบันต่างๆ ผู้ที่เข้าไปเรียนรู้ สาเหตุที่ไม่จบเพราะเมื่อเข้าไปเรียนอาจารย์สั่งๆ วุฒิกวาระเท่ากัน ปรากฏว่าไปไม่ถึงเป้าหมายจึงออก เครือข่ายต่างๆ ออกไปเรื่อยๆ ผมใช้สื่อเพราะผมเป็นรองนายกสมาคมผู้ปกครองกิจกรรมชุดกระจายเสียงจังหวัดเลย ใช้สื่อที่เข้ามาเรียนสถาบันราชภัฏเลยทั้งภิกษุและบรรดาเพื่อนๆจึงเข้ามาศึกษาคิดว่าจะทำไทยศึกษาให้ยั่งยืน ตั้งแต่จบตั้งแต่รุ่นแรกจนถึงรุ่นที่ห้า รุ่นแรกจบไม่กี่คน เป็นลักษณะออกไป เมื่อเรียน course work ทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์แนะนำบ้างไม่แนะนำบ้าง เจอบ้าง ไม่เจอบ้าง เพราะมีเครือข่ายมาก แต่ละท่านไปสอบ

ผู้เข้าร่วมประชุมจากสถาบันราชภัฏอุดร

ในนามนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี ตัวแทนของท้องถิ่นคือเทศบาลตำบลบ้านเชียง เป็นนักเรียนรุ่นแรก ปีแรกรุ่นที่สี่ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยที่เป็นการสร้างองค์ความรู้เพื่อที่นำไปพัฒนาท้องถิ่นจากคณาจารย์ที่สอน มาวันนี้ได้รับความรู้เพิ่มเติมเรื่องการทำงานวิจัยมากขึ้นโดยเฉพาะ PAR สรุปว่าเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเราสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อที่จะลงไปพัฒนาท้องถิ่น ในครั้งนี้ที่บ้านเชียงที่เป็นแหล่งมรดกโลกที่เดียวในอีสาน จึงตั้งโจทย์วิจัยว่าความร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งมรดกบ้านเชียง เพราะตั้งแต่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกตั้งแต่ ปี 2535 การอนุรักษ์ร่วมกันยังไม่ดีเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นเมื่อได้เข้ามาอยู่ตรงจุดนี้แล้วจะพยายามนำความรู้เรื่องการพัฒนาสังคมศาสตร์นำไปพัฒนาที่ท้องถิ่นให้ดีขึ้น

โดยเฉพาะช่วงนี้นักศึกษาของอุดรธานีนี้มีผู้นำท้องถิ่นมาศึกษา ค่อยไปท้องถิ่นอุดรธานีของเราจะพัฒนาขึ้นอีกเรื่อยๆ หากมีการจัดการอบรมสัมมนาแบบนี้ในทุกแห่งของสถาบันราชภัฏภาคอีสาน นักศึกษาทั่วไปได้เข้าร่วมจะได้รับความรู้ในการศึกษาเพิ่มมาก

ผู้เข้าร่วมประชุม

ผมสนใจในเรื่องของการทำวิจัยในลักษณะอย่างนี้ ผมค่อนข้างจะต่อต้านการวิจัยเฉพาะที่มีแบบสอบถาม คิดว่าเราละเลยเสียงกลุ่มน้อยถ้าในทางสถิติขมดัดออก จริงๆ เสียงส่วนน้อยเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง บางอย่างเราได้จากเสียงส่วนนี้น้อยมากกว่า ฉะนั้นในเชิงสังคมศาสตร์หรือเชิงนักศึกษาของผม ในระยะแรกๆ ค่อนข้างจะหลากหลายทั้งวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ แต่เชิงปริมาณนั้นจบเร็ว เชิงคุณภาพจบช้า นี่คือนักศึกษา อาจารย์ท่านใดที่เข้มงวดกวัดขันนักศึกษาไม่เข้าไปหา อาจารย์ท่านใดสบายๆ จึงเข้าไปหาและขอเชิญเป็นที่ปรึกษา แต่ว่าบ้างครั้งขึ้นอยู่กับสำนักวิจัย ขึ้นอยู่กับอาจารย์ที่ปรึกษา ขึ้นอยู่กับสาขา ผมอยู่ร้อยเอ็ดซึ่งเป็นศูนย์กลางของอารยธรรมมากมาย เช่น หุ่นกลา ผ้าไหม โบราณสถาน โบราณวัตถุซึ่งมีจุดเด่นมาก มหาสารคามของของผมแทบจะไม่ดี เพราะฉะนั้นเรานำจุดด้อยมาเป็นจุดเด่น มหาสารคามเป็นจังหวัดที่ปาน้อยที่สุดในอีสาน จึงส่งเสริมให้นักศึกษาทำในการรักษามรดกภูมิปัญญาในการรักษาป่าไม้เท่าที่มีอยู่

เพราะฉะนั้นจึงมีวิทยานิพนธ์ออกมาไม่มากนัก แต่ภูมิใจว่าเราได้พยายามทำให้นักศึกษาลงไป เราไม่ได้ใช้คำว่า PAR แต่มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งคือ PAR อยากให้งานลักษณะอย่างนี้เกิดขึ้น และความก้าวหน้าให้มากขึ้น มีการนำเสนองานวิจัยในลักษณะของ PAR ในสิ่งที่เป็นประโยชน์กับท้องถิ่น นำเสนอต่อสาธารณะชนให้เรียนรู้ไม่ใช่ทำเสร็จแล้วขึ้นหิ้ง อยากให้คนในชุมชนได้รับฟัง ได้รับรู้ และขณะเดียวกันค่อนข้างกะทันหันตามหาผู้ใช้งานของวิทยานิพนธ์ค่อนข้างยาก อยากให้เห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาปริญญาโทระดับบัณฑิตวิทยาลัยที่เข้ามามีในลักษณะ PAR micro teaching เพื่อทำความเข้าใจว่า PAR นั้นทำอย่างไร อาจเข้าใจไม่ตรงกัน ฉะนั้นอยากให้เห็น teaching PAR micro เป็นตัวอย่าง

ผมเชื่อว่าในลักษณะนี้นำเรื่องของ PAR ไประดมช่วยกัน ทำให้คนในท้องถิ่นคิดว่าเป็นงานของเขาจึงจะเต็มใจออกเงินร่วมกัน เป็นภาคี และจะขับเคลื่อนไปเรื่อยๆ อย่างมีความสุขและมีประโยชน์ อยากให้ท่านที่ประสบผลสำเร็จหรือแนวคิดของท่านประสบผลสำเร็จนำไปเป็นตัวอย่าง ถ้าคร.ปรีชา จะขยายให้ผู้ฟังหรือท่านที่ประสบผลสำเร็จทราบว่า การขับเคลื่อนให้เป็นวัฏจักรในการพัฒนาสร้างจิตสำนึกของคณาจารย์ เน้นที่คณาจารย์ เพราะว่าจากการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พบว่า คณาจารย์

หลายท่านไม่เห็นด้วยและต่อต้านทำให้การวิจัยโดยไม่ใช้สถิติ แต่เข้าไปคลุกคลีไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร จึงเป็นปัญหา

ดร.ปรีชา อวยตระกูล

ประเด็นที่ยกขึ้นมาเป็นประเด็นของการเปลี่ยนแปลง ถ้าอยู่ในจุดที่จะทำ สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ควรจะทำ ที่นครราชสีมาผมเข้ามาทำงานในฐานะอธิการฝ่ายวิจัยกับบริการวิชาการ 6 เดือน สิ่งแรกที่ทำคือผมไปอ่านงานวิจัยของอาจารย์ของนักศึกษาที่ได้ทุน พบว่ามีปัญหามากเรื่องของคุณภาพเรื่องของการเอาไปใช้ประโยชน์ได้ เวลาอ่านผมเขียนวิจารณ์ลงไปในส่วนบางเล่มที่คิดว่าจะเอาไปใช้ประโยชน์ เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยผลของบัณฑิต ความพึงพอใจของผู้ใช้ หรือสถานภาพของนักศึกษาปีหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไร สะท้อนถึงคุณภาพการทำวิจัยของอาจารย์ส่วนหนึ่งพยายามที่จะปรับระบบ วางระบบการจัดการวิจัยใหม่ ซึ่งคนไม่เข้าใจอะไรมากเพราะเป็นเรื่องใหม่ ฉะนั้นสิ่งแรกที่ต้องทำคือจะต้องหาทีม ทีม คือคนที่ทำอยู่แล้ว มาวิเคราะห์ตนเอง ศึกษาตนเอง ร่วมกันเป็น PAR เล็กๆ ว่าจะทำอย่างไรเมื่อรู้ปัญหาและทางเลือกในการแก้ปัญหา และสร้างพลังให้มากขึ้น จากนั้นจัดเวทีอาจารย์สอนงานวิจัยและปัญหาพิเศษ จัดเวทีในการกระตุ้นงานวิจัยในทุกคณะ

นอกจากนั้นได้เชิญคนข้างนอกเข้ามาพูดถึงแนวคิดอะไรต่างๆ ในการวิจัยเป็นการฟื้นฟูบรรยากาศขึ้นมารวมทั้ง ในขณะที่เดียวกันได้วางระบบวิจัยใหม่ ตกลงกันใหม่ว่าถ้าคุณจะทำวิจัยคุณจะต้องมีหัวข้อที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ วางเรื่องระบบการคิด ภาระงานวิจัยให้เป็นภาระงาน นำไปลบจากชั่วโมงสอนมีค่าตอบแทนสำหรับผู้ทำวิจัยในกองทุน ไม่ใช่เฉพาะการให้ทุนแต่เป็นงบประมาณที่นำมาใช้ในการพัฒนางานวิจัยด้วย จัดระบบการพิจารณาทุนวิจัยโดยผู้ที่อยู่ภายนอก วางระบบการติดตามการให้ความช่วยเหลือให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยสำเร็จได้ในเวลาที่กำหนด ตอนนี้ได้ออกมาเป็นระเบียบแล้ว มีกองทุนอยู่แล้ว และ 6 เดือนที่ผ่านมามีงบประมาณ 8 ล้านบาทในการวิจัยและพัฒนาหัวข้อวิจัย ตอนนี้อาจารย์ในสถาบันได้ทุนวิจัยจากภายนอกมากกว่า 5 ล้านบาท จาก 5 ล้านบาท ผมจะทำให้ได้ 10 ล้านบาทแรกๆ มีเสียงต่อต้านตอนนี้เกินแล้วเชื่อว่าครบ 1 ปี จะมีเงินเข้ามามาก นี่คือหัวใจ

ทีนี้ประเด็นเรื่องการขยายงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ส่วนหนึ่งที่ต้องทำ คือเปิดเวทีปรับโดยคนภายนอก เราเปิดเวทีให้ทางองค์กรส่วนตำบลท้องถิ่น เพราะฉะนั้นการเปิดเวทีสัมมนาโต๊ะกลมกัน จะนำมาซึ่งประโยชน์ในการร่วมมือกันทางวิชาการ การวิจัยเราจะทำเวทีกับหอการค้าและสายอุตสาหกรรม ผู้นำองค์กรชุมชน เมื่อผลออกไปทางนักศึกษาในภาคอีสานทราบอยากมาร่วมมือกับเรา มาร่วมกันเรื่องการพัฒนาคน I.T. นี่คือการเปิดยื่นมือออกไป เมื่อคนทราบ สนใจ จะยื่นมือเข้ามา เมื่อมีเวทีพูดคุย

กัน มีประเด็นปัญหาที่จะพูดคุยกัน เพราะฉะนั้นเราสามารถไข PAR ในกระบวนการ PAR ต้องนำคนที่อยู่ในพื้นที่นั้นให้เห็นปัญหาเรื่องนี้ ทำให้มีการไต่สวนร่วมกันให้ได้การเคลื่อนไหวในการวิจัย กลุ่มคนต่างๆ มาร่วมมือกันคิดร่วมมือ ประเด็นเหล่านี้คือสถาบันราชภัฏเป็นองค์กรที่เป็นความจริงของสังคมได้ หากสามารถทำอะไรได้มากกว่านี้และเข้าใจตัวเองมากกว่านี้

อาจารย์วีระ ภาควิชา

ที่กล่าวมาเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และปัญหาตงแก้ไขไม่ได้ทันทีทันใด ต้องช่วยกันทำช่วยกันแก้ ต้องอาศัยโยบายาค้วยจะง่ายขึ้น เรื่องระบบบริหาร ถ้าระบบบริหารมีการขับเคลื่อน เปลี่ยนแปลงโลก ปัจจุบันเราต้องเข้าใจอย่างหนึ่ง คือเรื่องการแข่งขัน ถ้าคนเราไม่เปลี่ยนคนอื่นจะมาช่วยเปลี่ยนเรา แล้วเป้าหมายค่อนข้างชัด เพียงแต่จะประสานกันอย่างไร กระบวนการทำงานจะเกื้อกูลกันได้

ผู้เข้าร่วมประชุม

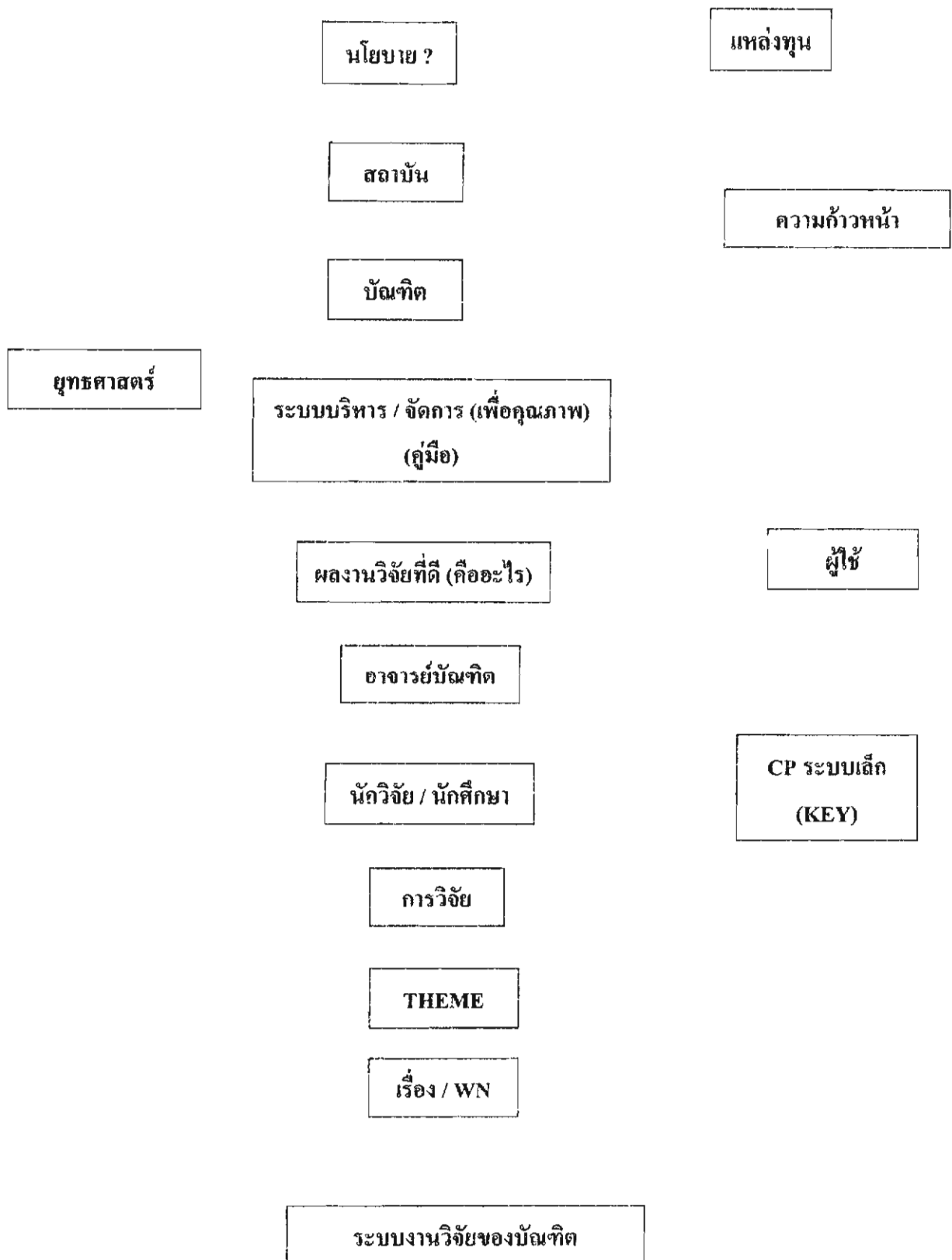
โดยส่วนตัวผมมองในด้านความเป็นจริงที่เราดำเนินการอยู่ในสังคมนั้น เปรียบเหมือนนิ้วของเรา แม้กระทั่งในสังคมเพราะเป็นเรื่องปกติของคนที่มีการต่อต้าน ไม่เห็นด้วย ถ้าเริ่มต้นโดยการไม่กวาดหน้าบ้านคนอื่นสงสัยจะยาก เราควรเริ่มต้นกวาดหน้าบ้านของเราเอง และบ้านหลังไหนคิดว่าผมไปช่วยได้ก็ยินดี แต่จะให้ไปกวาดหน้าบ้านคนอื่นโดยที่เจ้าของเขายังไม่เห็นความสำคัญของความสะอาดตรงนั้นย่อมเปล่าประโยชน์

ดร.จิตรภา ภูมทลบุตร

สรุปเป็นการให้กำลังร่วมกันทั้งหมด ในการที่ทำมาและขอบพระคุณทุกท่านที่ได้อยู่ร่วมกัน Share ประสบการณ์ร่วมกัน

เอกสารประกอบการอภิปราย
เรื่อง
CP ระบบใหญ่ ข้อเสนอแนะ

CP ระบบใหญ่ ข้อเสนอแนะ

**การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานักวิจัยและโครงการวิจัย
ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย
ระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันราชภัฏ
ภาคใต้**

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานักวิจัยและโครงการวิจัย
ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย
ระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันราชภัฏ
ระหว่างวันที่ 2 – 4 มีนาคม 2547
ณ โรงแรมไคม่อนพลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานักวิจัยและโครงการวิจัย
ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย
ระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันราชภัฏ
ระหว่างวันที่ 2 – 4 มีนาคม 2547 ณ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2 มีนาคม 2547

08.00 – 09.00 น.	ลงทะเบียนรับเอกสาร
09.00 – 09.30 น.	พิธีเปิด โดย ที่ปรึกษาด้านพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น (นายวิจิต สุวรรณรัตน์)
09.30 – 10.30 น.	บรรยายพิเศษ เรื่อง “ Research Quality and link between Research and Community ” โดย Mr. Jeffrey Brown , IDP Senior Specialist
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 – 12.00 น.	อภิปรายและสรุปประเด็นจุดเด่น – จุดอ่อน ในการพัฒนาโครงการ โดย คณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยและพัฒนาระบบ บริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	คณะวิจัยของสถาบันราชภัฏนำเสนอโครงการและวิพากษ์โดยคณะ วิทยากรและคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอโครงการ
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 – 17.30 น.	คณะวิจัยของสถาบันราชภัฏนำเสนอโครงการและวิพากษ์โดยคณะ วิทยากรและคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอโครงการ (ต่อ)
17.30 – 18.30 น.	พักรับประทานอาหารเย็น
18.30 – 20.30 น.	การอภิปรายช่วง Dinner Talk เรื่อง “บทบาทนักวิจัยราชภัฏ : ผล กระทบจากชุมชนไทยสู่การก้าวทันโลกอนาคต” โดย ศ.ศุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ เมธวิจัยอาวุโส สกว. รศ.ชวน เพชรแก้ว สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ดำเนินการอภิปราย

3 มีนาคม 2547

09.00 – 10.30 น.	แบ่งกลุ่มปฏิบัติงานพัฒนาโครงการวิจัย จำแนกตามสถาบันราชภัฏ โดย คณะวิทยาการและคณะกรรมการที่ปรึกษา (จะดำเนินการในแต่ละกลุ่ม)
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 – 12.00 น.	แบ่งกลุ่มปฏิบัติงานพัฒนาโครงการวิจัย จำแนกตามสถาบันราชภัฏ โดย คณะวิทยาการและคณะกรรมการที่ปรึกษา (ต่อ) (จะดำเนินการในแต่ละกลุ่ม)
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	นำเสนอความก้าวหน้าของการพัฒนาโครงการวิจัยพร้อมวิพากษ์ โดย คณะกรรมการและวิทยาการ พร้อมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมโดยวิทยาการ
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 – 17.00 น.	นำเสนอความก้าวหน้าของการพัฒนาโครงการวิจัยพร้อมวิพากษ์ โดย คณะกรรมการและวิทยาการ พร้อมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมโดยวิทยาการ
17.00 – 18.00 น.	พักรับประทานอาหารเย็น
18.00 – 21.00 น.	ปฏิบัติงานกลุ่ม เพื่อปรับปรุงโครงการส่งคณะกรรมการและ สกว.

4 มีนาคม 2547

08.00 – 09.00	สถาบันราชภัฏนำเค้าโครงการวิจัยที่ปรับปรุงส่งวิทยาการ เพื่อพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะ
09.00 – 10.30 น.	คณะวิทยาการ สรุปประสบการณ์ ข้อดี – ข้อด้อย และองค์ความรู้เพื่อ การพัฒนา
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 – 12.00 น.	คณะวิทยาการ วิพากษ์โครงการวิจัย พร้อมเสนอแนะแนวทางวิจัย เพื่อนำไปพัฒนาต่อให้สมบูรณ์
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	วางแผนดำเนินงานและผลลัพธ์ที่จะได้ในปีงบประมาณ 2547
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง

14.45 – 16.00 น.

การเขียนโครงการเพื่อของบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการ
วิจัยแห่งชาติ

โดย ผู้แทนคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

16.00 – 16.30 น.

อภิปราย สรุป และปิดประชุม

คำกล่าวเปิดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานักวิจัยและโครงการวิจัย
ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย

ระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันราชภัฏ

วันที่ 2 - 4 มีนาคม 2547

ณ โรงแรมไคม่อนพลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำกล่าวเปิดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานักวิจัยและโครงการวิจัย
ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย

ระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันราชภัฏ

วันที่ 2 - 4 มีนาคม 2547

ณ โรงแรมไคม่อนพลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ท่านคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย ท่านวิทยากร ท่านผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิจัย
ผู้นำชุมชนท้องถิ่น และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ผมมีความยินดีที่ได้มาเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานักวิจัยและโครงการวิจัยภายใต้
โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ
ทุกท่านคงตระหนักดีว่าในปัจจุบันวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษานั้น ไม่ได้ถูกนำ
ไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควร เพราะผลงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นไปตามความสนใจของนักศึกษาและอาจารย์ที่
ปรึกษา ผู้ที่ควรนำผลงานวิจัยดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ ไม่มีส่วนร่วมในการทำวิจัย ฉะนั้นผลงานวิจัยจึง
ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือช่วยพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของบุคคลในชุมชนได้ โดยปรัชญาของ
สถาบันราชภัฏซึ่งมีจุดเด่นในความเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สถาบันราชภัฏทุกแห่งย่อม
ตระหนักถึงความสำคัญรับผิดชอบของตนต่อท้องถิ่นและประเทศชาติ งานวิจัยเป็นหัวใจสำคัญประการ
หนึ่งซึ่งเชื่อมโยงสถาบันราชภัฏกับความรับผิดชอบต่อสังคม ฉะนั้นเพื่อลดจุดอ่อนและข้อจำกัดต่าง ๆ ของ
การทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาดังที่กล่าวมา ซึ่งต้องลงทุนทั้งเวลา งบประมาณ และ
สติปัญญา เพื่อให้มหาบัณฑิตและคณาจารย์ของสถาบันราชภัฏมีศักยภาพระดับสากล ที่สามารถร่วม
กับอาจารย์และบุคลากรในท้องถิ่นพัฒนาองค์ความรู้ของประเทศ จากฐานข้อมูลจริงในบริบทของสังคม
วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของประเทศไทย โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย
ระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏจึงได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินงานในปีงบประมาณ 2547
ในการดำเนินงานโครงการนี้ทุกฝ่ายเห็นพ้องร่วมกันว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่าง
อาจารย์ นักวิจัยในสถาบันราชภัฏ บัณฑิตปริญาโท ปริญาเอก และชุมชนท้องถิ่นผู้ใช้ผลงานวิจัยของ
สถาบันราชภัฏเป็นทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้โจทย์วิจัยมีความชัดเจน เป็นไปตามความต้องการของ
ท้องถิ่น โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาต้องลงไปศึกษาความเป็นจริงในท้องถิ่น และกำหนดข้อปัญหา
เป็นแผนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม
การจัดประชุมปฏิบัติการดังกล่าวจึงได้จัดเป็นรายภูมิภาคในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และ
ภาคกลาง

ครั้งแรก จัดที่ภาคเหนือ ในระหว่างวันที่ 9-11 กุมภาพันธ์ 2547 ที่สวนบัววิสูตร ผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการนับว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง นักวิจัยทุกฝ่ายได้ประสบการณ์ความรู้ และเรียนรู้ตนเอง พร้อมจะกลับไปพัฒนาโครงการและพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มเติม ในเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ค่อนข้างใหม่สำหรับอาจารย์ส่วนใหญ่ ครั้งที่ 2 จัดที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ 23-25 กุมภาพันธ์ 2547 ที่โรงแรมเจริญธานีปรีณิเชส จังหวัดขอนแก่น ได้รับความกรุณาจากกัลยาณมิตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นมาช่วยเป็นวิทยากรอย่างเข้มแข็งทุกวัน นอกจากนี้ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์กระแชะ ชนะวงศ์ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีได้ให้เกียรติบรรยายเรื่อง “ยุทธศาสตร์รัฐบาลสู่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” ซึ่งมีประโยชน์มากในการทำงานของพวกเราทุกคนและคณะผู้จัดก็ได้นำเอกสารประกอบคำบรรยายดังกล่าวมาแจกทุกท่านในวันนี้ นอกจากนั้นผลการประเมินการประชุมพบว่าเป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้แทนนักศึกษา ผู้นำชุมชนได้กล่าวว่า ถ้าสถาบันราชภัฏจัดประชุมลักษณะนี้อีก จะลงนามร่วมประชุม เพราะถือเป็นนิมิตใหม่ของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกภาคส่วน มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกัน อาจารย์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่เป็นวิทยากรก็กล่าวว่างานนี้เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยอยากทำ แต่ไม่กล้าทำ เพราะมองเห็นความยากลำบากข้างหน้า ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งท้าทายมากที่สถาบันราชภัฏกล้าทำ และยินดีร่วมสนับสนุนทุกด้าน สำหรับการจัดประชุมในระหว่างวันที่ 2-4 มีนาคม 2547 ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นการจัดครั้งที่ 3 ซึ่งได้รับความกรุณาจากท่านวิทยากรบรรยายพิเศษหลายท่านโดยในภาคเช้าผู้เชี่ยวชาญอาวุโส จาก IDP Mr. Jeffrey Brown จะบรรยายเรื่อง “Research Quality and Linkages between Research and the Community” ในช่วง Dinner talk ท่านศาสตราจารย์สุทธีวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ และศาสตราจารย์ดร.เวดิน นพนิตย์ ก็กรุณามาเป็นวิทยากรในหัวข้อ “บทบาทนักวิจัยราชภัฏ : ผลกระทบจากชุมชนไทยสู่การก้าวทันโลกอนาคต” นอกจากนี้ยังมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หลายท่านกรุณาสละเวลามาช่วยด้วยความเต็มใจที่มีความเข้าใจชาวราชภัฏอย่างลึกซึ้ง

เป้าหมายที่สำคัญของการประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ ให้ผู้บริหารและผู้ดำเนินการวิจัย รวมถึงบัณฑิตและนักวิจัยท้องถิ่นได้รับการพัฒนาความรู้เรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) รวมทั้งวิธีดำเนินการที่ถูกต้อง ได้โครงการที่พัฒนาและนำไปตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ยังคาดว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการวิจัย บัณฑิตและนักวิจัยท้องถิ่นจะได้มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและได้ข้อเสนอโครงการที่หลายฝ่ายมีส่วนร่วมคิดร่วมทำอย่างแท้จริง

การประชุมปฏิบัติการครั้งนี้ นับว่าเป็นนิมิตใหม่ของการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรในชุมชน ผู้บริโภคงานวิจัย และนักศึกษา ฉะนั้นผมมั่นใจว่าผลงานพัฒนาเค้าโครงวิจัยที่สำเร็จจะได้รับการสนับสนุนจากท่านผู้บริหารของสถาบันราชภัฏทุกแห่งในการดำเนินงานวิจัยให้ประสบผลสำเร็จและนำไปใช้ได้จริง

ผมต้องขอบคุณท่านวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านที่มีความมุ่งมั่นอย่างสูงในการทำงานครั้งนี้ และขอให้การอุทิศกำลังสติปัญญาและเวลาที่ทุ่มเทลงไปทั้งหมดจงทำให้ทุกท่านประสบความสำเร็จในการประชุมครั้งนี้และขอเปิดประชุม ณ บัดนี้ ขอขอบคุณครับ

การบรรยายพิเศษ

เรื่อง “Research Quality and Link between Research and Community”

ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย

ระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันราชภัฏ

ระหว่างวันที่ 2 – 4 มีนาคม 2547

ณ โรงแรมไคม่อนพลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย

Mr.Jeffrey Brown , IDP Senior Specialist

การบรรยายพิเศษ

เรื่อง “Research Quality and Link between Research and Community”

ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย

ระดับบัณฑิตศึกษา ของสถาบันราชภัฏ

ระหว่างวันที่ 2-4 มีนาคม 2547 ณ โรงแรมไคม์ออนพลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย

Mr. Jeffrey Brown , IDP Senior Specialist

Thank you for inviting me here today. I'm sorry, my Thai is not good enough to give you this talk in Thai, so I will do it in English. Where necessary, some people can help me out. Given that this program that you are working on is based on a methodology called Participatory Action, I would ask this of you: I would like this session to be participatory. That is, I do not intend to simply sit here and talk at you and give you a lecture. What I do expect is for you to stop me at any time, and ask me questions or challenge what I say. That is important as this is what you will have to do when you are working on this project. If no one is interrupting you when you are out in the local communities, you will know that this project is not working. So I stress again, please stop me and ask me questions during my talk or after.

The title of my talk was Research, Quality and Linkages Between Research and the Community. Why do I say “was” and not “is”? Having a look at the program, it seems to me that you are far more developed in this area than I had previously understood, so I have had to change what I am going to talk about. But first, let me say a few things about what I was going to talk about initially, or more to the point, what I was not going to talk about. I was not going to tell you how to do quality research. You either know that already or you will learn it during this program. A part of this research is learning how to do research with the participation of the community. Second, given how far developed you are already, it would not be worthwhile to talk to you about linkages to the community, as this is something you already know far better than I do. Had I known what I know now about your program, I would have spoken about a program that operates in Australia called Cooperative Research Centres, which are centres that incorporate the private sector, the public sector, the community, university researchers, and the government, because these centres mesh fairly well with the participatory action research that you are doing. Unfortunately, I won't be able to talk at length on this topic as I have not had time to prepare that.

As I said before, I never intended to tell you how to do quality research. What I was going to talk about is how you can measure whether quality research has been done. Why is that important? University administrators must be

able to evaluate the research done by their institutions. Likewise, people must be able to compare from one institution to another. University administrators must also be able to evaluate the output of individual staff members. You will need to be looking at systems of promotion and giving credit to people based on their research output, and I will return to that issue later.

(Aj. Supanriga translates into Thai.) Related to the Cooperative Research Centres, there are currently 81 such centres in the country, and they run on five year grants from the federal government, and also money from the private sector. They work both in areas of the physical sciences, the social sciences, and the humanities.

Now, as I understand your program, you have nine programs here for discussion over the next three days. I'm really quite unhappy that I cannot stay here for the whole three days, because I am very interested in what you are doing with these programs. I think they are very important, and, in my five years here, it is one of the initiatives I have seen which does truly seek to fulfil the statutory mission of rajabhats as engines of local growth and development. Additionally, I would very much like to hear Professor Sudiwong's talk tonight on the role of rajabhat researchers, and their effect in helping Thai communities catch up with the rest of the world. I think that the key issues for these programs are, number one, the role of rajabhats in higher education in Thailand, and, number two, the importance of local communities setting the agenda.

(Aj. Supanriga translates) To see the entire rajabhat system jumping into participatory research is highly innovative and new. I am not aware of any other education system in the world that is doing that, so I think it is very brave and innovative, and I will be interested to see the results. I will move on to the question of results in a moment. In terms of quality management systems, what I have seen so far is inputs, so I want to talk about outputs; that is, what you expect to get out of the programs. Bear in mind that I would be in a better position to talk about this if I heard the whole three-day program, so if I say something wrong or inappropriate, please stop me and let me know. Let me say something about the structure that you have for the management systems. The system you have in place strikes me as being very similar to the structure of scientific research programs, especially those in the United States. You have a cluster of research projects under rajabhat institute administrators with the participation of research students. This is precisely the way that scientific research programs are organized in the United States. Why is that important for you? Because one of your key aims is to develop the research quality of your dissertation students within a research quality management system. I would strongly suggest that you do have a look at some of the social science research literature on the structure of scientific research programs in laboratories in the United States. If you want references to that literature I can provide it for you.

(Aj. Supanriga translates) Two points that may be useful for you in moving this program forward: One is to look at the structure and function of CRCs,

and the other is to look at the structure and function of some laboratories in the United States, both of which I can provide. Why do I mention both of these in association with your program? Because they have built into them systems to monitor, control and increase the quality of research done by the students and the academics who are working within them. By increasing the quality of research, you increase the chances of the entire program being successful.

I would like to ask two questions of the audience. First, what outputs do you expect from these programs? Second, how will you measure success or quality of these outputs? (*Aj. Supanriga translates and mediates. One participant noted that the linkage between rajabhats and communities is not well formed, so he would like to see this improved*) So you would like to see a fuller implementation of participatory research because the output of participatory action research, if done well and thoroughly, should insure that the interests of the stakeholders are fully incorporated into the research practice. If you still have a concern about the gaps between the research projects and the local community, this indicates that there were problems which were not dealt with during the initial stages of formulating the research proposal. In that case you need to go back to the community and get a clear sense of what their needs, desires and wants are. That is the only way to close that gap. If you try to close that gap afterwards, that is like having a car accident and putting a band-aid on your head. It will not help much. I see your point and understand how it is a problem, but to solve that you need to go back to the beginning, to the consultation process.

Let me say some things about outputs, as I see them. You are looking at two different types of outputs from these projects. You are looking for community impact. Done properly this research should have an impact on the lives of the people who participated in the program. If it does not have much impact, and is not of much interest to the community, then it has been a waste of time. That's one of the impacts, community impact. The second impact involves research quality from your post-graduate students. You are, therefore, looking for research impact as well. And this extends not just to your post-grad students, whether they be masters level, as they are today, or soon, at the doctoral level but also to your academic staff.

What sort of impact should it have? The impact needs to be viewed in relation to the rajabhats changing status as universities, albeit universities with slightly different statutory missions from other universities. That has a number of important consequences. First, your research must be nationally and internationally recognized. If the research is just shared between different rajabhats or used just for promotion purposes, it will not be recognized as university level research. The question then becomes "As university researchers and university administrators, how do you measure the research that you do?" How do you know that a piece of research has had a big impact nationally or internationally? (*Aj. Supanriga translates*)

To go back a small bit before I move on...A large component of the projects you are working on involves community work, of helping the local community.

In addition, the work must be academic. And they must be both at the same time. With community outputs you will know whether your constituents are happy or not. I want to now focus on the actual research quality component, and how is it that a university administrator will be able to measure the quality of the research that is done. The president, vice-president and deans will need to have systems in place that measure the research performance of each faculty and ultimately each person. Soon, promotions will be based on such things. You will need to have something akin to Research Performance Indicators, which will measure your faculties and individual staff members.

If I were a rajabhat president how do I know that my staff are doing good research? What would I ask them? (*Aj. Supanriga translates*) Here is the question that I would ask academic staff members: What have you published recently? And once I have asked this question, I would then ask in what professional journals? If, for example, you are working in Biology and you publish an article in Cell Biology, this is worth a hundred articles posted on the Internet or in local newspapers. There is a social science discipline called Citation Analyses, which is a tool that university administrators use to weigh the relative worth of where people publish. This is one tool that can be used. I am not sure how this can be translated into Thai. Does anyone know? (*some discussion in Thai between Aj. Supanriga and participants*) There is a series of documents called Arts and Humanities Index. The same for the sciences. You can look up anybody's name and see where they have published and where they have been mentioned in other journals. If a person's paper has been mentioned many times by other researchers, you know that it has had a high impact. (*Aj. Supanriga translates*)

You must, however, be careful with Citation Indexes and Citation Analyses because even in a good journal, such as Nature or Cell Biology, you can be mentioned many times for at least three reasons. One, you might have said something very silly. Two, you might have said something controversial, so others are arguing about what you have said. Three, you might have said something very important and innovative. Therefore, when you are building up a Research Performance Index you need to account for these reasons. Anyone who wants templates can contact me, and I'll be happy to provide you with any number of them. (*Aj. Supanriga translates*)

When I was first invited to speak, I was asked to be quite frank, so please bear with me. The current research output of all of Thailand's science and research faculties does not reach the research output of the University of Melbourne. That is a problem, and I realize there are programs now in place to address that problem. Simply, there is not enough research being done, and congratulations to all of you who are here to undertake research. Ever since I first started working with rajabhat institutes, my main concern – and those of my Thai counterparts – was to form a research culture within rajabhat institutes. (*Aj. Supanriga translates*) Therefore, an important question for everyone to consider, and you will need to as you move on and become universities: Why is there so little published and internationally recognized research coming out of the institutes and universities in this country? That is a crucial question. If you are to have sustainable research programs, you

need to ask yourself why that is not in place now. I know everyone here knows the answer to that question. There is not a reward system in place for doing research. For example, issues such as credibility with your academic peers. Certainly, getting published in an international journal would give you some of that, but there are other things that will give you more. Questions of promotion and pay are not closely linked with research output. Questions of status within the institution are not closely linked with research output. Questions of power and promotion are not closely linked with research output. You will find it you take an international comparison those places with a research culture, you will also find that status, promotion, power and pay are closely linked to research output.

There are institutional impediments to doing that, so let me make a plea to all university administrators who are here now. Nobody can do good research, research that can be published in an internationally recognize journal and give status to your institution, if your ajaarns do not have any time. If they are teaching forty hours per week, weekdays and weekends, they will not do research. In order to form a research culture, the task for administrators is to free up enough time for your people to do research. You will quickly find out who wants to do research and who does not. For those who are good at and enjoy teaching only, let them continue teaching. For those who show a talent and a willingness to do research, they need time and resources. Without that you will never have a research culture. You need to have the members of your institute competing with each other to see who can get the most research publications out in one year. That will then bring you the money from international research bodies. It will bring you international research links. It will get you money from the International Science Foundation. It will make your institute very well known, both nationally and internationally.

With quality research like that, let us return to the original point of being here. That will be helping the community in which your research institute is located. Altogether this will prove how good your institute is at doing research, and I include in that participatory research. I will stop here, and ask for any questions or comments on what I have said. (*Aj. Supanriga translates*)

Dr. Prayote: If research is designed to aid local communities in Thailand, I am concerned that international publications will not be interested in issues that are localized to such a small area. Why must we use international journals to accredit our research? I think that the quality indicator for research should be solely on whether it helps communities solve their problems.

Jefre Brown: I agree with you 100%. That's why I mentioned two areas: community impact and research impact. During the second part when I was talking about international journals I was talking about research impact. Community impact is the measure of the how successful the overall program is; the programs you are talking about here. The key indicator, the KPI, at this level is whether they are solving the local community problems or not. The structure of the management system for these projects show that there are different components. For example, a community resource component. There might be another research program that is working on... Let me take an